

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izveniš nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Molotov o sovjetski zunanji politiki

Ekspeze sovjetskega komisarja zazunanje zadeve na seji vrhovnega sovjetskega sveta

Moskva, 30. marca. s. (Reuter). Predsednik sveta komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov je imel včeraj pred sovjetskim parlamentom 80 minut trajajoč govor o sovjetski zunanji politiki. Glavna točka govora je ponovni poudarek, da namerava sovjetska Rusija ostati nevtralna v sedanji evropski vojni. V ostalem je poudarjal miroljubnost komunistične Rusije, o kateri je trdil, da je obdana na vseh straneh od kapitalističnih sil, ki jo hočejo potegniti v vojno.

Govorec o vojni s Finsko je skušal Molotov dokazovati, da je sovjetska Rusija vpadla v Finsko samo zaradi zavarovanja svoje varnosti. Obenem je poudarjal, da je bila vojna na Finskem popolnoma neodvisna od velike vojne v Evropi. Pritoževal se je proti Angliji in Franciji, da skušata stalno spraviti Sovjetsko unijo v vojno. Smešil je trdil, da sta Anglija in Francija hoteli rešiti Finsko ter je zagotavljal, da sta nameravali zapadni veleposlaniki porabiti Finsko samo kot izhodišče za napad na sovjetsko Rusijo. Poleg Anglije in Francije je očitil Molotov tudi Švedski, da je podpirala Finsko. Enako je zameril Italiji, da je poslala Finski 50 vojaških letal, ter Zedinjenim državam finančno pomoč. Sarkastično je označil Molotov Zedinjene države kot posebno devotnega prijatelja miru.

Značilno pa je, da ni nikjer v govoru besede, ki bi kazalo, da hoče sovjetska Rusija voditi z Nemčijo skupno politiko. Nasprotno je Molotov celo zanikal, da bi dobivala Nemčija iz sovjetske Rusije veliko pomoč v materialu za vojno. Trdil je, da prejema mnogo več materiala Nemčija iz Rumunije, napram kateri pa Anglija kljub temu ne vodi sovražno politiko. Po mnenju Molotova vodita Anglija in Francija proti Sovjetski uniji maščevalno politiko, ker ni hoteli napasti Nemčije.

Trditve, da bi se utegnili obrniti Sovjetska unija po vojni na Finskem se proti jugovzhodu Evrope, je Molotov označil kot smešno, pač pa je naglasil, da ostaja med Sovjetsko Rusijo in Rumunijo še nerešeno vprašanje Besarabije, toda Sovjetska unija zaradi tega vprašanja ne namerava iti v vojno. Nevarnost na bližnjem vzhodu pa obstoji po njegovem mnenju v »zelo sumljivih aktivnostih angleško-francoske vojske v Siriji in sosednjih kolonijah«.

Premišljeno svarilo je naslovil Molotov na Norveško in Švedsko, češ da bi prekršili sovjetsko-finsko mirovno pogodbo, če bi sklenili s Finsko obrambno vojaško zvezo. Sodelovanje v taki zvezi, ki bi bila naprava samo proti Sovjetski Rusiji, bi pomenilo odločno nevtralnostne politike s strani Norveške in Švedske.

Glede odnosov s Turčijo in Iranom je omenil Molotov nenapadalen pogodbi, ki jih ima sovjetska Rusija z obema državama ter je poudaril, da namerava sovjetska Rusija svoje obveznosti točno izpolniti.

Glede Japonske je naglasil, da mora uvideti, da Sovjetska Rusija ne bo trpela kršitev svojih interesov.

Na koncu govora je Molotov še enkrat naglasil, da hoče sovjetska Rusija ohraniti politiko nevtralnosti in ostati izven sedanje vojne med velisilami.

Govorec o vojni na Finskem je navedel Molotov po podatkih sovjetskega generalnega štaba naslednje o izgubah obeh vojsk. Sovjetskih vojakov je padlo 48.745, ranjenih pa je bilo 158.863. Finci so izgubili 60.000 padlih vojakov in so imeli 250.000 ranjenecv od skupnih 600.000 mož, kolikor je štela finska vojska.

Negotovost o obisku Molotova v Nemčiji

Berlin, 30. marca. e. Glede na skupno sodelovanje med Nemčijo, Italijo in Sovjetsko Rusijo opozarja v tukajšnjih krogih, da se sedaj mnogo manj govori o tej stvari, kakor doslej. Prav tako se tudi mnogo manj govori o prihodu komisarja za zunanje zadeve Molotova in njegovih najbližjih sodrušnikov v Berlin, dasi krožijo v krogih tujih opazovalcev in novinarjev stalno vesti v tem smislu. Še večja negotovost vlada glede vprašanja sestanka Ribbentropa, Ciana in Molotova, o katerem se je zadnje čase toliko govorilo. Sedaj o tem vprašanju sploh nič ne govorijo. Prevladuje prepričanje, da tega sestanka, za katerega so trdili, da bo na Dunaju, sploh ne bo. Isto je glede povratka ruskega veleposlanika Skvarcova v Berlin, za katerega se ne ve, kdaj se bo vrnil. Vsa ugotovila v tem pogledu kakor tudi glede zveze s Sovjetsko Rusijo smatrajo v tukajšnjih krogih odvisna od izjav Molotova v sovjetskem parlamentu.

Odmevi po svetu v Franciji

PARIZ, 30. marca. s. (Reuter). Govor sovjetskega zunanjega ministra Molotova napravi vtis, da namerava Sovjetska unija še vedno nadaljevati s svojo nesigurno zunanjo politiko. Molotov ni omenil nobenega novega sporazuma z Nemčijo, ni pa tudi povedal ničesar, kakšno stališče bo Sovjetska Rusija zavzela v bodoči svoji zunanji politiki. Kremelj hoče očitno sedanjo vojno čim bolj izkoristiti za svoje

interese in postopa sedaj v svoji politiki popolnoma oportunistično.

Na Finskem

HELSINKI, 30. marca. s. (Havas). Včerajšnji govor Molotova so sprejeli tukaj z največjim zanimanjem. Z zadovoljstvom je bila sprejeta izjava, da se sovjetsko-finski odnosi razvijajo zadovoljivo. Sicer v Helsinkih nečejo dajati obsežnejših komentarjev, zato, ker se finska delegacija še pogaja v Moskvi o določitvi podrobnosti mirovne pogodbe, vsekakor pa nekateri odstavi v govoru niso zgrešili svojega namena. Tako je na primer podal Molotov zgodovino sovjetsko-finskih pogajanj pred izbruhom vojne nekoliko drugače, nego govorec o tem finski dokumenti, objavljeni svoj čas v Belo-modri knjigi. Tudi trditve, da sta hoteli Anglija in Francija pričeti na Finskem vojno, je zbudila pozornost, ker govore dejstva prav nasprotno. V finskih krogih je zbudila mnogo pozornosti izjava, ki indirektno svari Turčijo in kritizira Rumunijo. Na podlagi tega imajo v Helsinkih še bolj vtis, da bo v prihodnje Sovjetska Rusija vse svoje napore usmerila proti jugovzhodu Evrope.

V švicci

Curih, 30. marca. z. Švicarski listi naglašajo v svojih komentarjih o seji zavezniškega vrhovnega vojnega sveta, da pomenijo sklepi velik uspeh Francije. »Basler National Zeitung« smatra, da je stališče Francije prodrla na vsej črti, ker komunicira izrecno poudarja, da temno sodelovanje Anglije in Francije ni določeno le za dobo vojne, marveč tudi po vojni do končne ureditve Evrope. »Neue Zürcher Zeitung« podčrta, da se je An-

glija obvezala ostati tesno na strani Francije ter da se po končani vojni ne bo zopet umaknila v svoj splendid isolation. »Basler Nachrichten« pišejo, da je s tem sklepom pokopano zadnje upanje Nemčije, da bi mogla še kdaj razviti Anglijo in Francijo.

Na Madžarskem

Budimpešta, 30. marca. j. (Havas). Odločitve, ki jih je včeraj sprejel vrhovni vojni svet zavezniških držav v Londonu, so napravile na madžarsko javnost zelo globok vtis. V tamkajšnjih političnih krogih vidijo v teh sklepih ponoven dokaz absolutne skladnosti in enotnosti interesov obeh držav, da sta Francija in Anglija doslej neločljivo trdno povezani med seboj.

Nova sovjetska orientacija?

Sovjetska vlada stremi po izboljšanju odnosov z Anglijo in Francijo

London, 30. marca. z. V tukajšnjih dobro poučenih krogih zatrjujejo, da ni bila samo zapletenost dveh sovjetskih parnikov predmet razgovora lorda Halifaxa s sovjetskim poslanikom Majskim, marveč sta razpravljala tudi o vseh medsebojnih odnosih Anglije in sovjetske Rusije. Pri tem podčrtavajo značilno dejstvo, da do tega sestanka ni prišlo na angleško, marveč na sovjetsko pobudo. Vse kaže, da želi moskovska vlada po končani vojni s Finsko proučiti diplomatski položaj v Evropi, kakor tudi, da želi predvsem zopet izboljšati svoje odnose z Anglijo in Francijo. Dejstvo je, da se bo angleški poslanik v Moskvi Steed, ki je že več mesecev na

in da bo zamen vsaka namera, poskušati odtrgati drugo od druge. Opozorjajo na stališče Francije nasproti Sovjetom, sponjina isti list na misteriozni molk Paula Reynauda, ki doslej ni še nič odkril, ali želi izigrati »rusko karto« ali pa »italijanski adut«. Pripominja na ta list, da je Reynaudov molk povsem razumljiv, ker sedaj ne gre za kako lahko izračo, marveč za izro nalivečega stila.

Na Danskem

Kodanj, 30. marca. s. (Havas). »Berlingske Tidende« napoveduje v zvezi z včerajšnjim zasedenjem vrhovnega zavezniškega vojnega sveta predvsem veliko angleško-francosko diplomatsko ofenzivo na jugovzhodu Evrope.

dopustu v Londonu, v najkrajšem času zopet vrnil v Moskvo.

Washington, 29. marca. o. »International News Service« poroča iz Londona, da potrjujejo v tamojšnjih uradnih krogih, da se bo angleški poslanik William Seeds v kratkem vrnil v Moskvo, ker je potekel njegov dvomesečni dopust, ki ga je preživel v Angliji v Angliji ne vidijo nobenega razloga, da bi se zaradi francosko-sovjetske napetosti ne vrnil na svoje mesto.

Borba proti komunizmu v Franciji

Pariz, 30. marca. br. (Havas). V ponedeljek se bo sestala francoska vlada pod

Za zaščito in neodvisnost malih narodov

Anglija in Francija bosta skušali čim bolj omejiti nemški vpliv na nevtralne države, zlasti v gospodarskem pogledu

LONDON, 30. marca. p. Angleško ministrstvo za informacije objavlja:

Zunanji minister lord Halifax je pozval angleške poslanike v južno-vzhodni Evropi, naj pridejo v London na posvetovanje. Iz okolice zunanjega ministrstva se doznava, da je ta »odredba« angleške vlade, do katere je prišlo takoj po zasedenju vrhovnega vojnega sveta, ogromnega pomena.

Anglija in Francija smatra, da se ne more mirno gledati, če gotove velesile ne prestando izvršujejo politični in gospodarski pritisk na nevtralne države. Po mnenju teh krogov se je zlasti Nemčija posluževala politike, da se z vsemi nevtralnimi državami posebej pogaja in da nevtralnimi državami ne dovoljuje skleniti kakšnega sporazuma, ki bi mogel služiti za skupno obrambo njihove nevtralnosti. Angleška vlada stoji na stališču, da je treba Balkan prepustiti balkanskim narodom, ki naj sami odločajo o svoji politični in gospodarski usodi. Nevtralnimi državam se mora zagotoviti, da morejo neovirano sklepati med seboj obrambne zveze in s svobodno odločati o smeri svoje gospodarske politike. To bo glavni predmet razgovorov lorda Halifaxa z angleškimi poslaniki v državah jugovzhodne Evrope.

LONDON, 30. marca. a. Diplomatski sodrušnik »Timesa« razpravlja o zadnji seji vrhovnega vojnega sveta, o kateri meni, da se bo bržkone naglo pokazala kot najvažnejša izmed vseh šestih, kolikor jih je bilo doslej, ter pravi med drugim:

Glavni predmet konference je bilo zadržanje nevtralcov. Zapadne sile so doslej najvestneje varovale pravice nevtralnih držav, tudi se potem, ko je bilo v škodo njihovega vodstva vojne. Za zahvalo nevtralcu ne kažejo nobene odločnosti. Kot poseben problem v zvezi s tem se pojavlja zelo živahen promet nemških trgovskih ladij ob norveški obali. Norveška vlada je dovoljevala zaščitno spremstvo tem ladijam, ki vozijo železno rudo za nemške tvornice orožja, dočim padajo istočasno norveški mornarji kot žrtve nemških bomb in streljiv. S tem je v najtesnejši zvezi vprašanje vse blokade. Blokada je bila učinkovita že v početku vojne ter je bila ojačana v novembru, ko je bila uvedena tudi blokada nemškega izvoza. Med tem so bile dovoljene tako množične izjeme nevtralnimi državami, in so postali tako množični primeri reeksperta ladijskega tovora iz nevtralnih držav v Nemčijo, da so smatrali zavezniški kot potrebno ponovno proučiti ta problem. Kaže se, da je bila blokada tako prevrtna, da je postala podobna situ. Ker je gospodarsko udejstvo vanje v sedanjem stanju vojne morda glavno orožje, se more smatrati, da so o celotnem problemu na seji vrhovnega vojnega sveta temeljito razpravljali.

Na Balkanu, — ugotavlja diplomatski sodrušnik »Timesa«, — zavezniški niso utrpeli nobenih izgub. Sicer so morda v zadnjem času dosegli na tem področju tudi

nekatero prednost, toda gospodarska stran zadeve je drugačna. Zato iščejo vlade z padnih sil pota in načine, da bi onemogočili nemški gospodarski pritisk v južno-vzhodni Evropi.

Glede na politiko zapadnih sil napram Italiji in Sovjetski Rusiji so mnogi francoski listi v zadnjem času zahtevali zblizanje z Italijo da bi se zboljšali odnosi z njo. Zelja po zblizanju odnosov z Italijo je bila vedno tudi živa želja min. predsednika Chamberlaina.

Kar se tiče Sovjetske Rusije so odnosi med Francijo in njo zelo napeti, vendar ne prečenjujejo na nobeni strani afere poslanika Suriča.

Danska ne bo ugodila nemški zahtevi

KODANJ, 30. marca. o. (United Press). Razvoj dogodkov v najbližji bodočnosti se more pričakovati z največjim pesimizmom. Nemčija je sporočila skandinavskim državam, da je po njenem mnenju njihova dolžnost smatrati vse oborožene trgovske ladje za vojne ladje, ki jih smejo pustiti v svoje luke samo s pogoji, ki so določeni za vojne ladje. Uresničenje te teorije bi pomenilo prekinitev skandinavske trgovine z Anglijo. Kakor izjavljajo danski službeni krogi, Danska ne namerava ugoditi tej zahtevi.

O čem bodo razpravljali na konferenci poslaničkov

RIM, 30. marca. e. Po vesteh, ki so prišle iz Londona, bodo na konferenci poslaničkov iz jugovzhodne Evrope, ki so bili pozvani v London, razpravljali o naslednjem:

1. Kakšna je stvarna moč Balkanske zveze.

2. Ali je Balkanska zveza zares odločena, da bo kolektivno delala za ohranitev

miru in za ohranitev statusa quo na svojem področju.

3. Ali nevtralnost vsake posamezne države ne predstavlja velike ovire za morebitno angleško-francosko iniciativo na jugovzhodu Evrope.

V rimskih krogih ne verjamejo, da bi bila ta konferenca v zvezi s kako vojno operacijo na jugovzhodu Evrope v najbližji bodočnosti, temveč gre za veliko diplomatsko ofenzivo zaveznikov v tem delu Evrope. Vsekakor bodo tudi temeljito razpravljali o odnosih z Italijo, kar sklepa jo iz tega, da se bo konference udeležil tudi angleški veleposlanik v Rimu Percy Lorraine.

BERLIN, 30. marca. e. Bolgarski poslanik v Berlinu Draganov je na poziv zunanega ministra Popova odpoval v Sofijo, da poroča o mednarodnem položaju.

Reynaudovi razgovori s poslaniki

Pariz, 30. marca. br. Min. predsednik Reynaud je sprejel včeraj popoldne francoskega poslanika pri Vatikanu, ki je v petek zvečer prišel iz Rima. S tem je predsednik vlade pričel svoje že napovedane razgovore s francoskimi poslaniki, ki so bili te dni pozvani v Pariz, da poročajo o položaju v državah, kjer so akreditirani.

Francoski admiral na potovanju po Turčiji

Ankara, 30. marca. j. (Havas). V turško prestolnico je prišel na svojem študijskem potovanju po Turčiji francoski kontraadmiral Mouren. Francoski letalski strokovnjak se je prej nekaj dni mudil v Izmiru, kjer je študiral naprave turškega letalstva. Iz Ankare bo odpoval v Carigrad, kjer bo končal svoje inspekcijsko potovanje ter sestavil poročilo o organizaciji pasivne letalske obrambe v teh treh večjih turških mestih.

Finska po vojni

Finska potrebuje 12 milijard mark za gospodarsko obnovo

Helsinki, 30. marca. br. (Stefani). Po močnik kmetijskega ministra Kolvisto je včeraj sprejel novinarje in jim podal začetno izjavo o gospodarski obnovi Finske po vojni s Sovjetsko unijo. Poudaril je, da se je 430.000 ljudi izselilo iz krajev, ki jih je morala Finska po moskovski mirovni pogodbi prepustiti Sovjetski uniji. Glede na to je sedaj za Finsko pri obnovenem delu vprašanje njihove nastanitve in preselbe najbolj pereče. Švedska vlada je že obljubila, da bo takoj poslala na Finsko gradbenega lesa za stanovanjske hiše, v katerih se bo lahko nastanilo 60 tisoč ljudi. Finska vlada pa se pravkar

bavi z vprašanjem agrarne reforme, da bi begunci dobili tudi primerna zemljišča, na katerih bi se mogli stalno naseliti. Zemlja bo odvzeta večjim agrarnim in industrijskim podjetjem ter občinam, ki jim bo vlada za to izplačala primerno odškodnino. V ta namen bo treba razpisati več notranjih posojil in povišati tudi nekatere davke. Država bo morala v doglednem času zbrati 12 milijard mark za gospodarsko obnovo. Za to vsoto je bila doslej ocenjena vojna škoda civilnega prebivalstva. Samo v Abu je bila v vojni povzročena škoda ocenjena na 40 milijonov mark.

predsedstvom predsednika Lebruna. Na seji bodo razpravljali tudi o važnih notranje-političnih vprašanjih.

Ze snoči je bila v ministrskem predsedništvu konferenca, na kateri so bili predsednik vlade Reynaud, notranji minister Roy, prefekt seinske pokrajine, pariški policijski prefekt ter več višjih funkcionarjev notranjega ministrstva ter policije. Na konferenci so razpravljali o raznih notranjih političnih ukrepih in predvsem o borbi proti komunizmu. Sklenjeno je bilo, da bo mnogo sumljivih elementov izgnanih iz Pariza in okolice. Povod za te ukrepe so dala policijska odkritja novih komunističnih propagandnih gnezov. Včeraj zjutraj je policija našla v dveh pariških knjigarnah mnogo komunistične propagandne literature. Knjigarji sta bili takoj obsojeni zaprti in se je preiskava v teku dneva zelo razširila. Izgoni iz Pariza so se snoči že pričeli.

Snoči je bil min. predsednik Reynaud v vojnem ministrstvu, kjer se je sestel z Daladlerjem. Informiral ga je o sklepih vrhovnega vojnega sveta, pa tudi o notranjem političnem položaju.

Surič odpoval iz Pariza

Pariz, 30. marca. e. Snoči ob 20. je sovjetski veleposlanik Surič odpoval iz Pariza v Moskvo s simplon-ekspresom.

Italijanska sodba

RIM, 30. marca. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani smatra, da se dajo razlogi, zaradi katerih zapadni veleposlaniki želita prekiniti svojih zvez s Sovjetsko Rusijo, jasno sklepati iz nedavnega poročila, izdanega v Parizu. Ti razlogi so v glavnem: 1. Interes Anglije, da se izogne vojni s Sovjetsko Rusijo, ker je Sovjetska Rusija odlično pripravljena; 2. Odločnost Turčije, da se ne spusti v vojno proti Rusiji; 3. Potreba, da se prepreči nadaljnja zveza Sovjetske Rusije z Nemčijo.

Nato naglašajo diplomatski urednik agencije Stefani, da bo blokada proti Nemčiji v vsakem primeru neučinkovita, ker omogoča prijateljstvo s Sovjetsko Rusijo Nemčiji preskrbo z glavnimi potrebščinami.

Zbližanje med Anglijo in Japonsko

Tokio, 30. marca. o. Angleški in ameriški poslanik v Tokiu bosta odpovala na dopust, ki ga bosta preživela v Zedinjenih državah. Dejstvo, da bosta oba poslanika odpovala iz Japonske za dalje časa, smatrajo kot znak, da so se odnosi med Anglijo in Japonsko znatno zboljšali. To zboljšanje je prišlo do izraza tudi v zdravilih, ki so bile izrečene na obedu, ki ga je priredil angleški poslanik. Obeda so se udeležili tudi cesarjev brat in njegova žena ter zunanji minister Arita. V svoj zdravici je bivši japonski poslanik v Londonu Josida govoril o angleško-japonskem prijateljstvu, ki je potrebno za trajen mir na Daljnem vzhodu.

Turški funt vezan na angleški funt

Ankara, 30. marca. o. Turška vlada je sklenila, da bo vezala turški funt z angleškim funtom.

Iz notranje politike

ZAKASNI NAMESTNIK TRGOVINSKEGA MINISTRA

Nj. Vis. knez namestnik Pavle je v petek sprejel v avdienci trgovskega ministra dr. Ivana Andresa, ki je odpoval v Bukarešto k ustanovitvi rumunsko-jugoslovenske gospodarske zbornice. Z ukazom kr. namestnikov je bil na predlog predsednika vlade imenovan za namestnika trgovskega ministra za čas njegove odsotnosti minister za pošto dr. Josip Torbar.

ZAGREBSKI MESTNI PRORAUČUN

Včeraj so bila končana posvetovanja zastopnikov zagrebskih organizacij HSS, gospodarskih ustanov in raznih društev o načrtu proračuna zagrebske mestne občine za leto 1940/41 kakor ga je sestavila nova mestna uprava. Posvetovanja so trajala več dni. Novi mestni proračun izkazuje skupno z mestnimi gospodarskimi podjetji za prihodnje proračunsko leto 307.146.220 din izdatkov ter je za 30.850.244 din večji kakor sedanji.

Napadi na angleške konvoje

Živahna delavnost nemškega letalstva — Vsi napadi so bili odbiti

LONDON, 30. marca. s. (Reuter). Sneli so nemški bombniki zopet izvršili več napadov na angleške konvoje v Severnem morju. V nasprotju z nemškimi poročili so se vsi napadi ponesrečili. Prvi napad je izvršil eno nemško letalo, nato pa je sledil še napad cele skupine letal. V bližini ladij v konvoju sta padli vsega skupaj samo dve bombi, ne da bi povzročili kakršnokoli škodo. Protiletalski topovi s spremljajočih vojniških ladij so končno pregnali nemška letala. Nemško uradno poročilo pravi, da se eno izmed nemških letal ni vrnilo na svoje oporišče.

Ribiška ladja »Princess Royal« je javila, da jo je v četrtek zvečer ob severovzhodni angleški obali napadlo 8 nemških bombnikov. Metali so na njo zažgalne bombe, ne da bi povzročili škodo.

Potopitev norveškega parnika

LONDON, 30. marca. s. (Reuter). Ob vzhodni angleški obali je bil včeraj potopljen 3000-tonski norveški parnik »Burgos«. To je bil 59 norveška ladja, ki je bila potopljena v teku vojne. Skupna tonaza izgubljenih norveških ladij sega že preko 200.000 ton. Nad 400 norveških mornarjev je pri tem izgubilo življenje.

LONDON, 30. marca. j. (Reuter). Posadka 32 moških z norveškega parnika »Burgos« (3220 ton), ki se je potopila v bližini vzhodne angleške obale, se je rešila na angleške ladje, ki so mornarje izkrcali v neki luci na jugovzhodni obali Škotske.

20 nemških ladij skuša prodreti blokado

Batavia, 30. marca. s. (Reuter). 20 nemških trgovinskih parnikov, ki se nahajajo ob izbruhu vojne ladje v raznih holandsko-indijskih lukah, se po zadnjih poročilih pripravljajo na odhod. Nalagajo kavelj, kopro, olje, živila in tako dalje ter hočejo oditi prodreti zavestno blokado in dospeti v Vladivostok, odkoder bi bilo blago poslano v Nemčijo. Med nemškimi ladjami v holandsko-indijskih lukah so tudi trije večji parniki »Nordland« (8.000 ton), »Regensburg« (6.000 ton) in »Folkland« (7.000 ton). Vse te ladje so sedaj nemci sivo prepletkali ter njihova imena odstranili, oziroma spremenili. Ni se jasno, kako bodo mogle nemške ladje holandske luke zapustiti, ker dolgujejo nemci za delj časa luške pristojbine in so bili zato od Holandcev z ladij odstranjeni posamezni stroji.

Ribiška ladja v boju z letalom

LONDON, 30. marca. s. (Reuter). Angleška ribiška ladja »Invernell« iz Aberdeena je javila, da jo je v četrtek ob severovzhodni škotski obali napadlo nemško letalo.

Nemški očitki zapadu

Objava dokumentov, da so Anglija in Zedinjene države pripravljale napadalno vojno proti Nemčiji

LONDON, 30. marca. s. (Reuter). Nemška vlada je objavila sredi eno najbolj čudnih propagandnih publikacij. Na 48 straneh, ki so jim bile priložene fotografije originalnih dokumentov od 1.1938 dalje, skuša nemška publikacija dokazovati, da so Anglija in Zedinjene države pripravljale napadalno vojno proti Nemčiji. Med dozdavnimi dokumenti se nahajajo poročila poljskih poslanikov iz Londona, Washingtona in Pariza. Pomembno je v dokumentih omenjen tudi ameriški poslanik v Parizu Bullitt.

Iz dejstva, da je bila nemška publikacija včeraj v Berlinu najprej izročena samo ameriškim novinarjem, sklepajo, da je ta nova propaganda namenjena predvsem za Zedinjene države in da je najbrže eden njenih ciljev, apelirati na politične nasprotnike predsednika Roosevelta.

Washington, 30. marca. s. (Reuter). Novinarji so včeraj vprašali zunanjega ministra Hulla o dokumentih, ki jih je nemška vlada objavila sredi v Berlinu. Hull je odgovoril, da tem dokumentom niti najmanj ne verjame. Dejal je, da je govoril po telefonu o tem s poslanikom Bullittom v Parizu, ki pa mu je zagotovil, da ni podal nobene izjave, kakor mu jo v objavljenih dokumentih pripisujejo.

Tudi predsednik Roosevelt so vprašali novinarji, kaj misli o teh dokumentih, odgovoril je: Propaganda iz Evrope je treba sprejemati z zrnom soli, še bolj pa je,

talo. Letalo je vrglo proti ladji letalski torpedo ter tri ali štiri bombe, poleg tega pa je ladjo obstreljevalo še tudi s strojnimi. Ladja je odgovarjala s protiletalskimi topovi in se ji je posrečilo letalo premagati.

Nizozemski protesti

HAAG, 30. marca. s. (Reuter). Nizozemska vlada je vložila tako pri angleški kakor tudi pri nemški vladi proteste zaradi kršitve nizozemske nevtiralnosti po angleških in nemških letalih. Protest pravi, da sta v četrtek popoldne dve angleški vojaški letali preleteli nizozemski otok Rotterdam. Tudi nemško letalo so opazili v bližini Rotturna. Nizozemski protiletalski topovi so letala obstreljevali.

Obsojeni vohuni na Nizozemskem

Amsterdam, 30. marca. br. Pred tukajšnjim vojaškim sodiščem se je končal proces proti trem vohunom, ki so bili obtoženi, da so dajali Nemcem važne informacije o nizozemskem trgovinskem pomorskem prometu. Na podlagi teh informacij je uspelo nemškim podmornicam v zadnjem času torpedirati celo vrsto nizozemskih ladij. Obtoženi so bili neki višji uradni trgovinski ministar, neki uradni pri ministru za trgovino mornarico in njegova žena. Prvi je bil obsojen na dve, drugi na polodruge, uradnikova žena pa na pol leta ječe.

Snočnje francosko vojno poročilo

Pariz, 30. marca. br. Vrhovno poveljništvo francoske vojske je sredi objavilo naslednje 416. vojno poročilo, ki pravi: Ojačeno delovanje prednjih straž. Živahno je bilo tudi delovanje letalskih sil. Francosko protiletalsko topništvo je sestrelilo nemško dvomotorno letalo, ki je padlo na tla v zaledje francoske fronte. Že 28. t. m. je neko drugo nemško izvidniško letalo padlo na francoska tla.

Kralj Jurij na inspekciji v južni Angliji

LONDON, 30. marca. br. Kralj Jurij je bil včeraj popoldne na inspekciji angleških čet v južni Angliji, ponoči pa se je vrnil v London.

Angleške izgube

LONDON, 30. marca. s. (Reuter). Vojno ministrstvo je objavilo tretjo listo žrtv angleške kopne vojske. Lista obsega 725 imen. 714 vojakov je umrlo, 3 so podlegli zadobitjem ranam, 1 je bil ubit, 1 je umrl v jetniškem taborišču, 6 pa jih je bilo ranjenih. Na listi je tudi 12 žensk.

če vzamete dve zrnji, in najbolje tri zrna soli.

WASHINGTON, 30. marca. e. Na konferenci tiska je včeraj predsednik Roosevelt podal naslednjo izjavo:

Gospod Sumner Welles ni sprejel niti ni meni prinesel nobenih posebnih predlogov iz kakršnihkoli virov, ki bi imeli kakršno upanje za vzpostavitev pravice in trajnega miru v Evropi, toda obvestila, ki jih je dobila naša vlada v zvezi z njegovo mislijo, bodo vedno največjega pomena takrat, ko bo prišel čas, da se vzpostavi mir.

Nadalje je Roosevelt poudarjal, da njegova izjava pomeni točno to, kar je že prej izjavil, namreč, da je malo neposrednega upanja za zaključitev vojne. Tudi je Roosevelt ponovil, da Welles ni bil pooblaščen, da bi sprejel kake obveznosti za Zedinjene države, ali kaj predlagal in tudi ni v Evropi napravil nobenega predloga v imenu Zedinjenih držav. Obvestila, ki jih je zbral Sumner Welles, bodo največje vrednosti za splošne smernice zunanje politike Zedinjenih držav, karkoli so Wellesu dale na razpolago italijanska, nemška, angleška in francoska vlada, bo vlada Zedinjenih držav smatrala za strogo zaupno. Wellesov obisk je tudi doprinesel zboljanju prijateljskih odnosov med Zedinjenimi državami in državami, ki jih je obiskal.

Proračunske dvanajstine

Na sinočni sedemurni seji vlade sta bila sprejeta začasna proračuna za državo in za banovino Hrvatsko

Beograd, 30. marca. p. Ministrski svet je imel nocoj sejo od 17. do 24.30. Po seji je finančni minister dr. Šutej izjavil novinarjem, da je na seji poročal o proračunskih dvanajstinah in da bo 31. t. m. zvečer govoril po radiu ter vse jugoslovanske javnosti obrazložil njihove podrobnosti. Seje ministrskega sveta se nista udeležila trgovinski minister dr. Andrej, ki je na potu v Bukarešto, in minister dr. Barša Smoljan, ki je prav tako na potovanju. Po končani seji vlade so dobili novinarji naslednja pojasnila:

Ministrski svet je odobril štiri proračunske dvanajstine in sicer po določbah ustave na podlagi dosedanjega proračuna za mesec april, maj, junij in julij. Po določbah ustave mora namreč vlada financirati državne potrebščine s proračunskimi dvanajstinami, ako narodno predstavništvo ne more uveljaviti novega proračuna.

Te dvanajstine bodo uveljavljene s posebno uredbo. Uredba bo vsebovala določbe čisto finančne prirode za izvršitev štirih dvanajstin in bo tako nadomestila običajni finančni zakon, razlikovala pa se bo od njega v tem, da bo vsebovala samo finančne določbe, nikakor pa ne, kakor prejšnji finančni zakon, določbe zakonodajnega značaja.

Te štiri proračunske dvanajstine znašajo približno 5 milijard dinarjev. V to vsoto so všteti tudi krediti, ki odpadejo na banovino Hrvatsko za posle, ki jih je prevzela od države. Ti krediti se bodo izločili iz proračunskih dvanajstin s posebno uredbo o finansiranju banovine Hrvatske.

Na nocojšnji seji vlade je bila razen proračunskih dvanajstin sprejeta tudi še uredba o finansiranju banovine Hrvatske. Hrvatska bo dobila svoje dohodke in tudi svoje organe za pobiranje teh dohodkov. Tudi državna uprava bo pobirala v banovini Hrvatski svoje dohodke ter vzdrževala svoje organe za njihovo pobiranje. Novost bo ta, da bodo obstojali skupni dohodki in skupni organi, ki bodo plačani od države in banovine.

Na seji ministrskega sveta je bil odobren daljši kredit 4,5 milijona dinarjev za pomoč krajem, ki so prizadeti od poplavl, in za nadaljnje preprečevanje poplav. Končno so bili odobreni krediti ministru za prosveto in ministru za pravdo, da bi mogli namestiti več sto sodnih pripravnikov, sodnikov, suplentov na gimnazijah in za napredovanje učiteljev.

Uredba o proračunskih dvanajstinah bo objavljena 1. aprila v »Službenih novinah«.

Ponarejalci 500 dinarskih bankovcev razkrinkani

Skoraj istočasno je policija prišla ponarejalce v Mariboru in Zagrebu — Čudno skladišče na Vrhovem pri Radečah

Zagreb, 30. marca. V naši državi so že deli časa v prometu ponarejeni 500 dinarski bankovci. Ponarejeni so tako dobro, da jih precej dolgo sploh niso razločili od pravih. Sele ko je prišlo nekaj ponarejenih bankovcev v državne banke, so ugotovili, da so ponarejeni. Zato je bilo naročeno vsem policijskim oblastem v državi, naj strogo pazijo na razpečevalce ponarejenega denarja. Vest o ponarejenih 500 dinarskih bankovcih je prišla kmalu tudi v javnost in jele so se širiti razne neutemeljene vesti. Ljudje so med drugim govorili, da se ponareja naš denar v neki tuji državi in prenaša v Jugoslavijo. — Policija je na takoj spoznala, da so te vesti brez podlage in da jih širijo naibž tisti, ki je v njihovem interesu, da bi jim oblasti ne prišle na sled. Pred 10 dnevi so zagrebški listi poročali, da je policija aretirala nekega ponarejalca 500 dinarskih bankovcev, ki je član dobro organizirane ponarejalne družbe. Ta vest pa ni bila povsem točna. Aretiran je bil namreč Anton Zuraž, ki je na ponarejene bankovce samo razpečeval, a ponarejal jih ni. Vendar je bila pa njegova aretacija zelo važna za preiskavo. To je bila namreč prava sled in policija je pomagala, da je odkrila ponarejalstvo družbo, ki je imela svoje člane po vseh večjih mestih Hrvatske in Slovenije, naibž na tudi po drugih krajih države. Preiskava bo kmalu spravila na dan zanimive podrobnosti.

Niti vodijo v Maribor

Anton Zuraž je bil naibž na policiji zelo redkobeseden. Trdil je, da ne ve od kod izvirajo ponarejeni bankovci, ki so jih našli pri njem. Pozneje je pa priznal, da jih je dobil iz Maribora. Ni pa hotel vedeti, kdo mu jih je poslal. Priznal je samo, da jih je že precej prodal. Ker se je zdel sumljiv, ga je zagrebška policija izročila mariborski. Iz Maribora so zagrebško policijo sproti obveščali, kako teče preiskava. Preiskava je napredovala zelo hitro, kajti policija je takoj v začetku dobila konkretne podatke. Včeraj so prispele iz Maribora v Zagreb policijski agenti, ki bodo skupno z zagrebškimi nadaljevali preiskavo. Mariborska policija je pripomogla zagrebški, da je kmalu odkrila tudi hišo, kjer so ponarejevalci opravljali svoje delo.

Tvornica ponarejenih bankovcev

Seveda je policija vodila preiskavo v največji tajnosti. Dobila je informacije, da je tovarna za ponarejanje bankovcev na periferiji mesta takoj za železniško progo, vodo od kolodvoru Sava proti glavnemu kolodvoru. Detektivski so zvedeli, da delajo ponarejevalci v dvorščini v ulici Brozovi ulici 36. Takoj sta odšla tja dva mariborska in dva zagrebška detektiva. Tam so nekaj časa čakali v zasedi. Lona je podobna avtomobilski garaži. Kmalu se je pojavil na dvorščini sumljiv mladenič, ki je stopil k vratom lope in jih odklenil. Preden je pa vstopil, se je ozrl, da bi videl, če ga morda kdo opazuje. Misleč, da ni nobene nevarnosti, je vstopil in hitro zaprl vrata za seboj.

Dramatična aretacija

Detektivski so se takoj približali lopi in jo obkrožili. Potrkali so in na vprašanje kdo je, so odgovorili: Prijatelji!

Kakšni prijatelji? — se je začel glas iz lope.

Tedaj je pa zaklical detektiv, naj mož v lopi takoj odpre, češ, policija je tu. Ponarejevalec je skušal pobeigniti skozi skrivna vrata, toda tam je bil tudi na orezi detektiv in beg se ni posrečil. Ponarejevalec so aretirali in moral i'm je odpreti glavna vrata. Tako je bila delavnica ponarejenih bankovcev točno odkrita.

Bezjak je bankovec kar sušil

— Kako se pišeš? — so vprašali detektivi mladeniča.
— Konrad Bezjak.
— Koliko si star?
— Devetindvajset let.
— Od kod si doma?
— Iz Ptujca.
— Kakšen je tvoj poklic sicer?
— Bil sem kovaški pomočnik.

Ponarejevalca so uidentili, potem so na pregledali barako. Ponarejevalec je bil pravkar odšel na velikem stroju 15 bankovcev in jih obesil sušiti. Bili so še vlažni. Vse orodje je ležalo pred detektivci. Tu je bila tudi 1500 svečna električna žarnica, posebna fotografska naprava za fotografiranje bankovcev, precej finega papirja za izdelovanje bankovcev. Bezjak je bil dobro opremljen z vsem, kar se potrebuje za ponarejanje bankovcev. Stene barake so bile obložene s kartonom. V dvorščini so vodila tajna vrata. V neposredni bližini barake je aretirala policija še dva osumljenca. Policija je obdelala iz barake vse pripomočke za ponarejanje bankovcev in tudi vso zalogo ponarejenih bankovcev. Takoj je bila obveščena o uspehu mariborska policija in v obeh mestih se preiskava z vso verno nadaljuje. Nobenega dvoma ni, da je policija končno odkrila dobro organizirano in razporedno družbo ponarejevalcev 500 dinarskih bankovcev in da so njeni niti vodile tudi na Vrhovo pri Radečah.

Radeče, 29. marca

V naši okolici se je naglo razširila vest, da so orožniki odkrili na Vrhovem celo delavnico za ponarejanje 500-dinarskih bankovcev. Pri posestniku Jožetu Majhencu, stanujočem v neposredni bližini cerkvene zgradbe, so našli na podstrešju več velikih kovčgov in zabojev, v katerih so bili shranjeni najmodernejši stroji za ponarejanje denarja. Med drugim so našli poseben fotografski aparat, dalje aparat za osvetljevanje slik s petimi žarnicami, aparat za recuziranje, priprave za rezanje papirja, 40 dobro izdelanih klisjev za 500-dinarske bankovce, barvne svinčnike, barve, razne kemikalije, 9 kg zrezanega finega papirja, več pušk in samokresov, precej streliva, bodal itd.

Jože Majhenc je star okrog 50 let, je božjasten in ima bajce precej zadoščeno domačijo, ki mu jo že nad 20 let oskrbuje

51letna Fanika Zimšek in njena 21letna nezakonska hči Zofka. Med preiskavo je bil Majhenc zelo razburjen in venomer je zatrjeval, da ne ve, kako je prišla v kovčgih in zabojih najdena roba pod njegovo streho. Isto sta zatrjevali tudi Fanika Zimšek in njena hči. Na Vrhovo k Majhencu so se s taksijem večkrat pripeljali razni gospodje, ki so bili dobro postreženi in pogosteni.

Ponarejalska in razpečevalska družba je morala biti dobro organizirana. Ponarejene bankovce je razpečeval po Zagrebu med drugimi tudi 54letni privatni uradnik Anton Zuraž, doma iz Drenskega polja srez Šmarje pri Jelšah, ki je bil zaradi sleparij že 14-krat kaznovan. Pri razpečevanju ponarejenih bankovcev ga je prišla zagrebška policija in ga te dni izročila sreskemu sodišču v Radečah. Ponarejalska družba je štela več članov, med njimi tudi nekatero s srednješolsko izobrazbo. Eden je bil se nedavno ljudskošolski učitelj, pa je bil zaradi kaznivih dejanj odpuščen iz državne službe. Preiskava se vodi v Radečah, pa tudi v Zagrebu, Mariboru in Ljubljani.

Zanimivo je, kako so prišli na Vrhovem na sled ponarejalcem Orožniška postaja v Radečah je prešla na velikonočno soboto od predstojništva mestne policije v Mariboru brzojavko, češ da so tam aretirani ponarejalci 500-dinarskih bankovcev Fran Majcen, Anton Zuraž in Anton Grašič izjavili, da je nameraval Majcen ponarejati denar pri nekem posestniku na Vrhovem pri Radečah. Pri hišni preiskavi pri Grašiču, ki se je izdal za inženirja Dvořaka, svetnika železniške direkcije v Zagrebu, so našli naslov Josipa Majhena posestnika v

Vrhovem št. 21, pošta Radeče. Iz tega bi se dalo sklepati, da je v afero zapleten tudi Majhenc, ki pa kot rečeno trdi, da ne ve, kako so prišli stroji za ponarejanje na njegovo podstrežje. Stvar preiskava bo, da se ugotovi, ali govori Majhenc resnico ali ne.

Naš orožniški komandir g. Franjo Čekko je šel takoj na delo. S tovarišem in dvema pričama z Vrhovega Henrikom Klembasom in Jakobom Kolencem se je približal hiši posestnika Majhena. Takoj v začetku preiskave je našel v sobi več pisem Antona Zuraža, lažnega inženirja kemije Mije Milčetiča iz Zagreba in Antona Grašiča, lažnega inženirja Dvořaka. Orožniki so Majhena slednjič ukenili. Pri njem najdene stroje za ponarejanje bankovcev so odpeljali z vozom v Radeče, kamor so odpeljali tudi Majhena in obe ženski.

Majhenc je začel takoj z gladovno stavko in do sredi ni zaužil še nobene hrane. Ko so ga orožniki sredi baš zaradi tega odvedli v mariborske sodne zapore, je bil že tako slab, da so ga morali nesti na vlak. Z njim so odvedli tudi obe ženski in cinografa Stjepana Stojčevića iz Zagreba, ki je dajal ponarejalcem denar in navodila ter strokovne brošure o izdelavi klisjev, uporabi emajla itd. Stojčević pa trdi, da je pri vseh stvari nedolžen, ker je dajal navodila odpuščenemu učitelju in Francu Majcenu v dobri veri, da hočeta izdelovati klisje za kataloge za čevljarstvo reklamo. Ni pa vedel, da ju uči izdelovati klisje za ponarejanje 500-dinarskih bankovcev. Tudi tu bo morala preiskava doznati, koliko so Stojčevićeve trditve resnične.

Mnogo krompirja, toda drag je

Ljubljana, 30. marca. Dočakali smo se zopet mraza... K sreči, praviho naše gospodinjice, je mraz pritisnil po veliki noči, kajti, če bi bilo tako mrzlo pred prazniki, bi bila na trgu še mnogo večja draginja. V resnici je mraz nekoliko vplival na cene. Malo se je podražila zelenjava. Sneg in mraz sta napravila precej škode našim zelenjadarjem. Zda je tudi težko nabirati zelenjavo na zasneženih vrtovih in zlasti še, ker je zemlja precej pomrznila. Zato je pač bila danes domača zelenjava malo dražja. Največ škode je mraz napravil na špinatih.

Trg je bil danes slabše založen tudi zato, ker je ob koncu meseca slaba kupinja in ne le zaradi mraza. Vendar je bilo vsega blaga dovolj. Nekoliko se je podražila zopet uvožena zelenjava, vendar ne v splošnem. Glavnoto mehko solato so danes tu in tam prodajali po 24 din kg kakor pred veliko nočjo. Malo gre še vedno v denar grah v stroju, ki je po 16 din kg. Prava rariteta je pa še novi krompir, čeprav ga prodajajo že več tednov, saj je po 12 din kg. V primeri s tem je stari krompir še vendar poceni, čeprav se ni bil nikdar tako drag na našem trgu kakor zdaj. V nadrobni prodaji je zdaj že po 3 din kg.

Se vedno smemo upati, da se bo stari krompir malo pocenil. Kakor smo napovedali prejšnji tržni dan, je bil trg danes še mnogo bolj založen s krompirjem, ki ga prodajajo na debelo na Sv. Petra nasipu, kakor v sredo. Bilo ga je napredaj 20 vozov, med tem ko ga je bilo v sredo polovico manj. Pričakuje mo lahkota, da ga bo prihodnje dni še več napredaj, če bo vreme za prevoz ugodno. Danes kmetje niso več tako trdovratno vztrajali pri ceni 2,5 din kg in nekateri so že prodajali precej lep krompir po 2,25 din kg. V primeri s cenami lani osorej, je zdaj krompir trikrat dražji: lani so ga prodajali po 80 par kg, nailepšega. Z izredno podražitvijo krompirja so prizadeli tudi sami kmetje, kajti marsikdo, ki bi moral kupiti seme, ne ve, kako naj zbere toliko denarja. Značilno je, da so deželski prideniki navadno najdražji tedaj, ko jih mora kupovati tudi kmet.

Ostane nam samo tolažba, da je še mnogo starega krompirja ter da ga bo prihodnje tedne češda več na trgu, kar bo nedvomno vplivalo na cene. Sprevideli smo, da se je krompir že začel pocenjevati, ker je kupčije v primeri s količino blaga malo. Za saditev krompirja letos ne bo najbrž še tako kmalu nastopil čas, ker je na Gorenjskem še precej snega, zato zdaj kmetje še ne kupujejo mnogo semen.

Letošnji dunajski velesajem

Ljubljana, 30. marca. Dunajski spomladanski velesajem velja posebno sedaj kot nenadomestljiv instrument tako notranjega gospodarskega prometa kakor v službi izmenjave dobrin med Nemčijo in inozemstvom.

Dunaj in njegov velesajem so prav tiste dni pokazali vso svojo privlačno moč, posebno v odnosih z jugovzhodnimi državami. Kaže, da bo Dunaj postal velika postaja za izmenjavo dobrin med Nemčijo in njenimi jugovzhodnimi sosedi.

Velesajem je obiskalo 195.000 interesentov, med njimi je bilo 2.566 inozemcev. Najmočnejši kontingent kupcev je dala Madžarska 1.311. Potem sledi kupci iz Jugoslavije, Bolgarije, Rumunije, Italije, Slovaške, Generalnega gubernementa Poljske, Švice, Grške, Japonske, Turcije, Švedske, Nizozemske, Danske, Rusije, Norveške, Španije, USA, Litve, Letonske, Belgije, Estonske, Argentinijske, Kitajske, Meksike in Lihtenštajna.

Razstaviljalec je bilo 1800. Poslovanje je bilo prav živahno, k čemur je pripomogla smotreno razporejena razstaviteljska blaga, pa tudi velika interna kupna moč nemških ljudskih množic in potreba inozemstva.

Veliko omožja je bilo celo v najdragocenejših in najdražjih izdelkih dunajske domače obrti, posebno s strani severnih in prekomorskih držav, medtem ko so se jugovzhodne države zanimale predvsem za avtomobile in stroje. Poljedelske stroje je kupovalo inozemstvo celo že za prihodnjo sezono. Te države so močno kupovale tudi instalacijski material, hladilnike, aparate

za blokiranje motenj, električno-signalne priprave, avtomobilske rezervne dele in potrebščine.

Dunajski velesajem je bil do vseh potankosti najdodnejše organiziran in je z njegovo organizacijo Nemčija hotela poudariti važnost, ki jo danes polaga na svojo izmenjavo dobrin z balkanskimi državami. To ni več velesajem samo avstrijsko-lokalnega značaja, ampak je teren interesnih ster trgovine iz vseh jugovzhodnih držav, ki jim je v današnjih razmerah močnejše, da medseboj nemoteno trgujejo.

Beleznica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 30. marca: Janez Klimak JUTRI: Nedelja, 31. marca: Benjamin

DANAŠNJE PRIKREDITVE

KINO MATICA: Jeklena armada
KINO SLOGA: Lord Jeff
KINO UNION: Tarzan in njegov sin
KINO MOSTE: Dekle iz Trsta in Dan pred pogubljenjem

KINO SSKA: Tajni glasnik
ZDRUZENJE JUGOSLOVENSKIH AGRO-NOMOVI, sekcija Ljubljana, občni zbor ob 15., restavracija Slamič, kmečka soba

KONGRES ZVEZE PLANINSKIH DRUŠTEV zborovanje delegatov ob 15. v verandni dvorani Uniona

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE »Pekovska« ob 20.15 Mestni dom

SENTJAKOBSKO TRNOVSKA MOSKA IN ZENSKA PODRUŽNICA CMD občni zbor ob 20. v gostilni pri Soklicu v Trnovem

SOKOL I. predavanje br. dr. Branka Vrčona ob 20. v mali dvorani na Taboru

PRIKREDITVE V NEDELJO

KINEMATOGRAFI ISTI SPORED
KONGRES ZVEZE PLANINSKIH DRUŠTEV slavnostni del kongresa ob 9 v veliki dvorani Zbornice za TOI

OTVORITEV VELIKE JUBILEJNE UMETOSTNE RAZSTAVE ob 11. v Jakopičevem paviljonu

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE »Pekovska« ob 20.15 Mestni dom

DEŽURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hovčev, Celovška cesta 62, Gartner, Moste — Zaloška cesta 47

MESTNO DEŽURNO ZDRAV. SLUŽBO bo opravljal od sobote do 8. zvečer od ponedeljka do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Gvido Debelak, Tyrševa cesta 62/L, telefon št. 27-29.

Snežne razmere

Poročilo Tujkoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS

30. III.

Podkoren 800 m: —8, jasno, mirno, 45 cm novega snega na stari podlagi, pršič, Dovoje-Mojstrana 650 m: —7, jasno, 15 cm snega,

Vrhič 1515 m: —7, 65 cm novega snega na 70 podlage, pršič, Bohinj-Zlatorog 530 m: +2, jasno, mirno, 30 cm snega,

Dom na Komni 1520 m: —12, jasno, mirno, 70 cm novega snega na 50 podlage, pršič,

Koroška: —6, jasno, mirno, 130 cm snega, pršič, Modratska koča 1344 m: jasno, mirno, 20 cm novega snega na 25 podlage, pršič,

</

Prva slovenska umetniška razstava pred 40 leti

je bila velik narodni praznik vseh zavednih in naprednih Slovencev ter mejnik v naši kulturni rasti

Ljubljana, 30. marca. Jutri bo svečano otvorjena v Jakopičevem paviljonu velika jubilejna umetniška razstava. Društvo slovenskih likovnih umetnikov proslavi 40letnico prve slovenske umetniške razstave, ki je bila v septembru l. 1900 v Mestnem domu.

Prva slovenska umetniška razstava v Mestnem domu pred 40 leti je bil velik narodni dogodek. Razstava je bila prva manifestacija slovenske ustvarjalne moči v likovni umetnosti.

Razstavo je pripravilo Slovensko umetniško društvo, ki mu je bil predsednik prof. Franke, tajnik pa Engelbert Gangl.

sta zastopala kipar Valdec in pisatelj Plavšič. Prof. Franke je spregovoril uvodne besede, nato je govoril namestnik deželnega predsednika grof Schaffgotsch, za njim pa župan Ivan Hribar ter deželni glavar pl. Detela.

Župan je ob koncu svojega govora rekel: »Pred sabo vidim sodobne plodove slovenske upodabljajoče umetnosti in ako družega ne, zamoremo vsaj tolažilno reči: Eppur si muove! Srečnejši časi naši bodo rod. Takrat bode pa slovenska umetnost iz sedanjih skromnih, a pri vsem tem častnih početkov povzdignila se k večji

ševati odborniških opravil tu v Ljubljani, katera je poklicani in izvoljeni sedež družava, domači naši »umetniki« pa so se zbrali natveznega j'm strašila z novim umetniškim društvom, češ da bode »slovensko« »brezvesolje«, »nemoralno«, »dasi pristna umetnost nima druge naloge, nego poveljevati prirodno resnico v obliki božanstvene lepote! Uvidevši torej, da je v društvem oserju premalo živilne krvi, napeljali so ustanovljajali umetniškega društva v prvotni njegov organizem: slikarstvo in kiparstvo, drugih, tema sorodnih življenj: stavbni in arhitekture ter pisatelj, pesnik, glasbenik, gledališki igralce, operne pevce, itd. Z uvedanjem teh med upodabljajoče umetništvo okrepčalo se je njegovo prvotno prešibko telesce ter je začelo rasti in se razvijati v krepkega »sečka, kateri stopi jutri pred slovenski narod kakor čil. življenja vesel mladenič s palmovo vejo umetnosti v roki!

V soboto dne 15. septembra 1900 je »Slovenski Narod« objavil pesem Engelberta Gangla »Naš dan je tu!« To je bila himna na prebujajočo se slovensko umetnost: Pozdravljen bodi nam, ti svetli praznik, ti veliki mejnik na beli cesti, ki nanjo je stopila nam umetnost iz tihih skrivališč kot boginja cvetočih lic, življenjske zdrave sile, da zmago pribori si v širem svetu...

V dneh po otvoritvi je Miljutin Zarnik moral slovenski javnosti v podlistkih v »Slovenskem Narodu« šele razložiti, kakšen velik pomen imajo umetniške razstave za narodno kulturo. Povedal je ob tej priliki, da je neki deželni odbornik, ki je imel celo na oslovski koži dokumentirano, da je doktor, rekel nekemu slikarju, ki je prošil za podporo: »Veste, pri nas tega vsega ni prav nič potreba. To ni za nas!« V številnih podlistkih je Zarnik odjedal umetnike Vesela, Azbeta Vavpotiča, Jakopiča, Strnena, Kobilčeve, Franketa, Jamo, Groharja, Gvaiza, A. Santlovo, Rudolfa, H. Santlovo, Wreda, Germa, Grilca, Zmitka, Koželja, Horvata, Trinkota, Jaggerja in kiparja Ivana Cesarja, Josipa Grošlja, Ivana Zajca, Jakoba Žnidarja (ti so razstavili cerkveno plastiko), Alojza Repiča, Frana Bernerkerja, B. Pogačnika in Alojza Progarja in J. Zalarja.

Na prvi slovenski umetniški razstavi pred 40 leti je razstavilo 15 slikarjev, 5 slikaric, 2 risarja, 1 arhitekt in 9 kiparjev. Razstavo je obiskalo več tisoč ljudi. Obiski razstave zavednih Slovencev iz Trsta, Gorice in Štajerske ter iz drugih krajev so bili za Ljubljano pravačati naroden dogodek. Uresničile so se besede, da bo razstava mejnik v slovenski likovni umetnosti.

Škofjeloški planinci so zborovali

Podružnica SPD v Škofji Loki ima nad 100.000 din premoženja

Škofja Loka, 29. marca. Škofjeloška mestna posvetovalnica je bila sredi polna naših planincev, ki so se zbrali, da čujejo poročila društvenih funkcionarjev, pa tudi da določijo smernice za še uspešnejše delovanje podružnice SPD v novi poslovni dobi. Otvoril in vodil je lepo obiskano zborovanje podružnični podpredsednik, direktor mlečarske šole inž. prof. Srečko Sabec, za tajništvo je poročal g. Viktor Žagar, za blagajno in gospodarstvo g. Avgust Potočnik, za nadzorni odbor g. France Zebre, dočim je poročilo predsednika markarijskega odseka g. Janka Sicheřla izostalo.

Iniciativnost škofjeloške SPD kaže najlepše sadove. Njeno delo je usmerjeno na vse strani, ki pa so si skupne v smotru: pritegniti v naš planinski in gorski raj čim več resničnih prijateljev prirode. Dogodki v svetu so nemara omalodušili tega in onega, toda naš svet, to svetleči miru in lepote, nas vabi in kliče. Predvsem bo treba razgibati iz mrtvila obe dolini. Škofjeloška podružnica SPD je prirejala lani planinska predavanja, pošiljala je vremenska in snežna poročila, trudila se je in se še trudi na izdaji posebnega vodiča. Sredstva so zbrala, toda so ovire izven njene moči. Na novo se je natisnilo 1000 zemljovidov, ker je prva izdaja razprodana. Dokaj markacij je bilo obnovljenih, nekaj na novo markiranih potov, toda dela je še za več let. Na Tošcu je predvidena postavitve razgledišča, v okviru SPD pa se snujejo alpinski, mladinski in propagandni odsek. Naš okraj je izrazito izletniški in tudi to je merilo podružničnemu delovanju. Postavljeni sta bili dve razgledni tabli in razpotne ter razgledne tablice. Kakor doslej, se bodo tudi v bodoče gojili skupinski izleti, prirejale se bodo planinske zabave, da bo čim več razgibanosti v društvenem življenju.

Jedro podružnične skrbi je bila kočna na Ljubniku, ki je imela lani 1479 posestnikov. Ljubniška kočna z okolico iz leta v leto pridobiva. Letos bo okrog vrha Ljubnika urejena razgledna pot in se bo v to svrhu investiralo preko 10.000 din. Ob koči sami se je sijajno obnesla široka terasa s prekrasnim razgledom v loški in gorenski svet. Denarnega prometa je bilo lani 32 tisoč 357,75 din, podružnično premoženje pa znasa vstevši kočjo z inventarjem 105 tisoč 751 din. Pač pa bo treba letos posvetiti vso pozornost številu društvenega članstva, ki je padlo na 77. Državni interesi so podružnično delovanje v gotovem delu škofjeloškega okraja okrnili.

Novi odbor je bil izvoljen v dokaj izpremenjeni sestavi. Predsedstvo je prešlo na trgovca g. Makarja, v odbor pa so vstopili gg. Žagar, Sicheřl, Guzelj, Hrašovec, Potočnik, Savnik in Vrančič kot člani, namestnika sta gg. Mattewebor in Tavčar; preglednika gg. Burdych in Zebre, delegata pa Maklar in Potočnik.

Skupščino je vzpodbudno pozdravil delegat glavnega odbora g. Pučnik, ki so mu škofjeloški planinci pojasnili svoje pogoje in zamisli, zlasti v pogledu obveznosti podružnice do glavnega odbora.

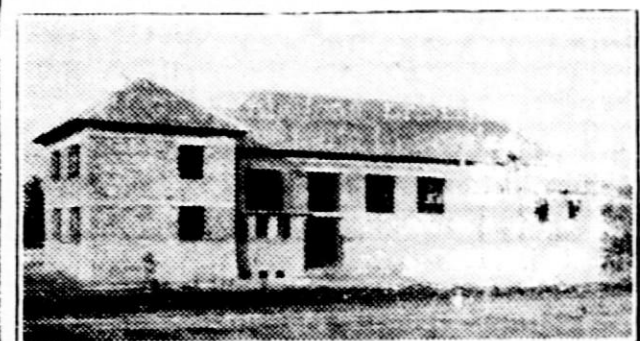
Ob 10 letnici Sokola Poljčane

Ob zaključku Petrove petletke bo njegov dom dograjen

Z letošnjim letom pričena tukajšnji Sokol 10letnico svojega obstoja. Pobuda za ustanovitev društva je izšla iz bivših čitalničarjev, katero društvo je takrat v prid ustanovitve sokolskega društva likvidiralo. Še danes so nekateri bivši čitalničarji glavni stebri društva in gibajoča sila vsega društvenega delovanja.

Mlado, pred 10 leti ustanovljeno društvo, je takoj začelo delovati z vso vmo in že prvo leto obstoja je priredilo krasno uspel telovadni nastop, ki bo ostal vsem takrat nastopajočim in sodelujočim nepozabnim in v najlepšem spominu. Tudi v ostalih letih je društvo pokazalo lepe uspehe. Napredovalo je od leta do leta in pokazalo tako številčno, kakor v tehničnem in vzgojnem pogledu svojih pripadnikov lepe uspehe. Društvo si je kljub raznim nasprotnim prizadevanjem zaradi svoje neomahljivosti in odkritosti pridobilo zaupanje prebivalstva, ugled in spoštovanje. Sokolske prireditve, bodisi veselega, poučnega ali vzgojnega značaja so bile vselej zaželeni in zato tudi vselej dobro obiskane.

Nedostatek je bil le v tem, da Sokol ni imel lastne strehe. Pomanjkanje dvorane se je pojavljalo in se še pojavlja pri vsaki priliki. In zato so delavni odborniki začeli misliti, kako bi prišel Sokol končno do svojega doma. Težko gre taka rešitev brez denarja. Toda z žilavo delavnostjo in vztrajnostjo se je to domala posrečilo. Sokolski dom v Poljčanah, kar je bilo še pred 10 leti nemogoča stvar in samo sen nekaterih dalekovidnežev, je danes gotova stvar. Dom, kakor ga predstavlja slika, je res še nedograjen, postavljen šele v surovem stanju, toda stoji že in mislimo, da lahko upamo in pričakujemo, da

bo dokončno dograjen in izročen v uporabo ob zaključku sokolske Petrove petletke, ko bo naš dragi starešina Nj. Vel. kralj Peter II. zasedel svoj kraljevski prestol in mu bo med drugimi tudi naš sokolski dom poklonjen za vezlo.

Stavba zgrajeni v širokem stanju vsebuje lepo dvorano (11 x 17), v podaljšku je prostora oter z garderobama. Sprejdi so predvideni še drugi stranski prostori, dovršena pa je že soba za knjižnico in čitalnico. Nad njo je stanovanje za hišnika s pritliklinami.

Sokolska mladina predvsem razumljivo nestrpno čaka, da bo dom dograjen in uporaben za delo. Delavni bratje imajo to njihovo željo v mislih noč in dan. Čeprav se taki optimisti, pa potrebujejo zato denar. Če pomislimo, da so izdatki za stavbo in v stavbišče v dosežanem stanju narasli nad 100.000 din, bomo znali ceniti veliko delo naših bratov, ki so ga že storili. Treba je poudariti, da doslej brez kakršne koli tuje pomoči, katero pa bi društvo, ki si je toliko pripravilo samo s svojim delom, vselkogar zaslužilo. Društvu klade: »Le neustrašeno brez miru naprej do končnega cilja!«

Iz Trbevelj

— Trboveljski sport. Jutri bo odigrana na sport igrišču Amaterja že tretja tekma med SK Amaterjem in SK Marsom iz Ljubljane. Za tekmo vlada v Trbovljah veliko zanimanje. Naši bodo morali napeti vse sile, saj je SK Mars eden najboljših klubov. Tekma se prične ob 15.30. — Jutri bo občni zbor SK Amaterja in sicer v posebni sobi gostilne Volker. Prične se ob 18. Člane in prijatelje trboveljskega nogometa vabimo, da se udeležijo občnega zbora najmočnejšega kluba v rudarskih revirjih. Na dnevnem redu bo tudi vprašanje igršča. O novem trboveljskem stadionu se je že ponovno govorilo in baje je predviden v regulacijskem načrtu. Preteklo bo pa gotovo še mnogo vode, predno ga dobimo.

— Krsti poroke in umiranja. V zadnjih dveh tednih so bili v Trbovljah krščeni Rismal Rajmund, Jurman Ivan, Podbevšek Hermina, Knez Ida, Novak Anton, Klopčič Franc, Femec Danica, Lončarič Ivana, Dolar Joža, Bolarič Bogdan, Dragar Jožica. Poročili so se: Jager Jožef rudar in Slapšak Ljudmila, Drolc Ginter gozdarski uradnik in Holcer Ana, zasebnica; Kredar Ludovik, rudar in Čebin Zora, šivilja; Covic Alojz, železničar in Podjed Marija, kuharica; Vetrnik Leopold, rudniški kovač in Leskovar Barba, šivilja; Hrnar Stanislav, rudar in Krnelj Gabrijela, zasebnica; Sešlar Stanislav, šofer in Strubej Ana, zasebnica; Lavrič Miroslov, rudniški delavec in Potokar Ana, šivilja; Hribar Ivan, rudar in Sopar Ljudmila, šivilja; Stučaj Jožef, rudar in Kuder Ana, zasebnica; Leskovšek Mihael, rudar in Jagodič Angela, zasebnica; Janežič Alojz, tesar in Jamšek Leopoldina, zasebnica; Brinar Franc, rudar in Pogačnik Ana, služkinja; Brinar Vilko, rudar in Lipar Angela, zasebnica; Lokner Rudolf, steklar in Tomše Stefanija, zasebnica. Bilo srečno! — Umrli so: Groznik Simon, rudar 20 let, Turnšek Ivan, hlapec 41 l., Požun Jožef, upokojeni rudar 70 let, Humski Jožef, rudar 50 let, Maček Lucija 66 let, Frajle Jože, posestnik 81 let, Smit Jožef, sin rudarja 1 mesec, Vozelj Marija roj. Kovčan 60 let, Kosec Boštjan, upok. rudar 82 let, Gobovc Marija, delavka 22 let, Pirnat Jožefa, žena rudarja 59 let, Florjanc Katarija 81 let, Škof Ana 33 let, Bizjak Janez, rudar 74 let. Naše sožalje!

— Vabilo za vse člane zadruge »Rudarski dom« v Trbovljah, na redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 14. aprila 1940. ob 8. uri dopoldan v svojih prostorih s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev in

konstituiranje občnega zbora. 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Poročila: a) upravnega odbora, b) nadzornega odbora. 4. Čitanje revizijskega poročila Zveze slovenskih združenj. 5. Predlogi in priporočila. 6. Volitve: a) članov upravnega odbora, b) članov nadzornega odbora. 7. Slučajnosti. Ako ne bi bil občni zbor ob doletu urji sklepčen, se vrši eno uro pozneje, nakar je sklepčen po § 13. zadržnih pravil ob vsaki udeležbi članov. Načelstvo »Rudarski dom«, Trbovlje. 175-n

Iz Višnje gore

— Polarni sij se je tudi v Višnji gori videl prav lepo. Sprva so bili ljudje presenečeni in so domnevali, da gre za velik požar. Ko so pa videli, da se pomika sij vedno bolj proti zahodu, so jeli govoriti, da je to prikazen na nebu in da obeta novo vojno, ali še kaj hušjega.

— Nova mesnica in zaloga laškega plava je bila na veliko noč otvorena v Višnji gori v hiši Petra Groznika. Kar tri mesnice se nam zde preveč za tako majhno mesto, kakor je Višnja gora.

— Za veliko noč je bilo letovišče Poljevo zelo dobro obiskano. Iz vseh krajev so prišli ljudje uživati svež zrak in lep razgled. Mladina se je zabavala s pirli, odrasli so pa kramljali v domu pri dobrem prigrizku in cvičku. pa tudi solčilo so se zlasti v nedeljo.

— Opozorilo sadjerejcem. Po sadonosnih letih letošnjo hudo zimo zajci napravili ponekod občutno škodo. Zaradi visokega snega so posebno na nizkem drevju oglovali vse kroge dreves, pa tudi s slamo ovito drevje je postalo žrtev gladne divjadi. Zato se pozivajo vsi sadjereji, ki so jim zajci uničili sadno drevje, da nemudoma javijo povzročeno škodo občini Višnji gori.

Z Zidanega mesta

— Premeščen je vodnik orožniškega voda podporočnik g. Marjan Strišna. Premeščen je splošno priljubljeni in simpatični podporočnik orožniškega voda g. M. Strišna iz Smarja pri Jelšah. V istem svojstvu je premeščen v Radovljico. Želimo mu, da bi se počutil tam kar najbolje! Podporočnik Strišna je Zidančanec, kjer ima starše in sorodnike. Zato upravičeno pričakujemo, da se bo še večkrat povrnil med nas.

Ne smemo odlašati niti za hip!

Vsa naša javnost mora prispevati po svojih najboljših močeh k morda najvažnejšemu delu, ki se je kdaj opravljalo za obrambo slovenskega naroda

Ljubljana, 30. marca. Jugoslovenska unija za zaščito otrok, sekacija za dravsko banovino, bo imela jutri dopoldne ob pol 10. uri v mestni posvetovalnici svojo letno skupščino. Unija je pod najvišjim predsedstvom Nj. Vel. kraljice Marije ter je glede na svoj delokrog in svoje smote ena najvažnejših ustanov v državi, saj je osrednji forum skupne akcije države, samouprav občin, strokovnih organizacij in zasebne pobude za zaščito otrok. Unija ima svoje mirovne in svoje vojne naloge. Zaradi položaja v Evropi je razumljivo, da je Unija pričela z vso paro akcijo za zaščito otrok v primeru vojne. Ogromna je ta naloga in prav gotovo problem, ki je trenutno najvažnejši med vsemi našimi socialnimi in narodnimi problemi. Na jutrišnjem občnem zboru bodo funkcionarji obrazložili svoje že izgotovljene načrte za zaščito otrok, našo javnost pa je potrebno opozoriti, da je skrajni čas, da prikoči Uniji na pomoč z vsemi sredstvi, sicer odgovorno delo Unije ne bo uspelo.

Osnovni problem društva je zdaj zaščita otrok za primer vojne. Glede tega problema si morajo biti prav vsi na jasnem in prav vsi se morajo zavedati, kakšnega pomena je akcija. Kakor je znano, nabira Unija sredstva za zaščito otrok v primeru vojne. Mnogi plemeniti darovalci so že izročili svoj prispevek, ki je v primeri z njih dohodki časten prispevek. Dogaja pa se tudi, da se Unija zama z običajno milijonska podjetja za primerno podporo. Zgodilo se je, da je na prošnjo Unije neko podjetje, ki ima letno najmanj 15 milijonov prometa in gotovo tri ali štiri milijone čistega dobička, poslalo za slovenske otroke, ki bodo potrebni pomoči in zaščite v primeru vojne, piši in reči 15 din.

Mnogo važnega in pomembnega dela je bilo do sedaj že opravljenega pri nas glede zaščite otrok v primeru vojne, toda še vedno premalo. V tem pogledu čakajo še prav posebno Slovenijo ogromne naloge. Požrtvovalni delavci v Uniji so prepričani, da bo vsa naša javnost spremljala njih delo z razumevanjem in da bo njih delo deležno vedno in povsod podpore in pomoči.

Ne smemo pa odlašati niti za hip! Delati moramo tako, kakor da bi šlo za usodo naše najmlajše generacije za usodo vsega našega naroda. Pri tem delu ne sme biti izjem. Vsa mora prispevati po svojih najboljših močeh k temu, morda najvažnejšemu delu, ki se je kdaj opravljalo za obrambo slovenskega naroda.

Z organizacijo zaščite otrok za primer vojne moramo izpričati, da se popolnoma zavedamo velike odgovornosti do otrok, da jih ohranimo vse, za vsako ceno, ne samo v miru, marveč tudi v vojni.

Priprave za uspešno zaščito otrok v vojnem času so ogromne in težavne. Skrb, da bi bile vse priprave zamen, če ne bi bilo do vojne, je neuteleljna. Blazno bi bilo zaradi tega pomisleka čakati do izbruha vojne. Tedaj bi bilo mnogo prepozno in posledice bi bile katastrofalne. Vrh tega bo koristilo in bo lahko uporabljeno v miru, kar bomo napravili in pripravili za zaščito otrok v vojnem času, če vojne ne bo. Vse, karkoli bomo pripravili, ne bo koristno samo za ustanove kot take, temveč bo tudi povečalo zanimanje za mladinsko zaščito v splošnem. In prav tega zanimanja je danes pri nas premalo.

Najbolj uspešna je zaščita otrok pred vojno s pravčasno izselitvijo v varne kraje. Tako izseljevanje je treba že vnaprej pripraviti. Za Slovenijo pride v poštev izselitev okoli 40.000 otrok iz nevarnih obmejnih predelov. Za izvedbo tega načrta so potrebne velike vsote denarja. Kraji za naseljevanje ne bodo daleč od kraja izselitve. Otroci se bodo naselili na deželo v varne kraje, ki niso ogroženi od sovražniških bomb. Samo po sebi se razume, da ti kraji ne bodo ob meji. Naštetje te kraje v Sloveniji še ne moremo. Bilo bi prezdodaj. Mater pa naj to ne vznemirja. Saj tudi v drugih državah, v katerih so iz mest in večjih zračnih napadom izpostavljeni kraji izseljevali otroke, starši do zadnjega niso vedeli, kam bodo otroci šli. Tudi naši starši naj bodo v tem pogledu brez skrbi, ker bodo ob pravem času obveščeni, kam bodo otroci šli.

Na kratko smo orisali glavno nalogo, ki jo mora Unija zdaj v celoti in pravilno rešiti in ponavljamo, da se to ne more zgoditi, ako vsa naša javnost ne sodeluje predvsem z denarno pomočjo. Predlogi in resolucije, ki bodo sprejeti na jutrišnjem občnem zboru, morajo postati kri in meso in ne smejo ostati na papirju kot večina resolucij, ki se sprejemajo soglasno na naših občnih zbora.

Iz Škofje Loke

— Poroka. Na Brezjah se je poročil znani škofjeloški zasebni uradnik pri škofjeloški predstavnici d. g. Rudi Humer z gospodično Erno Lechleitnerjevo, profesorico na gimnaziji v Nikšiću v zetski banovini. Novoporočencema naše iskrene čestitke!

— O Finski, deželi tisočletnih jezer, je predaval v sredo zvečer v Sokolskem domu g. Viktor Pirnat, čigar izvajanja so privabila širok krog poslušalcev. Predavatelj je spregovoril sprva o velikosti Finske in o gostoti prebivalstva, potem pa se je pomudil na polju njenega zgodovinskega in jezikovnega razvoja, dokler ni prešel v današnje dni. Predavanje so izpol-

TUDI TO LETO V ITALIJO!

Najznamenitejši slikarji in pesniki vseh časov so v svojih delih proslavljali klasično lepoto

neapeljskega zaliva

čare njegove obali, njegovih čudovitih otokov in njegovega večno sinjega morja.

Dne 9. maja bo otvorjena trienalna razstava italijanskih prekomorskih pokraj, ki bo nudila veličasten pregled nad kolonialnimi zmognostmi moderne Italije.

Vsak četrtek prenašajo sledeče italijanske radio-oddajne postaje:

Rim II (Kc/s 1222) od 19.00 ure
2 RO 9 (Kc/s 9670)
2 RO 15 (Kc/s 11760) od 21.00 do 21.15 ure

slušne igre v srbohrvaščini o lepotaht Italije kot turistične dežele.

Brezplačna poštanska in turistične brošure: ENIT — DELEGATION — Terazije 16, Beograd — in vsi potniški uradi.

Železniški popusti 50—70%.

njevale slioptične slike. Predavanje se bo nadaljevalo v sredo, 10. aprila, ko nam bo spregovoril g. Pirnat o Laponiki.

Grandiozni prizori in podvigi modernega vojskovanja. Največji bombniki na delu. — Nepremagljiva ameriška vojna armada. Ljubljana drama, ki se odigrava med dvema bratoma.

GEORG BRENT — OLIVIA DE HAVILLAND

Film »JEKLENA ARMADA« prekaša celo film »Poslednja zapoved«.

KINO MATICA, tel. 21-24. Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

Najaktualnejši film sedanosti!

Jeklena armada

Mickey Rooney in Freddie Bartholomew — 2 mlada, toda slavna in popularna zvezdnika v zabavni pustolovščini: KINO SLOGA, tel. 27-30. DANES PREMIERA!

Pustolovni roman dveh mladih fantov v poboljševalnici, v zavodu, kjer se dečki pripravljajo za težki in odgovorni poklic mornarjev! Junaštva dveh fantalinih rešijo kapitana in ladjo pred sigurno propadlost! Ob 16., 19. in 21. uri, jutri ob 15., 17., 19., 21. Danes ob 14.15 in jutri dopoldne ob 10.30 nepreklicno zadnjikrat po znižanih cenah: Jeanette Mac Donaldova in Eddy Nelson »PESEM ZLATEGA ZAPADA«.

Danes ob 20. uri, v nedeljo ob 15.15, 18.15, in 21.21. uri izreden program: Franchot Tone in Joan Crawford v lepi drami

„Dekle iz Trsta“ in „Dan pred pogubljenjem“ največji senzacionalni ameriški vefilmi!

Ljudske cene! KINO MOSTE Metro žurnal!

DNEVNE VESTI

— Z banke uprave, G. ban dr. Marko Natlačen dne 2. aprila ne bo sprejemal strank, ker bo uradno odsoten.

— Napredovanje uradnikov pri dravski finančni direkciji. Napredovali so pri dravski direkciji za višje rač. inšpektorje v V. položajni skupini gg.: Ivan Laznik, Franc Širca, Franjo Weitzler, Oton Omerzu, Alojzij Vesel, Ernest Erjavec, Vinko Rakusček, računski inšpektorji iste direkcije.

— Turški promet med Madžarsko in Jugoslavijo. Na povabilo Putnika prispe 5. aprila v Beograd madžarska turistična delegacija za budimpeštanskim županom na čelu. Madžarska delegacija bo obiskala naše ustanove, ki se bavijo s turizmom. Namen obiska je pospešiti turški promet med Madžarsko in Jugoslavijo. Po dveh dnevih bivanja v Beogradu bo madžarska delegacija odpotovala v Zagreb, kjer se bo mudila en dan, nato pa bo obiskala tudi Ljubljano in Bled.

— Načelno važna sodba. Na pobudo banke uprave v Ljubljani se je pričela pred meseci pri okrožnih sodiščih ljubljanske apelacije vrsta sodnih postopkov za razveljavljanje starokatoliških zakonov Gre za vprašanje, ali je bivšim pripadnikom rimskokatoliške cerkve, ki so se živeli v zakonu po rimskokatoliškem obredu, prepovedano sklenitev nove zakonske zveze v starokatoliški cerkvi. Glede tega vprašanja je načelno važna sodba senata okrožnega sodišča v Murski Soboti v zadevi dveh zakoncev. Murski je bil evangelijske vere in samci ter se je oženil z ločenko starokatoliške vere, katere prvi rimskokatoliški zakon je bil sodno ločen. Senat je razsodil, da je zakon med tema zakoncem po starokatoliških predpisih veljaven, zato pa mora biti veljaven tudi za državno oblast. Po čl. 12. uredbi z dne 18. maja 1936 je treba zakon po službeni dolžnosti šteti za slehernim svojevoljnim izpodbijanjem. Neveljavnost zakona se sme udaroma preiskati le iz javnega interesa. Sodišče je prišlo do prepričanja, da je v javnem interesu, da se ne razdira zakon zakoncev, ki sta bila prizadeta. Stališče, da je treba zaščititi zakonsko zvezo in srečo staršev in otrok je z moralnega in narodnega stališča edino pravilno.

blaga za damске in

moške obleke pri

A. & E. SKABERNĚ

Ljubljana

— Obnovljena plovba na Donavi. Pred dnevi je bila povsem obnovljena plovba na Donavi. Promet je počival več mesecev. Zdaj obratujejo že ladje in vlačilci vseh družb, a ne le na Donavi, temveč tudi na vseh njenih pritokih. Na Donavi se je tudi začel ribolov in v Ljubljano so prispele že dunavske ščuke.

— V Mariboru bodo kmalu začeli zidati gimnazijo. Pred dnevi je bila v Ljubljani licitacija za oddajo stavbnih del nove mariborske gimnazije. Računajo, da bodo prihodnje tedne že začeli delati v polnem obsegu. Gimnazija bo stala med Magdalenskim parkom in Stritarjevo ulico na desnem bregu Drave. Prvotno so bili stroški proračunani na okrog 11 milijonov din, zdaj so pa reducirani na 8 milijonov; banška uprava kot stavbi gospodar je reducirala proračun in zato bo poslopje nekoliko manjše in uporabljen bo cenejši material.

— Pred likvidacijo SUZORja? Iz Beograda prihaja vest, da je prišlo že do definitivne odločitve o reorganizaciji delavskega socialnega zavarovanja. Likvidiran bo Osrednji urad za zavarovanje delavcev s sedežem v Zagrebu (SUZOR). Namestu SUZORja bodo ustanovljeni trije nosilci so-

cialnega zavarovanja v državi, tako da bo tudi dravska banovina dobila samostojen zavod, razen Hrvatske banovine in drugih banovin s srbskim prebivalstvom. Sedeži novih zavodov bi torej bili v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu.

— Uredba o direkciji za zunanjo trgovino podpisana. Včeraj je bila končno podpisana uredba o direkciji za zunanjo trgovino. Končno besedilo se znatno razlikuje od prvotnega, ki je bilo sestavljeno že pred 5 meseci, in poznajo se mu sledovi raznih kompromisov. Trgovinski minister dr. Andrej je dal novinarjem daljšo izjavo, v kateri je dejal, da bo uredba danes objavljena v »Službenih novinah«. Tako je končno urejeno eno najvažnejših vprašanj naše zunanje trgovine. Direkcija začne posloovati že 1. aprila. Svoj sedež bo imela v Ratniškem domu. Tudi urad za kontrolo cen je že povsem organiziran in v svo vsmo se je lotil dela. V kratkem se bodo pokazale prve posledice njegovega delovanja.

Restavracija »Slon«

slovi po svoji odlični kuhinji. Vhod iz Františkanske ulice.

Ekspres restavracija

nudi poleg dobre hrane in pijače tudi razne male zakuske, vedno sveže torte in drugo pecivo. Vhod iz Prešernove ulice.

V kleti

v soboto, nedeljo in ponedeljek koncert s plesom!

Vsi prostori odprti do 3. ure zjutraj!

— Državni dohodki. V drugi polovici marca so znašali državni dohodki 30 milijonov 597.958 din, lani v istem času so znašali 35.063.942 din in so bili torej za 4.465.984 din ali za 12.74 odstotka večji. Od 1. aprila 1939 do 20. marca 1940 so znašali državni dohodki 935.062.942 din. Po proračunu bi bili pa morali znašati 1.008.043.750 din. Bili so torej manjši za 72.980.908 din.

— Nemški parnik v Dalmaciji. Včeraj zjutraj je prisel v gruško pristanišče iz Trsta parnik »Ankara«, last nemške paroplovne družbe Levantina. V začetku vojne je bil ta parnik na Jadranu in ostal je v Trstu. Iz Jugoslavije prevaža v Trst boksit in drugo blago, ki gre potem po železnici v Nemčijo. V gruškem pristanišču ga bodo natovarili in čez nekaj dni odpluje nazaj v Trst.

— Novi proračun zagrebske mestne občine. Včeraj je bila v Zagrebu že tretja proračunska seja, na kateri je bil končno sprejet predlog novega proračuna. Ob enem z mestnimi podjetji bo znašal novi proračun 307.500.000 din, brez mestnih podjetij pa okrog 187.000.000. Uvedene bodo tudi nekatere nove davščine.

— Donava naglo narašča. Iz Stare Pazove poročajo, da je Donava v zadnjih dveh dneh deloma prestopila bregove ter poplavlja že mnogo njiv in travnikov. Več hiš ob bregu je voda porušila. Ponekod se udira zemlja. Tudi iz Osijek je Sombora poročajo, da Drava in Donava močno naraščata. Pri Osijeku je Drava že 4 m nad normalo. Ljudje se boje velikih poplav.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno in zmerno hladno vreme, v jutrnjih urah megla. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Kumboru 19, v Splitu 15, v Dubrovniku in Ziru 13, na Visu 12, v Zagrebu 8, v Ljubljani 6.4, v Sarajevu 6, v Beogradu 4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 764.7, temperatura je znašala —2.4.

— Vlom v planinsko kočjo na Ciznu. Oni dan so vlomilci obiskali planinsko kočjo na Ciznu pod Kamniškem vrhom, ki je last Karla Polajnara iz Ljubljane. Vlomilci so bili, kakor je razvidno iz sledov, najbrže trije, in odnesli so 2 novi rjuhi, 2 pernici

z rdečo podlogo, dve blazini, nekaj ženskega in moškega perila, Zeissov daljnogled, razno moško obleko, več streliva, več parov čevljev, nekaj jestvin in likarjev ter brivski aparat. Ukradeno perilo je bilo za znamovano z monogramom PK. Lastnik je oškodovan za okrog 4000 din.

VELIKA

TOMBOLA

gradbenega odseka

Sokolskega društva Maribor-matica 16. ali 23. junija 1940

— Nesreče. V hiralnici sv. Jožefa na Vidovdanskem cesti se je snoči ponesrečila 41letna služkinja Ivanka Krumpetar. Nelsa je po stopnicah lonce vrelega mleka in padla. Vrelo mleko se ji je razlilo po rokah in po životu. Dobila je hude opekline. Štetna posestnikova hči Jožeta Rus iz Strug na Dolenjskem je v taktično roko v slamozeznico, ki ji je odrezala prste. — Enako nesrečo je doživel tudi 10letni posestnikov sin France Okorn iz št. Vida pri Stični. Smukal se je okrog slamozeznice, ki mu je odrezala tri prste na desni roki. V bolnico so prepeljali tudi 18letnega mizarskega pomočnika Cirila Kamnarja iz Zadovra, ki je padel s kolesa in si zlomil levo nogo v členku.

— 14letni deček ubijalec. V vasi Novi Slankamen blizu Stare Pazove sta se igrala 14letni Blagoje Dević in 13letni Ranko Triljavić. Med igrto sta se pa sprla in stopila. Dević je udaril svojega tovariša tako močno s palico po glavi, da so ga morali odpeljati v bolnico, kjer so ugotovili, da ima pretresene možgane. Deček je v bolnici kmalu izdihnil.

— 115 let stara Bosanka umrla. V Travniku je umrla najstarejša Bosanka Paša Tamburović, stara 115 let. Do zadnjega se je počutila dobro in preživljala se je z ročnim delom. Oči ji niso bile še prav nič opale.

— Notar obtožen ponarejanja in mlavracije. Okrožno sodišče v Subotici je v torek odredilo, naj privede na sodišče notarja dr. Luko Bogdanovića iz Baške Topole. To se je zgodilo na ovadbo dobrovoljca Milana Svilbarja, obojenega na 10 let robije zaradi uboja. Njegovi tožbi se je pridružil tudi državni tožilec. Svilbar toži dr. Bogdanovića, da si je prisvojil njegovih 35.000 din, razen tega pa da je ponaredil neki dokument in ga tudi porabil.

— Skrivaj sta se poročila. Subotički sportniki so imeli v četrtke malo senzacijo. Znani sportnik Nestor Kopunović se je poročil z Jeleno Konjerski, ki je pobegnila od svojih staršev in se poročila brez njihove vednosti. Poročila sta se v Petrovaradinu. Nevestina mati je prišla včeraj na policijo v Subotici in prijavila, da ji je izginila njena hči. Tam so ji pa sporočili, da se je hči v Petrovaradinu poročila.

— Po pogrebu se je napila in umrla. V vasi Donja Vijača v Bosni je umrla oni dan Luca Dijić. Na njen pogreb sta prišli iz vasi Kokošinjca dekletki Janja Jermatović in Kata Pavčić. Že od ranega jutra do pogreba sta pa pili žganje in po pogrebu sta nadaljevali pijačevanje. Končno sta pijani odkloparili domov. Kata Pavčić je med potjo pijana obležala. Janjo so pa štiri dni iskali in končno so jo našli v grmu ob poti mrtvo.

Iz Ljubljane

— Iz Krja. o. Jugoslovanske nacionalne stranke na Viču se je na svoji redni seji konstituirala takole: predsednik Rudi Marinič, podpredsednik Viktor Jelocnik in Emil Margon, tajnik Ladi Demšar, blagajnik Franc Pirnat, revizorja Ante Beg in Jože Mesec. V odboru je še 25 zaveznih viških mož in fantov, ki nam jamčijo za lep razmah in procvit JNS na Viču. Med drugim je bil soglasno sprejet predlog, da se vsi v soboto 13. aprila javno predvajanje, na katerem bo o aktualnih vprašanjih govorili znani naš predavatelj dr. Branko Vrčon.

— Iz Naši pevci, združeni v društvu Krakovo-Trnovo, so se pripravili pod vodstvom svojega zborovodje gospoda Jožefa Hanca za koncertni nastop, ki bo v petek 5. aprila zvečer v veliki Filharmonični dvorani. Ponovno so že dokazali, da z vso vsmo goje zborovodje petje in to z velikim resničnim uspehom. Račun svojega zimskega dela hočejo položiti tudi tokrat pred svojimi prijatelji. Zato opozarjamo na njihov koncert prihodnji petek. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

— Iz Mickey Rooney in Freddie Bartholomew skupaj v filmu »Lord Jeff« — program kina Sloga. Mladi Mickey Rooney — priljubljen po vsem svetu, tako tudi pri nas v Ljubljani, bo danes nastopil v premieri filma »Lord Jeff« v družbi istotako slavnega mladjenca Bartholomewa Fredyja. V tem filmu zabavnih pustolovščin sta oba mlada fantiča gojenca nautične šole in se pripravljata za odgovorni in težavni poklic mornarjev. Dolga je veriga napetih dogodkov, težka je preizkušnja, ki jo morata prestati oba simpatična dečka,

dokler ne uspesta in ne postaneta hrabra in sposobna mornarja. Film je veselega značaja, zelo zabaven in primeren za ljudi, ki si žele prijetnega razvedrila. Ob simpatična dečka, ki sta ostala obiskovalec kina v živem spominu iz nešteto različnih filmov, bosta nedvomno privabila kino Sloga najširše mase zabave željnega občinstva. Poleg novega izvrstnega Metu tednika je uprava kina Sloga poskrbela za zelo zabaven dopolnilni spored. — 9. — Filozofsko društvo. Ker je predavatelj nenadno obolel, se za drevi napovedano predavanje in občni zbor Filozofskega društva preloži.

— »Tarzan in njegov sin« v kinu Union. Najnovejši Weissmüllerjev film je pomenil veliko senzacijo na področju kinematografije! V Ameriki in v Evropi je imel film senzacionalen uspeh. Polna t. leta je produkcijska družba delala na njem fotografirala in delala posnetke na zemlji v zraku in celo pod vodno gladino. Avtor Tarzanovega romana Edgar Rice Burroughs je po premieri filma v Ameriki izjavil, da je film »Tarzan in njegov sin« najboljši film te vrste, tako napet in sijaen v vsakem pogledu, da si z najbujnejšimi domišljijo ne moremo predstavljati boljše ga Tarzanovega filma! V novem Tarzanovem filmu predstavlja glavnega junaka zopet Jonny Weissmüller, njegovega malega sinka pa 6letni čudežni deček, ki izvaja najdrzejše akrobacije in pustolovščine z obudovanjem vredno preciznostjo. Ta mali deček, po imenu John Sheffield, bo mahoma postal popularen in priljubljen v Ljubljani — skratka: v njem bodo obiskovalci videli pravega junaka dneva! Zanimivi so prizori ogorčenih borb z divjimi zvermi, s krvoločnimi divjaki v srcu pragozdi, ravnotako pa so prisrčni prizori z malim ukročenim slonom in udomačeno opico, ki sta najboljša tovariša malega Tarzanovega sinka. Film »Tarzan in njegov sin« bo tedaj senzacija za Ljubljano, ki bo nedvomno nekaj dni polnila dvorano kina Uniona, kjer se bo film predvajal od danes naprej (—)

— Iz 400 govorov proti »Stari Ljmonji« naštetihiranih Pepe Strukelj v »Pekovski«. Seveda vseh ne more govoriti, ker pri tašči ne pride kar tako do besede. Toda kar pove, to je... no to morate sami slišati. Šentjakobsko gledališče ponovi »Pekovski« danes 30. in jutri 31. t. m. ob 20.15. Seveda vstopnice si morate kupiti ali rezervirati že v predprodaji pri gledališki blagajni v Mestnem domu. Pred predstavo je namreč tako velik naval na blagajno, da le težko pridete do njih.

— Iz Podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda za Bežigradom bo imela 6. aprila ob 20. v telovadnici Sokolskega društva Ljubljana II ob Tyrševi cesti svoj redni letni občni zbor v smislu § 12. družbenih pravil. Udeležba je za vse članstvo obvezna in sosedne bratske podružnice so vljudo vabljene, da pošljejo svoje zastopnike.

— Iz Četniki! Udruženje četnikov, pododbor Ljubljana, vas vabi, da se polnoštevilno udeležite rednega letnega obnega zbora, ki bo v nedeljo 7. aprila ob 10. dopoldne v gostilni »Polde Zupančič, Jegličeva cesta 15. Udeležba pa vse članstvo obvezna. Cuvajmo Jugoslavijo! Zdravo!

— Iz Narodna čitalnica v Ljubljani obvešča svoje članstvo, da se vrši njen redni občni zbor v ponedeljek dne 8. aprila ob pod 6. zvečer v Prešernovi sobi gostilne Mrak na cesti XXIX. oktobra št. 4. z običajnim dnevnim redom. Če ta občni zbor ne bi bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje nov občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu članstva.

— Predavanje na Taboru. Sokol I. vabi svoje članstvo, da se udeležijo aktualnega predavanja brata dr. Branka Vrčona, ki bo drevi ob 20. uri v mali dvorani na Taboru. — Izletniški vlaki ob nedeljah. Smučarje in turiste opozarjamo na izletniški vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 5.40. Za povratek je na izletniški vlak oni, ki prihaja v Ljubljano ob 22.10. Oba vlaka, turtarji in večerni, imata zvezo z Bohinjsko Bistrico in Ratečami-Planico.

— Jezdni odsek sokolske župe Ljubljana ima jutri v nedeljo jahalne vaje v jahalnici, v lepem vremenu pa na prostem. Zbor točno ob 8.45 na običajnem mestu. Uprava.

— Iz Slednjič se je vjel. V nekem lokalu je bil snoči aretiran bivši trgovski potnik Lovro P., ki so ga orožniki iz Kamnika zasledovali že od lanskega leta. Lovro je prišel lani pomlad v Kamnik, kjer je ostal nekaj dni. Preden pa je odšel iz Kamnika, se je vtihtotal v stanovanje Vere J. ter ukradel za okrog 2000 din obleke, ki jo je kasneje najbrže nekje spravil v denar. Lovra zasleduje tudi okrožno sodišče v Črnomlju, kjer je zagrešil več sleparij.

— Iz Tatvine. Z dvorišča Codelličevega gradu na Kodeljevem je odnesel tat za 240 din mehaničnega orodja in ključev, last tam stanujočega Jana Rocha. — Iz neke gostilne na Ambroževem trgu je odnesel tat Ivanu Podražju 1000 din vredno, skoraj novo, sivo zimsko suknjo. — Na živilskem trgu je drzen zepar izmaknil Heleni P. usnjato denarnico, v kateri je imela na 150 din kovanega drobiža. — Dijak Metod Brčić pa je prijavil, da mu je na Zaloški cesti ukradel neznan kolesar z glave 70 din vredno polhovko.

Iz Kranja

— Gledališki odsek Sokolskega društva v Strazišču priredi drevi in jutri v nedeljo ob 20. uri komedijo »Trije vaški svetniki«. Vsi, ki bi radi videli to uspešno komedijo, ne zamudite prilike in si privoščite nekoliko smeha. Da bo igra uspešna nam jamči sloves straziščkih igralcev.

— Nadajevanje kanalizacijskih del, v tem tednu so pričela zopet dela za kanalizacijo Vidovdanske ceste, ki so bila v

lanski jeseni prekinjena. S kanalizacijo hitijo predvsem zaradi nadaljevanja modernizacije Jelenovega klanca in ceste Kranj—Naki.

— Dežurna služba zdravnikov, OUZD za teden aprila je porazdeljena sledeče: 7. 4. Pance Pavel, 14. 4. dr. Vrbnjak Vinko, 1. 4. dr. Bežič Josip, 24. 4. dr. Bežič Jož. Jutri v nedeljo 31. 3. ima dežurno izbo dr. Herfort Joža.

— Glasbeno društvo priredi drevi ob 20. ključni večer plesnih vaj. Vse članstvo bimo k obilni udeležbi.

— Nogometna zanimivost. Jutri ob 15. imelo domače moštvo SK Kranja v gostih ligasko moštvo SK Ljubljane, ki natopi kompletno. To bo po uspehih nastopih v novi sezoni že tretja tekma, ki bo stovo najzanimivejša posebno se če bodo omali tako odlično zaigrali. Kot proti 2. K. Hermesu, ki je odšel iz Kranja z 80 golov. Ob pol 14. uri bo predtekma med SK Savico iz Strazišča in SK Kranjem B. Na obe zanimivi tekmi opozarjamo vse ljubitelje nogometa.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 30. marca: Praznik cvetočih češenj. Red A

Nedelja, 31. marca: ob 15. uri: Neopravičena ura. Izven. Izredno znižane cene od 16 din navzdol. Ob 20. uri: Severna lisica. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol

Ponedeljek, 1. aprila: zaprto

Torek, 2. aprila: Zupanova Micka. Varh.

Premiera. Premierski abonma

Sreda, 3. aprila: Severna lisica. Red A

Četrtek, 4. aprila: Asmodej. Red B (in Poletni abonma)

★

Prijave za poletni abonma se sprejemajo še vedno v drami vsak dan od 10. do 12. in od 15. do 17. ure. Pričetek predstav za Poletni abonma bo v začetku aprila. Opozarjamo na podrobnejši razpis repertoarja na lepahih. Brezobvezne informacije v gledališki pisarni. Telefon: 46-12.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 30. marca: Tosca. Izven. Gostovanje Vere Majdičeve in Borisa Popova

Znižane cene od 30 din navzdol

Nedelja, 31. marca: ob 15. uri: Lumpacijs Vagabundus. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Adriana Lecouvreur. Gostovanje Zlate Gjurgjeve. Izven

Ponedeljek, 1. aprila: zaprto

Torek, 2. aprila: zaprto

Sreda, 3. aprila: Adriana Lecouvreur. Red Sreda

Četrtek, 4. aprila: Figarova svatba. Red Četrtek

Križanka

1	2	3	4	5	6		
7		8					9
10	11		12			13	
14			15		16		
17		18		19			
		20		21			
22	23						
24					25		
26			27		28		
29		30		31		32	
		33			34		
	35						

Pomen besed

Vodrovano: 1) muslimanski praznik, 8) angleško mesto, 10) številnik, 12) zalibog, 13) veznik, 14) del tedna, 15) oblika vladanja, 17) mesto v Sudetih, 19) ruska reka, 20) eksponent nasilnega režima, 22) kos pohištva, 24) svečana obleka (svečano), 25) kem. znak za prvino, 26) Odisejeva domovina, 28) gora na Primorskem, 29) ozihralni zaimsek, 30) zamorsko plemo, 32) dva enaka soglasnika, 33) sladkovodna riba, 35) priložnost.

Navpično: 2) latinski predlog, 3) družinski član, 4) pripadnik izumrlega azijskega naroda v Evropi, 5) planina v Karavankah, 6) površinska mera, 7) vzgoje-slovje, 9) vrsta sabel, 11) svojilni zaimsek, 13) črnogorska reka, 16) družinski član, 18) način samomora, 20) nevestina oprava, 21) osebni zaimsek, 23) družinski član, 25) pripadnik sosednega naroda, 27) svetopisemska oseba, 31) osebni zaimsek, 33) kraljica za magister, 34) pogojni veznik (okrajšan).

Rešitev križanke, objavljene danes teden

Vodrovano: 1) peč, 4) Olaf, 7) os, 8) som, 10) tu, 11) lug, 12) Sož, 13) es, 14) Tit, 16) ml, 17) Melik, 19) obe, 21) Iva, 23) utopija, 24) era, 25) ena, 27) Narev, 30) in, 32) SHS, 33) Ik, 34) zet, 35) osa, 36) Ig, 37) Eva, 39) Ir (iridij), 40) Jošt, 41) rasa.

Navpično: 2) Esus, 3) as, 4) om, 5) atom, 6) fužina, 9) obilo prirov, 14) te, 15) ti, 17) metan, 18) Kijev, 20) Bur, 22) Van, 24) elizij, 26) Ankara, 28) as, 29) es, 31) nego, 33) Isis, 37) et, 38) ar.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠIŠKI — Telefon 41-79

Dva najboljša stara ameriškega filma skupaj v svoji najboljši vlogi

Tajni glasnik Petrograda

Lulise Rainer, William Powell
Predstave: danes ob 15.9. uri, jutri ob 3. 5. 7. in 9. uri ter v ponedeljek ob 15.9. uri

V dopolnilo: Foxov z

Občinske zadeve Gornje Radgone

Občinski odbor je v sredo na plenar ni seji obravnaval proračun

Gornja Radgona, 29. marca. Občinska uprava združene občine Gornje Radgone je imela v sredo, 27. m. plenarno sejo, na kateri je obravnavala in sklepala o petem proračunu združene občine. Splošno obširno poročilo o občinskem gospodarstvu je podal predsednik občine g. Joža Hrastelj, ki je naglasil, da je bil letošnji proračun sestavljen po načelu skrajne štednje in so bile večje investicije to leto odložene zaradi nesigurnih gospodarskih razmer. Podrobno je obravnavala posamezne postavke novega proračuna; postavka osebnih izdatkov je zvišana od lanskoletnih 84.000 din na 99.100 din in to radi zvišanja plač občinskim uslužbencom ter nastavitve še ene pisarniške moči. Materialni izdatki od prejšnjih 27.930 din so radi uvedbe novih postavk zvišani za 1.890 din na 29.820 din in tudi postavka za osebno in imovinsko varnost (protipliska obramba) za 4.548 din. Postavka za ljudsko prosveto je znižana od prejšnjega proračunskega zneska 123.740 din na 56.884 din. To znižanje gre v prvi vrsti na račun drž. meščanske šole, katere proračun je bil znižan od 90.000 na 27.479 din na eni strani, na drugi pa, ker radi izjemnih gospodarskih razmer ne predvideva novi proračun nobene dotečje v fond za zgradbo nove šole. Radi uravnoteženja proračuna 1939-40 predvideva postavka finančna stroka znesek 7.500 din. Gradbena stroka predvideva znižanje izdatkov od prejšnjih 26.000 na 25.000 din; občina prispeva v ta proračun 15.500 din, med tem ko se razlika krije iz odkupnine osebnega dela nameščenecv in ostalih zavezancev. Za pospeševanje kmetijstva je določen znesek 5.000 din, poleg katerega zneska so še v proračunu veterinarskega sklada predvideni posamezni zneski za povzdigo živinoreje. Za ljudsko zdravje in socialno skrbstvo je predviden znesek 53.000 din, ki je zvišan od dosedanjih 30.000. To zvišanje je upravi narekovala socialna in narodna dolžnost obkone napram tujakim in obsejnim obubožanim in delavcem obubožnim občanom. V zvišanem znesku je vsebovan znesek 3.000 din za pobiranje jetike in prevoz bolnikov. Prispevek občine za vzdrževanje obrtne nadaljevalne šole je ostal pri starem v znesku 18.000 din. K proračunu re-

zijskega odbora za turizem v znesku 12.000 din prispeva občina 2.500 din. Ostali in nepricakovani izdatki 7.750 din. Celoten občinski proračun za poslovno leto 1940-1941 predvideva skupno 311.855 din izdatkov, v katerem znesku pa niso vsebovani izdatki Gornjeradgonskih občinskih podjetij (GOP), ki se vodijo in obravnavajo posebej. Kritje teh izdatkov je predvideno s sledečimi dohodki: a) občinske doklade v višini 44% od davčne osnove 333.038 din v znesku po 146.500 din, b) občinske trošarine. Občinska trošarina na vino in vinski most je znižana od 1.30 din na 1 din, pač pa je zvišana trošarina za šumeča vina od 5 din na 10 din; vse ostale trošarine kakor na zakolj živine, na ovoženno meso, na tovarniške izdelke čevljev, moko, apno, premog in cement so ostale neizpremenjene od lanskega leta ter znašajo 150.800 din napram znesku 204.550 din iz tekočega proračuna, kateri znesek predvideva nikakor ne bo dosežen radi padca prometa trošarinskih predmetov. Tudi vse ostale postavke takso so ostale neizpremenjene od prejšnjega leta razen takse za zakup občinskih lovišč, ki znaša to leto samo 1.380 din napram 3.990 din v prejšnjem letu. Občinsko trošarino na alkoholne pijače bo pobirala finančna kontrola, trošarina na ostale predmete pa bo občina pobirala v pavšalnih zneskih dogovorno s prometnim osebjem železniške postaje v Gornji Radgoni. Sledilo je obširno poročilo o proračunu GOP (Gornjeradgonskih občinskih podjetij), za kar se vodi posebno gospodarstvo. Ta proračun izkazuje 2.774.590 din dohodkov in 2.761.814 din izdatkov s prebitkom torej 12.776 din. Dohodek tvorijo sledeče postavke: izkupice pri prodaji opeke iz borske opekarne 1.503.300 din, iz črešnjevske opekarne pa 730.850 din, dohodek električnega odseka 333.500 din, dohodek stanovanjskih poslopij, zemljišč, gramoznice, tehnične, kopalnice in tržnice 206.214 din. Izdatki: plače nastavljenecv 185.200 din, mezde delavcev in socialne dajatve 1.044.700 din, materialni izdatki 945.000 din, splošni izdatki 278.714 din, davki in doklade 181.100 din, odpisi 128.100 din. Iz zadnjih pojavnih k posameznim postav-

kam, ki jih je podal g. Hrastelj, sledi, da se modernizacija borske opekarne postopoma nadaljuje ter je bila ista s priklopnostjo električnega toka na omrežje falške elektrarne elektrificirana, s čimer se bo povečala kapaciteta tovarne. Razen tega je bilo v prošlem letu izvršenih več skupov za obratovanje opekarne potrebnih kompleksov zemljišč, s čimer je zagotovljen nemoten obrat borske opekarne za dolgo vsto let. Pri črešnjevske opekarne ni bilo bistvenih izprememb. Kapaciteta borske opekarne znaša letno ca. 5.000.000 kom. črešnjevske pa ca. 2.000.000 kom. opek. Prodaja opekarinskih izdelkov borske opekarne je do 85% navezana na tuj trg in le 15 odst. na loko prodajo, dočim je prodaja opekarinskih izdelkov črešnjevske opekarne 100 odst. loco prodaja. V pogledu elektrifikacije ima uprava združene občine v bodočem poslovnem letu na programu elektrifikacijo vasi Črešnjevec in Mele. Zadevna pogajanja z zainteresirani vasi Črešnjevec so v zaključni fazi ter bodo v doglednem času tudi z zainteresirani vasi Mele. Pogoj za elektrifikacijo okoljskih vasi so v glavnem sledeči: Visokonapetni daljnovod od glavnega transformatorja pri črešnjevske opekarne do vključno z malim vaskim transformatorjem za nizko napetost zgradi GOP iz svojih finančnih sredstev za razen interesov, ki jih vasi Črešnjevec in Mele imajo v dolžni dobli. Investiran kapital se bo amortiziral tekom 10 let. Stroški nizkonapetne napeljevalne od transformatorja v vasi in priklopnosti, katere dela izvrši GOP, pa se imajo plačati takoj po izvršitvi dela. GOP je izvedlo nadalje zvišanje mezd in plač svojih nastavljenecv. GOP so nadalje podpirala akcijo za izvedbo raznih del, kakor obrambnega nasepa ob obmejni reki Muri, gradnji obmejnega stražarnice in pripravljalnih delih za tlačenje banovinske ceste skozi trg, kateri vsi izdatki bodo kriti iz kaldrminskega fonda. Po zaslugi občine je bila v letu 1938 ustanovljena 4razredna meščanska šola, zgrajeno postajno poslopje. Ker proti sestavljenemu in predloženemu proračunu ni bila vložena nobena pritožba, ga je plenum odobril.

župe, nato je opravljal funkcijo župnega podstaršine, sedaj pa se uveljavlja predvsem kot prosvetar Sokolskega društva Celja-matice ter kot pisec številnih sokolskih člankov in notic v sokolskih in drugih nacionalnih listih. Jubilar je tudi aktiven sokolski zlovec in odlični član sokolskega dramskega odseka. Zaslužnemu in splošno priljubljenemu nacionalnemu moškemu iskreno čestitam k jubileju, ki je zatekel jubilara mladostno čilega in vednega sredi intenzivnega in plodnega javnega udeleustvovanja. — c Obšodba po zakonu o zaščiti države. Petčlanski senat okrožnega sodišča v Celju je med dnevi na tajni razpravi obsodil 37-letnega zanebnega uradnika — Josipa Ferenčaka iz Vidma pri Krškem zaradi zločinov po členi 1. točki 4 ter po členih 3. in 5. zakona o zaščiti države na 4 leta in 2 meseca robije in na izgubo častnih pravic za dobo 3 let. — c Tri nogometne tekme. V nedeljo 31. t. m. ob 16. se bo pričela na celjski Glaziji zanimiva prijateljska tekma med SK Celjem in SK Litijo. Prvakom II. razreda posavske skupine. Ob 14.15 se bo pričela predtekma med SK Štorami in kombinirano mladino SK Celja. Na igrišču pri "Skalni kleti" pa se bo pričela ob 14.30 prijateljska tekma med SK Ptujem in celjskimi Atletiki. — c Vsi pošni upokojenci, ki živijo v Celju in želijo predati pošne pakete po znižani tarifi, naj se zgledajo takoj pri upravi pošte v Celju. — c Požig v Kaszah. Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjal v petek 60-letni hlapec Rok Leber, ki je bil obtožen, da je 15. februarja zvečer v Kaszah zažgal gospodarsko poslopje svojega delodajalca, trgovca g. Josipa Plavca v Celju. Požar je uničil vse poslopje, poljedelske stroje in krmo ter povzročil 60.000 din škode, medtem ko znaša zavarovalnina 20.000 din. Leber je orožnikom in preiskovalnemu sodniku povedal, da je zažgal gospodarsko poslopje, pri razpravi pa je odločno zanikal vsako krivdo in namigaval na druge krivce. Obsojen je bil na 18. mesecev strogega zapora. — c Tatovi, ki niso imeli sreče. Pred dnevi je nekdo ukradel tatupnik Ivanu Jazbecu na Kralja Petra cesti 2000 din vreden stroj za pukanje žime. Storilec je pozneje ponudil stroju trgovcu z železom g. Gobcu na Sp. Hudini v nakup. Trgovcu pa je zahteval od njega potrdilo o lastništvu. Neznane je pustil stroj pri trgovcu in odšel. Trgovcu je javil zadevo policiji, ki je bila že obveščena, da je bil stroj ukraden tatupniku Jazbecu. Stroj so vrnili lastniku. — c V Košnici pri Celju so neznanči ukradli posestniki Pavlinovi 300 din vreden bakren kotel Pozneje so ga močno poškodovali, naka so ga trije fantje ponudili trgovci g. Glumčevi v Celju v nakup. Ko je zahtevala trgovka od njih potrdilo o lastništvu, so pustili kotel pri njej in izginili. Policija je ukrenila vse potrebno, da izsledijo v obeh primerih storilce. — c Dve nesreči. V četrtek se je 15 letni posestnikov sin Aloiz Slatinsk iz Gornjega grada veskal pri delu v desno koleno in se močno poškodoval. Istega dne si je 8-letni kočarjev sin Albin Klanšek iz Svibna pri Radečah doma pri padcu zlomil levo roko v ramenu. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnici. — c Čiščenje poljskih jarkov. Mestno poglavarstvo v Celju razlaša: Zaradi letošnje izredno mrzle zime in večje količine zapadlega snega se rok za čiščenje jarkov izjemno podaljšuje do 1. maja. Lastniki zemljišč, ki so prešli zadnje odloke, morajo do navedenega roka brezpozorno očistiti navedene jarke. — c Ukrepi proti gozdnim požarom. Opozorjamo na razlase o varnostnih merah proti gozdnim požarom, ki je nabit na uradnih deskah mestnega poglavarstva. — c Upokojeno učitelstvo iz Celja in okolice se bo sestalo v četrtek 4. aprila ob 14. v posebni sobi nabavilalne zadrage v Celju. — c Zdravniško dežurno službo za člane OUZD bo imel v nedeljo 31. t. m. zdravnik dr. Josip Cerin v Prešernovi ulici.

Vprašanje naših narodnih parkov

Potreben je zakon o zaščiti prirode in poedinih prirodnih spomenikov ter o rezervatih in narodnih parkih

Ljubljana, 30. marca. Na kongresu Zveze planinskih društev bodo delegati obravnavali tudi vprašanje zaščite prirode in vprašanje nacionalnih parkov. O tej za planince in za prirodoslovce ter tudi vse narod aktualni temi bo poročal član Hrvatskega planinskega društva dr. Fran Kušan. V naših strokovnih listih in v dnevnih skoplinic in ljubiteljski prirode ter prirodoslovci že večkrat načeli vprašanje nacionalnih parkov in zaščite prirode, toda do pozitivne rešitve teh vprašanj, ki so jih v drugih kulturnih državah že zdavnaj rešili, ni prišlo. Planinec, ki se je navdušil tudi za naravo, ne more biti ravnodušen od tega, ali se kaj stori za ohranitev prirodnih krasot. Zato ni čudno, pravi dr. Kušan, ako so se planinci skupno s prirodoslovci urvi zavzeli za zaščito narave in njenih bogastev. Prizadevanje za zaščito prirode, ki ga kažejo prirodoslovci, je imelo vedno največ opore v široki planinski javnosti. Hrvatsko planinsko društvo je skupno s Hrvatskim prirodoslovnim društvom vedno boduudajalo, da je potrebno zaščiti prirodo z zakonom ali s posebnimi poverenitvami. Opozorilo je s spomeniki na delstvo, da je ogrožena priroda v Hrvatski. Številni hrvatski predeli imajo prirodne in zgodovinske spomenike, katere je potrebno zaščititi. V drugih državah obstajajo že dolgo ne samo društva za zaščito prirode, temveč tudi posebni zakoni za čuvanje prirode. Skoraj vse države so v tem pogledu pred nami. V Poljski so obstojali znanstveni odbori ali komisije geografov, geologov, botanikov, zoologov in šumarjev, ki so določevali, katere predelle je treba zaščititi z zakonom. Delo teh komisij se je ravnalo po posebnih državnih zakonih o zaščiti prirode. Bolgari so dobili lani popoln zakon za zaščito prirode in pravilnik o narodnem parku na Vitoši. Kako je z zaščito prirode pri nas? V naši državi so se že pred vojno številni posamezniki zavzemali za zaščito prirode, toda do zakonske ureditve teza vprašanja ni prišlo. Po osebooditvi je kot prva izdala pokrajinska vlada za Slovenijo 1. 1922. zakon o varstvu redkih in za Slovenijo tipičnih in za znanstvo pomembnih živali in rastlin in o varstvu tam na področju pokrajinske uprave za Slovenijo. S tem zakonom je bil prenovljen lov na redke živali in nabiranje redkih in važnih rastlin. Na Hrvatskem so strokovnjaki iz Hrvatskega prirodoslovnega društva (dr. Hirtz, dr. Horvat, dr. Pevalak in dr. Poljak) izdelali obširne načrte o zaščiti živali in rastlin ter o zaščiti geoloških in paleontoloških spomenikov ter predlog za zaščito Plitviških jezer. Deloma je bila pri nas priroda zaščitena tudi z zakonom o šumih iz 1. 1930. ter z lovskim zakonom iz 1. 1931.

nje nacionalnih parkov je lažje, v njih se lahko gospodari, čeprav zahteva tako gospodarjenje veščino in znanje. Rezervati so dostopni samo strokovnjakom pod kontrolo, narodni parki pa so namenjeni najširši javnosti. Narodni park je prirodna šola. Dr. Mrak je opozoril tudi na to, da v pojmu narodnega parka ni vključena zaščita vseh prirodnih spomenikov, ki so zgodovinsko, kulturno ali znanstveno važni. Na predlog dr. Prebega iz Zagreba je zveza zahtevala, naj se z uredbo o narodnih parkih določi tudi ustanavljanje odborov za zaščito prirode s sedežem pri vseh banskih upravah. Ti odbori naj bi izdelali podrobne načrte za izvedbo uredbe v določenih predelih. Tak odbor je bil že ustanovljen pri bivši banski upravi savske banovine. Vsa ta vprašanja bodo rešena šele tedaj, ko bomo dobili tak zakon ali uredbo, ki bo zaščitila prirodo sloh ter bo vsebovala tudi določbe o zaščiti poedinih prirodnih in zgodovinskih objektov ter določbe o ustanovitvi rezervatov in narodnih parkov.

Iz Celja

— c Občinska trošarina na vino. Celjski mestni svet je na seji v petek zvečer sklenil, da bo mestna občina pobirala v proračunskem letu 1940-41 isto trošarino na vino, kakor doslej, in sicer 1.50 na liter. Občinska trošarina torej ne bo znižana na 1 din. — c Regulacija Savinje. Regulacijska dela na Savinji bodo v četrtri etapi, ki sega do Grenadrijeve brvi na Polulahu. V nekaj tednih končana, nakar pride na vrsto peta etapa, ki sega do Grenadrijeve brvi do drugega železniškega mostu. Kakor kaže, se bodo prihodnje leto pričela regulacijska dela v šest, glavni etapi med obema železniškima mostovima, kjer bodo trelotilni strugo Savinje in železniški prosto ter zgradili nov železniški most namesto obeh sedanjih in nov železobetonski most čez

Savinjo. Prometno ministrstvo je obljubilo, da bo dalo na razpolago primerno vsoto za premostitev železniške proge in gradnjo železniškega mostu, za vsa regulacijska dela na Savinji pa bodo najeli večmilionsko posojilo z daljšo amortizacijsko dobo. — c Gradnja vodovoda na Zg. Hudinji. Soseska Zg. Hudinja pri Celju bo prodala svoje zemljiške parcele na Zg. Hudinji. Izkupice, ki bo znašal 50.000 do 60.000 din, bodo porabili za gradnjo vodovoda na Zg. Hudinji. Ker pa bodo znašali stroški za gradnjo vodovoda okrog 90.000 din, bo krala mestna občina razliko v svojem prihodnjem proračunu. — c Prodaja občinske hiše na Bregu. Mestna občina bo prodala svojo hišo na Bregu, v katerem je imela bivša okoliška občina svoje uradne prostore, g. Fortunatu Zagorčniku za 175.000 din. — c Regulacija Koprivnice. Občina bo letos nadaljevala regulacijo potoka Koprivnice v tretjem delu na Dobrovi. Dolžina trase v tem delu znaša 910 m, proračun stroškov pa 340.026 din. Občina bo letos regulirala Koprivnico samo v dolžini 560 merov. Stroški bodo znašali 210.000 din. — c Bencinska črpalka pri Celjskem domu. Zakupna pogodba, ki jo ima tvrdka Standard Vacuum z mestno občino za bencinsko črpalko pri Celjskem domu, bo potekla prihodnje eto in je občina ne bo podaljšala, temveč bo izročila to bencinsko črpalko mestnemu avtobusnemu podjetju v izkoriščanje. — c Gradnja dveh zaklonišč. Mestni svet je dovolil tekstilni tovarni Metki pri Sp. Lanovcu gradnjo skladišča z zakloniščem, prav tako tudi bližnji tovarni "Persli", vendar pa tej le proti reverzu. — c Podaljšanje električnega voda v Košnici. Mestna elektrarna bo podaljšala glavni električni dovod do hiš posestnikov Ferda Spacapanu, Antona Stvarnika in Jožeta Pavlina v Košnici in bo prispevala v ta namen 1800 din, ostale stroške pa bodo morali kriti zainteresirani. — c Zajetje studenca. Občina bo zajela studenec v bližini tako zvanega "Zegnane" studenca v gozdu za mestnim pokopališčem, da bodo imeli sprehajalci na razpolago pitno vodo, pozneje pa bo zgradila železobetonski nabiralnik in napeljala vodo v ceveh na bližnje mestno pokopališče. — c Pedesetletnica obhaja danes zastuži celjski sokolski in nacionalni delavce, bančni uradnik g. Franjo Cepin. Jubilar slavi obnemem tudi 30-letnico, odkar deluje v sokolstvu. Njegovo sokolsko udeleustvovanje je tiho, a izredno obsežno, požrtvovalno in uspešno. Dolgo vrsto let je bil vzoren in neumoren tainik celjske sokolske

čla. — 20.45: Koncert radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Orglice in harmonika (Fr. Petan in A. Stan-ko). Ponedeljek, 1. aprila. 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Zakaj veselji ne bi bili (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. 18: Zdravstveno predavanje: Strogost v vzgoji (dr. A. Breclj). — 18.20: Citraške točke (plošče). — 18.40: Mesečni slovnstveni pregled (prof. Fr. Vodnik). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 19.45: Več manira — pa brez zamere (Fr. Govekar). — 20: Mirko Ljubli: Gospod Zmota v zmoti. — Prvoaprilska šala. Izjavajo člani radijske igralske družine. 20.30: Vsem v veselje: Radijski orkester in Jožek in Ježek. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za ples (plošče). Torek, 2. aprila. 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 11: Soliska ura: Zivalstvo v naših vodah (prof. Rafael Bačar). — 12: Po domače (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Vsakemu nekaj (radijski orkester). — 18.40: Čedenje — bistvo religije (Fr. Terseglov). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Gospodarska poročila in nasveti (Drago Potočnik). 20: Akademski pevski kvintet. — 20.45: Koncert radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Harmoniko igra g. Edvard Kovac. Sreda, 3. aprila. 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Slavni orkestri in dirigenti (plošče). — 14: Poročila. — 18: Mladinska ura: Kaj prihaja na življilni trg. Iz mestnega urada za pregled živil (inž. Albin Nerima). — 18.40: Delavska ura: Kako zaposliti slovenskega človeka (Rudolf Smeruš). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz ljubljanske opere. V prvem odmoru: Glasbeno predavanje (ravn. Vilko Utmar). V drugem odmoru: Napovedi, poročila. Četrtek, 4. aprila. 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Pisan drobšč (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Štirje fantje 14: Poročila. — 18: Koncert radijskega orkestra. — 18.40: Slovenscina za Slovence (dr. Rudolf Kolarik). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Pevski zbor "Slavice". — 20.45: Reproduciran koncert simfonične glasbe. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: V oddih igra radijski orkester. Petek, 5. aprila. 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 11: Soliska ura: Kramljanje z mladino (M. Zor). — 12: Slovenski odmevi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra: Slovenska glasba. — 14: Poročila. 18: Zenska ura: Delo slovenske žene za narod (Mira Engelmann). — 18.20: Pariške pesmice (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: O Kureščku (Stefan Farkaš). — 20: Prenos iz Beograda: Simfonični koncert (skladbe L. Grinskega). — 21.15: Samospevi in dvospevi. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester. Sobota, 6. aprila. 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in pesmice vmes. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in pesmice vmes. 14: Poročila. — 17: Otroška ura. — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra radijski orkester. — 18.40: Samopomoč ali letalskih napadov v okviru hišne zaščite (inž. Franc Dolenc). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 20: Zunanje politični pregled (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Oprostite, velenjenji... — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec tedna (radijski orkester). OČKA VE VSE — Očka, ali je res, da se naša zemlja suče okrog solnca? — Res, sinko. — Kaj pa kadar solnca ni? — Kadar solnca ni, se ne more sukati okrog njega... zdaj me pa pusti pri miru s svojimi vprašanji.

Radioprogram

Nedelja, 31. marca. 8: Jutrnji pozdrav (plošče). — 8.15: Veseli godci. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 10.15: Verski govor (dr. Ignac Lenček). — 10.30: Nedeljski koncert radijskega orkestra. — 11.45: Slovenski volkani kvintet. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert lahke glasbe: Cimermanov kvartet in plošče. — 16.30: Kotiček za dijake. — 17: Kmetijska ura: Nekaj o gozdni saditvi (g. prof. Mirko Sušteršič). — 17.30: Koncert Delavskega glasbenega društva. 18.15: Razgibani zvoki (plošče). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Pogozdovanje šumadije (inž. Vaskijević iz Beograda). — 19.40: Objave. — 20: Velikonočne pesmi poje cerkveni pevski zbor z Vi-

Ljubezen na prvi pogled

Vrata kupeja, ki je v njem od dolgega časa dremala gospa Maja, so se tiho odprla in v posevni, v prah zaviti solnčni žarkih se je pojavila postava. Postava se je lahko priklonila, glava, ovita z gostimi kodri, se je prijazno sklonila na eno stran. Na zgornjo dvignjeni roki so se zalesketali prstani. Izpod širokih, skrbno polikanih hlač, so se prikazali rjavi čevlji. Postava je izpregovorila: — Milostiva mi bo gotovo oprostila mojo drznost. Vem, da je neodpušljivo, da motim tako poetičen mir. Sem pa kakor vsak smrtni sebičnik in ne morem premagati želje po okrasitvi te dolgočasne vožnje z užikom od pogovoru s tako lepim, očitno duhovitim in odličnim bitjem. V visoko čast si štejem, da sem obedoval z milostivo v jedilnem vozu in pobral roček, ki ji je bil padel na tla. He-he, aii smem priseti? Milostiva, verjemite mi, da je to eden najlepših trenutkov mojega življenja. Kolika radost, da morem zreti v te čarobne oči... oprostite, oprostite, saj že molčim... toda milostiva gotovo sama ve, kako neizmerna privlačnost, kako čarobna mikavnost... Saj že molčim. Milostiva je torej turistka. Tudi to se posna na prvi pogled.

Ah, kaj je na svetu prijetnejšega od potovanja, ali bolje rečeno — bilo je. Zdaj je potovanje nekoliko nemirno — ho-ho. Zakaj potujem? Saj služim muzam. Evo moje vizitke: Rino Milanescu, virtuoz na saksofon. Če bi ne potoval, kaj bi pa bilo z mojo umetnostjo? Imam pa tudi tu in tam sorodnike in prijatelje, pa se rad oglašim pri njih... Samo če bi ne bilo teh nesrečnih meja. Saj sami veste, kako je s tem. Tja ne smeš izvoziti tega, tam zopet je prepovedano ono, tu imajo radi take umetnike kakor sem jaz, tam zopet ne. — Nekaj čisto drugega je, če potuje tako krasna in solidna — namreč pardon — očarljiva turistka, kakor je milostiva. Tako imajo radi povsod in vsi. Milostivi gotovo ne bodo pogledali v kovček, glavo bi staval, da ne. Da vam nikoli ne pogledajo? No, vidite, da sem takoj uganil. Iz milostive veje aristokracija, tako da mora biti vsak carinski uradnik takoj premagan, da mu kar sapo zapre in da mu ne preostaja nič drugega nego izginiti. — O, ko bi mogel vedno obudovati vašo lepoto. — Za boga povejte mi svoje sladko ime. — Maja — kako sladka godba, kakšna simfonija Torej Maja. Maja Maja, nika se ne jezite, za božjo voljo vas prosim, ne jezite se na človeka, ki je vzplamtel v nenadni ljubezni, kakor orkan. Že v jedilnem vozu, čim sem vas zagledal z žilno v božanstveni ročici, sem spoznal,

da sem izgubljen. Maja, Maja odločite ali naj živim ali pa se razblinim v nič. Saj kar drhtim od groze. Da-li niste morda poročeni? Nobenega kompromisa namreč nočem — vsa moja — z nikomur nobene delitve. — Vdova! O, bog, kolika sreča, da nisem jaz tisti, ki je zakrivil "njegovo" smrt, kajti zdaj bi storil isto. O, ti me ne poznaj, ljubljena — tiger iz pragozda sem, Othello. Nobene ovire torej ni na najini poti, ti soglašaj, nastavi mi svoje čarobne ustne... to je bil ženinov poljub, nika ne ugovarjaj dušica, nika ne ugovarjaj srček. Kaj za to, da te je videl mož postave, ko je pregledoval potne liste. Tem bolje, reči hočem namreč, saj se ne moreva zmeniti za vsakega tuja in povrh za človeka, ki opravlja tako kruto obrt. — Zdaj pa čuj, dušica. Spravi tole hitro v žep. Tako, to so fotografije mojih dragih roditeljev in sorodnikov. Neizrečno hudo bi mi bilo, če bi prišle v tuje roke. Hvala, angel moj, daj mi poljubček. Zdaj pa sedi lepo mirno. — So že tu. — Da, gospod višji kontrolor, to je moje umetniško ime in to tu je pravo. Valute? Od kod naj jih pa vzamem? Sem siromašen umetnik, s seboj imam samo sto frankov, tu je pa pet mark in trideset kron. Ah, da, gospod, izvolite malo počakati, saj nimam prav nobenega namena utajiti kaj. Od lanskega potovanja sta mi

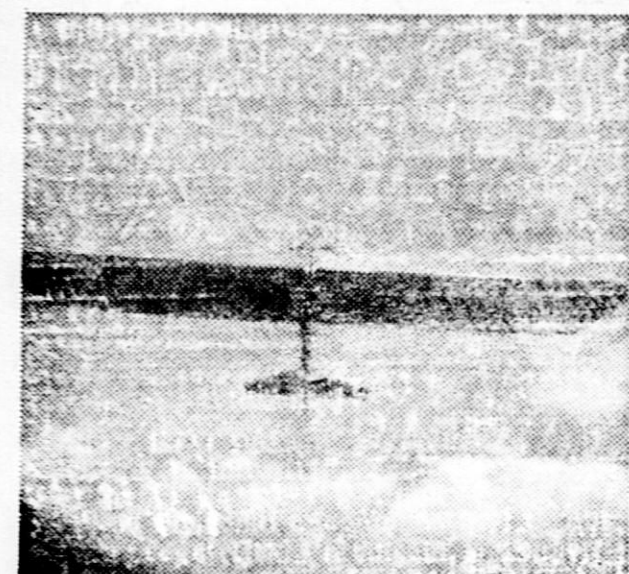
ostali še dve italijanski liri. Evo, tu sta. Priporočam se. — Uf, no, samo da je to končano. In vesel sem, da vas sploh ne bo vprašal, ali imate pri sebi kaj prepovedanega. Plemenita duša ste, da ste mi skrili moje funte in dolarje... To se pravi, kaj pa govorim... fotografije mojih staršev. Na potovanje večkrat govorim neumnosti. No, torej samo da jih imam zopet na svojih prsih. Včasih povzroča to človeku nadležni veseli napor. Kje izstopim, kje se bova zopet videla? No, dajte mi svoj naslov, z veseljem vam bom pisal. Tu se je izteklo vse zelo prijetno, v vaši družbi se počutim zelo dobro, in za svoja leta ste kar imenitno ohranjena. — Zakaj me pa milostiva tako gleda? Saj vendar nisem rekel ničesar, kar bi bilo milostivo neprijetno zadelo. No, ne bom se torej vsiljeval in tudi vaju nisem tako hladnih in srepih pogledov. Odidem naj? Saj že grem, saj moram itak kmalu izstopiti. Da tihotapim valute? Oh! Ne svetovajte mi milostivi, da bi v tem pogledu kaj ukrenila. Zdaj kaznujejo strogo tudi tiste, ki tihotapcem pomagajo. V nekaterih državah kaznujejo take ljudi celo s smrtjo. Živimo v zelo strogih časih, milostiva. Zbogom torej in bodite brez skrbi. Jaz se ne jezim in milostive ne bom odvalil, da ni je spravila te funte čez mejo. Poljubite roko in sročno pot!

Uspešen razvoj jadraltstva na Jesenicah

Jeseniški Aeroklub deluje zelo marljivo in dosegl je že prav razveseljive uspehe

Ljubljana, 30. marca

Jadraltvo se pri nas iz dneva v dan razvija in izpopolnjuje, tako da se je razširilo kot najširši sport, čeprav prav vse dele naše širne Jugoslavije. Dosegli so bili malo govora o delovanju posameznih jadraltvskih skupin za enoten, vzvišen cilj, ki ga ima takozvani »sinji sport«, zato sem se namenil, da opozorim javnost na delo jadraltvskih skupin na Jesenicah, za katero menim, da spada v krog najmarljivejših skupin pri nas. Če pomislimo, da je preteklo komaj tretje leto, odkar se je na Jesenicah ustanovila ta letalska organizacija in da so rezultati njenega delovanja zelo vidni, moramo pa priznati, da kot taka zasluži veliko pohvalo.

Pilot Izidor Ručigaj pristaja na novem letališču v Poljčah

Jesenice so dobile svojo prvo jadraltvo skupino šele l. 1937. Ustanovljena je bila na pobudo idealnih mladih delavcev, ki so povečini nameščeni v Kranjski industrijski družbi na Jesenicah, ki so se že dalje časa zanimali za stvar, vendar niso imeli dovolj prilike in sredstev na razpolago, da bi svoje ideje izvedli v taki meri, kot so si jih zamišljali. Torej jadraltva skupina se je bila ustanovila. Takoj ob prvih dneh njenega obstoja se je pojavila prva težkoba. Zgraditi je bilo treba prvo jadraltvo letalo, s katerim bi se imeli prvi jadraltvi pionirji priliko izvežbati ter tako s pridobljenimi izkušnjami pri pomoči mladim skupini do napredka in uspehov. Res so marljivi delavci takoj zbrali potrebna sredstva in pričeli z gradnjo šolskega letala tipa »Zögling 35«. Ta akcija pomeni v splošnem tudi začetek jeseniškega Aerokluba. Kljub močni volji in požrtvovalni vztrajnosti posameznikov, kakor celokupnega odbora Aerokluba, da so kmalu po prvih začetkih delovanja nastopile velike težkobe, zlasti v pomanjkanju denarnih sredstev, še bolj pa radi tega, ker skupina ni imela svoje lastne delavnice in orodja, ki je nujno potrebno pri gradnji jadraltvskih letal. Odbor Aerokluba je torej imel sprva to nalogo, da s svoje strani podpre delo jadraltvskih sekcij in priporoči, da izvršijo zadnji del na začetniškem letalu, ki je bilo v gradnji.

Marljivi jeseniški jadraltvi letalci so prav kmalu dokončali svoje prvo letalo, vendar pa iz gotovih tehničnih razlogov niso mogli priti s šolanjem. Šolanje je po odstranitvi različnih ovir in zaprek pričelo šele v l. 1938, ko je jeseniška jadraltva skupina dobila iz Ljubljane na posodo stare letalo »Zögling«, ki je že prej preživelo nekaj jadraltvskih sezon na Blekch. Delo na novem šolskem letalu so jeseniščani izvršili v 2400 delovnih urah, tako da je bilo letalo popolnoma izdelano 3. junija 1938. leta. V zvezi s svečanim krstom tega novega brezmotornega letala, ki je dobilo ime »Pulex«, je ljubljanski Aeroklub v zvezi z jeseniškim priredil tudi zelo lep letalski miting. Mitingu je prisostvovalo več tisoč gledalcev, celo iz zelo oddaljenih krajev, med odličnimi gosti pa je bil tudi zastopnik N. V. kneza namestnika Pavla. Da bi imela ta prireditev mladega kluba še impozantnejše lice, so se udeležili jadraltvi letalci iz Ljubljane s svojim letalom »YU-Pionir«, ki je iz Ljubljane priletel vleteno po motorjem letalu. To je bila točka, ki je zaslužila navdušen aplavz prisotne množice gledalcev. Ta miting je v polni meri uspel, čeprav aginim Jeseniščanom ni bilo usojeno, da bi njihov »Pulex« takoj mogel stopiti v akcijo. (Pač radi neprikladnega terena.) Istočasno s krstom prvega jeseniškega »Zöglinga« se je na Jesenicah vršila tudi razstava jadraltvskih letal in to ljubljanskega »Grunan Baby« in jeseniškega »Pulexa«. Seveda so tudi mladi modelarji iz obeh krajev prinesli, da je razstava dosegla zaželen uspeh.

Po mitingu je stal jeseniški Aeroklub spet pred novo nalogo. Treba je bilo izučiti čimveč novih jadraltvov. Ustanovila se je jadraltva šola, sicer majhnega obsega, vendar pa je nudila začetnikom, kakor tudi bolj izurjenim jadraltvom, da so bili v stalni vaji v letenju. To šolanje je pripomoglo, da so si jadraltvi, ki jih je jeseniški Aeroklub poslal v jadraltvo šolo na Blekch, v nekaj dneh priborili prve jadraltve izpite. Šolanje na Jesenicah je vodil aginim delavec in organizator prve jadraltvskih skupin na Jesenicah, pilot g. Izidor Ručigaj, ki je zaslužil za svoje požrtvovalno delo visoke pohvale. Tedaj so jeseniški jadraltvi položili na Blekch 10 »A«, 2 »B« in 1 »Sportni C« izpit. V zvezi s temi uspehi pa so se kakor vedno pojavile spet težnje za novim prehodnim letalom, ki bi bilo zmogljivo tudi za jadraltvo. Aeroklub je torej kupil pri A. demskem Aeroklubu v Ljubljani nedokončano prehodno letalo tipa »Inka«, ki ga je skonstruiral g. dr. ing. Anton Kuheli, docent ljubljanske univerze.

Delovanje kluba pa se ni omejevalo samo na Jesenice same, pač pa se je že konec l. 1938. ustanovila samostojna jadraltva skupina v Kranjski gori, ki si je prav tako zgradila letalo tipa »Zögling«. L. 1939. je prineslo spet nov razmah jeseniškega Aerokluba. Ustanovili so na Jesenicah drugo jadraltva skupino »Poročnik Malgaj«, ki je dokončala letalo »Inka«. Poleg tega pa so vzorci jadraltvi delavci zgradili še eno šolsko letalo tipa »Zögling«. Krst tega letala se je izvršil 26. februarja leta 1939.

Kakor že omenjeno, je jeseniški Aeroklub vodil jadraltvo šolo, ki je dosegla v lanskem letu še prav posebno zadovoljiv uspeh. Letenje se je vršilo na kraju, ki se imenuje Poljane, na vrhu Mežaklje, cca 1000 m visokega gorskega grebena nad Jesenicami. To letališče pa je bilo dokaj neprimerno in nevarno, tako za letenje samo, kakor še prav posebno za transportiranje letal na pobočje. Na tem terenu so bili pomembnejši poleti sploh izključeni. Torej treba je bilo poiskati novo bolj prikladno zemljišče, kar pa je dalo mnogo truda in iskanja. Končno se je jadraltvom po trudopolnem iskanju le posrečilo najti boljši teren za jadraltvo letenje, ki pa vendar še ne odgovarja povsem svojim zahtevam. Izbrali so za svo-

so po letenju morali svoj letalo vedno demontirati, da so jih mogli spraviti v majhno lopo, ki so jo imeli na razpolago v vasi Poljčah. S tem so dnevno izgubili najmanj 4 ure na svojem šolanju, vendar pa so z močno vztrajnostjo le dosegli zaželene cilje.

Lani se je vršil v Poljčah spet letalski miting zelo velikega obsega, ki je bil zvezan s svečanim krstom novih letal in blagoslovitvijo novega letališča v Poljčah. Miting je bil skrbno pripravljen in je tudi to pot zaslužil aginim organizatorjem visoko pohvalo in priznanje. Vršil se je 20. avgusta 1939. leta. Že prejšnji dan so neumorni letalci prevažali s svojimi letali potnike za nizke cene. Interesov za take »zračne izprehode« je bilo toliko, da je morala ljubljanska motor-sekcija postreči s 3 letali 19., 20., 25. in 26. avgusta, da so vsi prišli na svoj račun. Mitingu je prisostvovalo nad 10.000 navdušenih gledalcev, ki jih je drzno manevriranje naših hrabrih letalcev popolnoma oamalo. Te uspele prireditve so se tudi to pot udeležili ljubljanski jadraltvi z letali »YU-Pionir« in »YU-Mary«, ki sta ju vodila jadraltva in motorna pilota g. Vlado Majdel in Ludovik Starč. Jadraltvi učitelji, pilot Izidor Ručigaj, je ob tej priliki startal z jadraltvim letalom na sv. Petru in se v elegantnih zavojih spustil na novo posvečeno letališče v Poljčah.

Nova letala so krstile dame iz najodličnejših krogov jeseniške javnosti in sicer g. Režika Praprotnikova, soproga podpredsednika Kranjske industrijske družbe, ki je zastopala go. Oigo Westen, soprogo predsednika KID in ga dr. ing. Klinarijeva, soproga tehničnega direktorja KID, ki je krstila šolsko letalo »Zögling« na ime »Skorec«. V imenu kluba se je zahvalil zbranim za obilno udeležbo predsednik jeseniškega Aerokluba g. ing. Ciril Rekar, za njim pa je izpregovoril nekaj propagandnih in pohvalnih besed, namestnika predsednika Aerokluba kraljevine Jugoslavije g. Tadija ing. Sondermajer, ki je bil naravnost vznemirjen nad tem, kar so marljivi Jeseniščani dosegli v pičlih 3 letih obstoja njihovega Aerokluba.

Prevoz letala na vrh šolskega terena pod Sv. Petrom nad Begunjami

je letališče, vzhodje Karavank, v vasi Poljčah pri Bledu. Že takoj pri prvih poletih se je pokazalo, da je teren razmeroma dober, še posebno če se upošteva dejstvo, da je mogoče startanje tudi z vrha gore Sv. Peter nad Begunjami, kadar piha dovolj močan zapadni veter. Na novem letališču v Poljčah, je jeseniški Aeroklub ustanovil svojo lastno jadraltvo šolo za vse jadraltve skupine, ki spadajo v njegov delokrog in sicer za skupino »Poročnik Malgaj« in »Pulex« z Jesenic, »Stol« iz Bleda ter za skupino »Kragulci« iz Kranjske gore. Pri tem pa je klub naletel spet na veliko težavo, ki je bila v tem, da ni bilo na razpolago dovolj velikega prostora, kjer bi se mogla shraniti letala v času, ko ni bilo šolanja na n'ih. Seveda je ta nedostatek zelo oviral tempo šolanja, kajti jadraltvi

važen je sedaj še problem, ki tare jeseniški Aeroklub in sicer je to postavitev hangarja in ureditve novega letališča v Poljčah, kar pa je seveda zvezano z ogromnimi stroški. To je naloga bližnje bodočnosti, za katero upamo, da bo kmalu rešena, saj jih vodi močna in vztrajna volja do dela za napredek našega civilnega in vojaškega letalstva.

Vse, kar je jeseniški Aeroklub v tako kratkem radoboj dosegel, zasluži, da bi tudi širša javnost sprejela apel, ki ga pošilja jeseniški letalci in tim v njihovem plodnem delu priskočila na pomoč s podporami, s katerimi bi prav gotovo še povečali kapaciteto svojih uspehov za našo ljubljano in tako potrebno letalstvo. Le naprej, da bomo slovenski letalci vredni svojega naziva!

Premogov prah lega na Trbovlje Odstraniti bi bilo treba napako v konstrukciji nove trboveljske elektrarne

Trbovlje, 27. marca
V Trbovljah so nedavno zgradili moderno elektrarno. To je nova tehnična pridobitev, ki je velike gospodarske važnosti za podjetje. Električne sile v tem primeru ne ustvarja vodna moč, temveč velikanska vročina, ki jo povzroča kurjenje s premogovim prahom v posebnih pečeh. Ta premogov prah je bil še nedavno brez vrednosti, saj so ga metali v vodo, ali pa so z njim izravnavali prekovana zemljišča. Sedaj pa prinaša podjetju lep dobiček. Pri nas v Jugoslaviji je elektri-

čna struja dražja kakor kjerkoli drugje v sosednih državah in odjemalcev je tudi zadosti. Glavni odjemalec električne struje je trboveljske elektrarne je elektrarna v Fali. Pozdravljati je treba to novo zamisel, da so si izmislili ekonomičen način, kako je mogoče porabiti vse, kar je doslej od premoga šlo v nič.

Zdi pa se mi potrebno opozoriti na konstrukcijsko pomanjkljivost, ki bi jo prav lahko bilo mogoče odpraviti. Ostanke premoga, ki ne zgori, saj je najdobjeji premogov prah prihajajo pri dosedanj

konstrukciji skozi dimnik visoko v zrak, ostajajo zaradi prav majhne teže dolgo v zračnih plasteh in se vsedajo zopet na zemljo v okolici Trbovelj. Treba je torej najti način, kako preprečiti, da saje ne bi padale nazaj na zemljo, bodisi, da bi napeljali dimnik pod zemljo, ali da bi iznašli kakšno drugo pripravo, ki bi to preprečevala.

Ko je še ležal sneg na zemlji, je bilo mogoče videti na obeh straneh železniške proge od Litije do Zidanega mosta, da je bil sneg na tej in na oni strani Save ves črn. Vzrok temu je bil ta najdobjeji premogov prah, ki ga bljuje elektrarna v Trbovljah. Takšno od premogovega prahu napolnjeno ozračje gotovo ne koristi človeškimi pljučam. Poleg tega škoduje rasti in uspevanju rastlin. Glede na to pričakuje javnost od tega podjetja, da bo pri

iskanju lastnega dobička vsaj malo mislilo tudi na blaginjo okoliškega prebivalstva. Trbovlje so rudarski kraj, mnogo je tamkaj brezposelnih. Oni pa, ki imajo službo, prejema zelo nizke plače. Zato jim pa še posebno potrebno pustiti dober zrak, sicer bodo slabo hranjeni in od dela zgarani ljudje še bolj padali v tuberkulozo.

Prosimo zaradi tega najprej elektrarno v Trbovljah, da sama ukrene vse potrebno, da se ta nedostatek v konstrukciji dimnika elektrarne odpravi, če to ne bo čim prej urejeno, naj se za to pobriga oblast. Mora pa se vsakomur zdeti zelo neverjetno, da se vprico obstoječih institucij, kot so n. pr. Higijenski zavod v Ljubljani in zdravstveni domovi v podeželju, mora takšno kričeče vprašanje obravnavati v dnevnem časopisu. — P. S.

Škodljivost prevelikega izvoza živine

To so začeli končno uvidevati tudi v Beogradu

Ljubljana, 29. marca.

Naši čitatelji se nedvomno še spominjajo, da smo že pred meseci opozarjali na škodljive posledice prevelikega izvoza živine, ko so izvozniki sprožili idejo, naj bi oblast uveljavila tudi pri nas »brezmesne« dni, in ko so nas zaradi tega nekateri listi celo napadli. Pozneje, ko je bila objavljena statistika o izvozu živine, mesa in masti lani, smo ponovno svarili pred velikim izvozom, a tudi tedaj so nekateri gospodje skušali zavračati naše trditve (seveda v interesu izvoznikov in njihovih dobičkov) ter so se sklicevali na to, da je bil izvoz živine leta 1936 še mnogo večji kakor lani. Trdili so, da je v naši državi dovolj živine ter da jo lahko mirno izvažamo po mili volji, saj nam državna statistika dokazuje, da se živina pri nas od leta do leta bolj množi.

Hoteli so nas priložiti za demagoge ter da pismo proti prevelikemu izvozu živine, ker ne razumemo potreb kmetin, se potegujemo samo za meščane. Toda najbolj zanimivo je, da zdaj listi, ki so nas prej še napadali, sami ponatiskujejo članek iz »Politike«, objavljen v terek v gospodarski rubriki, o škodljivosti prevelikega izvoza živine. Gospodarski poročevalec »Politike« ne navaja nobenih novih argumentov, ki bi se jih že ne poslužili mi pred meseci, razen, da zaradi prevelikega izvoza narašča draginja.

Zdi se nam, da je zdaj že preveč zamujenega in da draginje ne bo več mogoče zavreti. Pred meseci bi najbrž takojšnji in odločni ukrepi še kaj zalegli. Mi se nismo sklicevali na draginjo kot na najvažnejši argument, ki govori proti sedanjemu nerazumnemu izvažanju živine; naglašali smo, da bo utrpelo narodno gospodarstvo veliko škodo, ki jo bo težko popraviti, kajti če se preveč zmanjša število živine, ne bo mogoče več tako hitro spraviti zopet na noge naše živinoreje, ki nikakor ni vzorno razvita. Posebno smo svarili pred izvozom plemenske živine, ki so jo mešetarji izvoznikov tudi že začeli nakupovati. Opozorili smo, da pri izvozu živine, ko ni opitana, utrpimo veliko škodo že zaradi manjše teže in slabše cene. Da izvoznik doseže neko določeno težo pri vagonu, mora izvoziti tem več mršave živine, ko ni več opitane. Vendar to ni najhujše; bolj usodno je, da se število živine nevarno zmanjšuje. Živinoreja je ena najpomembnejših kmetijskih strok že zaradi tega, ker so prizadete tudi druge stroke ter vse gospodarstvo, če nadejuje. Če kmet nima dovolj živine, nima tudi dovolj goja in brez goja ni tudi pšenice. Kmet potrebuje živino za poljska dela in tudi za svojo prehrano, potrebuje jo za radi mesa, masti, usnja itd. Če je malo živine, mora tudi živinorejec dražje plačevati plemenske živali in teže popraviti škodo, če žival izgubi po nesreči, zaradi boleznih ali drugih vzrokov. Kjer je premalo živine, so njive slabo obdelane in premalo gnojene, kmetički domovi so siromašni in žitnice prazne.

Razumljivo pa je, da trpe tudi vsi drugi stanov in nekateri morda še bolj kakor sami kmetje. Meso je glavno živilo meščanov, mast pa je neogibno potrebno hranilo. Že prejšnje čase je moral marsikdo mešati med mast loj, saj je bila dovolj draga. Zdi pa loja sploh ni naprodaj, mast se je pa podražila približno za 33 %. Nedavno smo opozorili, da se bo v Ljubljani še podražilo meso in da se živina še vedno naglo podražuje. Vsemu temu bodo sledili za marsikoga »brezmesni« dnevi, ne da bi bila obilnost uvedena skrbna prodaja. S temi žrtvami bi se dobri državljani, ki so sprijaznili, ko bi bili prepričani, da je velik izvoz živine in mesa v resnici v interesu države. Toda zdaj so začeli uvidevati tudi v Beogradu, da zelo škoduje interesom državne obrambe, če se število živine preveč zmanjša. Nastane vprašanje, kako priskrbiti dovolj hrane za vojaštvo in dovolj kož za usnje (brez usnja ni tudi vojaških čevljev). Zaradi prevelikega izvoza živine pa

se pojavljajo še razne druge motnje v gospodarskem življenju. Znano je na primer, kako velike težave ima industrija mila, ker primanjkuje loja. Loj moramo uvažati, ker ne koljemo dovolj živine. Nekateri si zamisljajo rešitev tega vprašanja tako, da bi izvažali čim več mesa, zato pa manj živine. Ker pa večje količine mesa lahko izvažamo samo v hladnih mesecih zaradi pomanjkanja posebnih hladilnih voz, bi morali povečati število teh voz.

Ob tej priliki pa naj omenimo, da gospodarski poročevalec »Politike« navaja v omenjenem članku številke o velikem izvozu mesa lani iz naše države. Čeprav se izvoz živine same lani v primeri z letom 1936 ni povečal (znatno se je pa povečal v primeri s predlanskim), je bil mnogo večji izvoz mesa in zlasti slanine. Torej tudi mesa izvažamo že dovolj in najbrž izvoza ne bo treba več pospeševati.

Mi smo se sklicevali na uradne podatke o številu živine, pa so nas tedaj nekateri zavračali, da je živine v naši državi dovolj za izvoz. Zdaj pa piše »Politika« še mnogo bolj pesimistično in trdi, da uradni statistični podatki niso zanesljivi ter da število živine prejšnja leta ni naraščalo. Dobri poznavalci razmer trde, da je bila živina popisana samo približno (ob priliki ljudskega štetja) in po samovoljnih cenitvah; živine ni nikakor toliko, kakor jo izkazuje statistika in je je od leta do leta manj, a ne več... To seveda pomeni za leta z normalnim izvozom.

Radovedni smo, ali bo kdo zdaj kaj ukrenil, ko razni gospodarski listi ne zagovarjajo več povečane izvoza živine. Za oklevanje ni več časa, kajti kdaj pozneje bi bili kakršni koli ukrepi brez pomena.

Iz Metlike

Metliško kolo na Pungartu. Že od nekdaj je običaj, da se na velikonočni ponedeljek popoldne na Pungartu v Metliki pleše metliško kolo. Je to prelep narodni običaj, ki ga je ohranila zdrava življenjska moč naroda še iz turskih časov, saj je znana prislovica, da so Turki pač večkrat Metliko požgali, a Metličanov niso mogli niti ugnati, še manj pa izbiti! Tudi letos so se zbrali fantje in dekleta na slovesnem Pungartu in s plesanjem metliškega kola in drugih belokranjskih plesov in iger dokazali, kako zelo spoštujejo stare običaje. Prav to nam je porok, da se bodo običaji ohranili. Številni gledalci so bili navdušeni in so s pritrdjenjem spremljali nastop rajakov. Splošno razpoloženje je dvignila tudi mestna godba, ki je pod vodstvom g. Drobnika zaigrala precej lepih in poskočnih komadov, nato pa mladino, ki je nesla »turne« spremila prav na Ganglov trg, kjer se je ponovno zaplesalo kolo, kakor je sledil razhod.

Kam pa v nedeljo? Nikakor ne smemo pozabiti, da priredi v nedeljo zvečer sokolski orkester svojo prvo prireditev in da ga moramo gmotno podpreti v stremeljenju za dosego cilja, t. j. nabave potrebnih instrumentov. Dolžnost nas vseh bo, da k temu pripomemo s številnim obiskom in preplačili, ki naj bodo dokaz, da cenimo delo, ki bo najlepše prikazano vselej, ko se boste v prijetnih melodijah zabavali ob zvokih orkestra!

— Zvočni kmo. V soboto ob 20. uri ter v nedeljo ob 15. in 20. uri bo predvajal prekrasen pevski film »Amigov«, v katerem poje slavni baritonist Lavrence Tibet. Ne zamudite prilike, da si ogledate prelep film.

— Železniške zveze. Vlaka št. 9220 in 9223 sta z današnjim dnem zopet uvedena, prav tako je tudi proga že odprta za promet vseh vlakov.

V MODNI TRGOVINI

Priletla dama: Veste, jaz bi hotela lep mladostnik klobuček, ki bi me ne delal stare.

Trgovec prodajalcu: Vzemi klobuk in skoči po čarovnika.

Daniel Lesneur

Krinka ljubezni

Roman

Šlo bi pa tudi brez tega lepega dekleta, če bi imelo samo svojo lepo polt in svoje črne oči. Ima pa ime, ki ga cenijo bolj kakor vaše ime, ker je starejša, njena last je eden najlepših gradov Francije, poleg tega ima pa še več milijonov. No, torej jaz, Jose Escaldas, vam sporočam, gospodični Michelini pripada vse to po veliki drzni slepariji. Dekle, ki ima pravico do imena Valcorov, do vsega veleposestva in vseh teh milijonov, je Françoise de Plesguen. Jaz imam dokaz za svojo trditve. Vi bi morali imeti interes na tem, da bi ti dokazi izginili — in to kupčijo bi vam nedvomno ponudil, če bi hotela Michelina postati vaša žena. Vi pa dobro veste, da nikoli ne bo privolila v to. Ona ljubi Herveja de Ferneuse, a vas ni vredna. Nasprotno pa poznate Françoisa čustva. Ona je resnično iz rodu Valcorov, ona je hči pravega markiza. Čustva, ki jih goji do vas, bi se bolj vzplamtel, če bi pomagali znova pridobiti njeno ime in pre-

moženje. Ali še vedno mislite, da moje sporočilo ni vredno zanimanja?

Bolivijec je zastavil zadnje vprašanje s prepričanjem človeka, ki je dosegel svoj cilj. Tu ni bilo treba ničesar več zamolčati, ni mu bilo treba govoriti previdno in po ovinkih, kakor je moral prejšnji dan z Marcom de Plesguenom. Vsakdo, tudi tisti, ki bi ne imel prodorne bistroumnosti tega napol izobraženega in napol grobežga moža, kakršni je bil Escaldas, bi bil takoj opazil razliko med tem malim plemičem še mladega izvora in med starim plemičem, ki je bil tako delikaten, da je zanemaril celo svoje lastne interese. Sicer pa je bil ta bližnji sorodnik in od mladih nov prijatelj poglavarja rodbine, ki naj bi bila izgubila svoje položaj: in naravnost fanatično je spoštoval ime rodbine, ki naj bi jo onečastil škandal.

Gilber Gairlance de Villigen, šele pod cesarstvom povzdignjen v plemiški stan, ni mogel podleči podobnim obzirom.

— Pripovedujete mi kaj nenavadno zgodbo, — je vzklilnil presenečeno.

— Toda resnična je.

— Od kod jo imate?

— Od samega sebe. Saj prav v tem je moja moč.

— Kakšne račune imate pri vsem tem?

— Trojne: gre mi za varnost, za osvelo in za denar.

— Govorite razločneje.

— Varnost: ker domneva tisti, ki se piše Renaud de Valcor, da sem zvedel za njegovo tajno, a on bi

te tajne ne odkupil od mene. Tajno bi pokopal s tem, da bi pokopal mene. O tem sem trdno prepričan.

— Gromska strela!... In osvetili se hočete...

Komu? — je vprašal Gilbert.

— Ah, urediti moram neko staro afero. Povem vam, kako je bilo. V nji je moj najboljši dokaz.

— In za denar vam gre tudi. Dobite ga. Pri tej malenkosti se ne bova dolgo mudila, — je dejal princ smeje.

Escaldas ga je gledal z zadovoljstvom in občudovanjem. Ni pričakoval, da bo vzbudil v njem toliko zanimanja za svojo afero.

— Ah, je dejal Gairlance, ko je opazil njegov pogled. Vidite, da jaz ne barantam dolgo. Po mojih žilah se pretaka dedova kri. Boriti se, osvajati, da, in malo ropati, to mi ugaja. Če je presenetljiva zgodba, ki mi jo pripovedujete, resnična, slutim najbržitejši boj, poln zahrbtnosti, zvijač in pustolovščin. Samo po sebi to ne pojde. Tem bolje! Toda na slepo srečo bi se tega ne hotel lotiti. Morate me prej prepričati, zapomnite si to.

— Prepričam vas.

— Saj prav to hočem! Bogme, to bo ples in raganje!

Veseljje je zaigralo na Escaldasovem obrazu.

— Vi ste šaljivec, dragi princ. — Človek bi dejal, da ima pred seboj fantiča, ki mu predlagajo imenitno šalo.

— Ne, ne, dragi moj, — je dejal princ nekoliko užaljeno. — Ne posabite, kaj naju loči. Hočem se

boriti do skrajnosti, če mi dokažete, da stojim iz oči v oči banditu in sicer takemu, ki bi bil vražje spretten in nevaren. Toda vi igrate drugačno vlogo. Če je ta vloga potrebna, pa gotovo zato še ni čista. Midva ne delava na enak način. No, torej zdaj pa le na dan z dokazi.

Koščeni Escaldasov obraz je postal zopet lokav.

— Moji dokazi, — je dejal skoraj s ponosnim glasom. — Povem vam, v čem so zapodeni. Toda dati vam jih v roko...

— Pa naj bo, — je odgovoril Gilbert nervozno.

To bo za vas kupčija. Toda povedali mi niste še ničesar. Po vašem mnenju si je torej markiz prilastil naslov.

— Več nego to. Postavil je, da se tako izrazim, samega sebe na mesto upravičenega nosilca naslova, ki ga je odstranil.

— Vražja strela! Človek ne odstrani človeka kar tako mimogrede, kakor čarovnik čarovniško kroglico.

— O, da. To se kaj lahko stori v krajih, kjer ni ne policije ne zakona.

Jose je jel pripovedovati, kako se je vse to zgodelo. Neki pustolovec, podoban Renaudu de Valcor, ki je morda samega sebe tako temeljito proučeval, da je spoznal, da je podoban Renaudu v vsem, se je vrnil namestu njega čez osem let, ko je bil obledel spomin tistih, ki so Renauda poznali. Sicer pa markiz ni imel svojcev, razen nedolžnega Marka de Plesguena, ki ga pa ni bilo težko presepiti.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklci, izjave beseda din 1. davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je ureba priloga znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

Zavese

na najlepših vzorcih ima v zalogi
SEVER — Marijin trg 2.
Na željo Vam zavese tudi zašijemo
in namestimo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 5. — din

PRVOVRSTNA VINA

ter pristno žganje si nabavite
po sledečih konkurenčnih cenah
Namizno belo liter din 8. —
srbski prokupac » » 9. —
rizling » » 9. —
dolenjski cviček » » 10. —
jabolčnik » » 5. —
muškati silvanec » » 12. —
dingac » » 12. —

žganja:
tropinovec liter din 28. —
slivovka » » 28. —
brinjevec » » 36. —
rum » » 36. —
borovničar » » 36. —

Mrzla jedila!
Se priporoča »Buffete J. Jeraj,
nasl. Minka Videnič, Ljubljana,
Sv. Petra c. 38. 9. L.

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke.

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinska 30

Oglašuj

male oglase

Slovenski Narod
ker so
najcenejši!

NAJNOVEJŠO

KEMIJSKO TRAJNO
brez elektrike — brez aparata
izvršuje frizerski salon VASL,
Borštnikov trg 4. 953

PRED NAKUPOM OBUITVE
si oglejte našo nedeljsko raz-
stavo Brajkovič živko, diplo-
mirano čevljarstvo, Ljubljana,
Igriška 3 (pri Drami). 936

VSAKOVRSNO POHISTVO
se vedno po starih cenah do-
bavi v moderni in solidni iz-
delavi tvrdka »Oprava«, Celov-
ška 50 Sprejemajo se naročila
o. L.

DOBRO MEŠCANSKO
HRANO
dobite v privatni hiši v bližini
tromostovja. — Naslov pove
uprava »Sl. Naroda«. 926

50 PAR ENTLANJE
azuriranje, vezenje zavese, pe-
rila, monogramov, gumbic. —
Velika zaloga perja po 7. — din
»Julijana«, Gosposvetska c. 12
in Franciškanska ul. 3. 4. L.

ARTISTIČNA ZADRUGA
v Zagrebu, Ilica br. 31, spre-
jema v izobraževanje v artisti-
čno plesni umetnosti talentira-
ne začetnice in artistke, posre-
duje namestitve in skrbi za nji-
hov napredek in socialno si-
gurnost. Za podrobnejše infor-
macije se obrnite osebno ali
pismeno na Artistično zadrugo,
Zagreb, Ilica 31. 967

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 5. — din

OREHOVA JEDRCA
ortiran cvetlični med in me-
lico dobite najceneje v
MEDARNI
Ljubljana, Zidovska ul. 6. 18/L

SOBNO KREDENCO
lepo, z marmorjem, poceni pro-
dam. Mestni trg. 13/II. 964

SADNO DREVJE
prodam France Osez Goriški,
Sv. Jurij ob južni železnici. 966

PRST ZA VRTOVE
prodam. Hlebš — Cankarjevo
nabrežje 21, tel. 30-70. 970

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 5. — din

POLNOJARMENIK
65 cm širine, malo rabljen, z
vsem inventarjem takoj kupim.
Pismene ponudbe s skrajno
ceno na upravo »Slov. Naroda«
pod »Pini & Kaj«. 957

ELEKTROMOTOR
380 Volt, 26 Ks, v dobrem sta-
nju, kupim za polnojarmenik.
Ponudbe in skrajno ceno na
upravo »Slov. Naroda« pod
»Pini & Kaj«. 956

STANOVANJA

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8. — din.

SOBO ODDAM
za takoj. Sv. Petra c. 43. 958

DVOSOBNO STANOVANJE
oddam s 1. majem v najem. —
Ogled od 15 do 17. ure. Čuden,
Mestni trg 13. 965

DOPISI

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 5. — din

SKROMNO GOSPODIČNO
toda lepo, mlado, želim najti.
Materialna podpora ni izklju-
čena. Biti mora veselega, tem-
peramentnega značaja. Pišite
na oglasni oddelek »Slov. Na-
roda« pod šifro »Milo za drago«. 963

VDOVO ALI LOČENKO
z lastnim stanovanjem, pri-
kupne zunanosti, ki si želi
življenja in ljubezni, želim spo-
znati — Ponudbe na upravo
»Slov. Naroda« pod šifro »Živ-
ljenje je lepo«. 960

NENAVADNO TENKA
a kljub temu zajamčeno zanesljiva!

Manjvredne imitacije energično odklonite,
gre za vaše zdravje!

Inserirajte v »Slov. Narodu«!

Mislila je,
da je njena
brisača
bela...

... dokler je ni
primerjala z Radion
belo brisačo!

Ali more biti pravkar oprana
brisača tako sivkasta? Seveda, če ni
oprana tako, da je iz nje popolnoma odstra-
njena vsa nesnaga, se zdi poleg Radion belega
perila zanemarjena. Pri kuhanju raztopine Radiona
se tvori kisik, ki skupaj s peno mila struji skozi
perilo in temeljito odpravi vso nesnago. Zunaj in
znotraj bleščeče čisto perilo, brez primera belo -
Radion belo.

SCHICHTOV RADION

NI ČISTEJŠE BELINE OD RADION BELINE

HIPNOTIZEM

ni več nobena skrivnost. Skrivnost je le, kako bomo
dosigli srečo na podlagi spoznanja svoje življenjske poti.
Po pot vam more pokazati samo knjiga F. T. Karmaha
»Naš život i okultne tajne«.

POMAGAL VAM BO

Znani pisec in raziskovalec okult-
nih ved F. T. Karmah vam brez-
plačno napove vašo bodočnost.
Razen važnih dogodkov iz prete-
klosti vam pove tudi vse vaše od-
nose do ljudi, zakona, loterije, tr-
govine in vseh važnejših dogodkov
sedanjosti. Njegov nasvet vam bo
prinesel zaželene uspehe v življe-
nju. Zahvalne izjave, ki jih vsak
dan prejema s celega sveta, doka-
zujejo nenavadno zanesljivost njegovih napovedi. Po-
stavite mu nekaj važnejših vprašanj, ki vas zanimajo,
in sporočite mu točne podatke o svojem rojstvu. Vse
napovedi o vašem življenju, ki so zgoraj omenjene,
ste dobili popolnoma brezplačno,
in poste pri piscu kupili njegovo
najnovejšo knjigo »Naš život i
okultne tajne«. Knjiga stane samo
10 din, denar pa se pošilja na ček.
Račun št. 17.455 na točni in stalni
naslov: F. T. Karmah, Zalec.
V roku 48 ur boste dobili v
prtem diskretnem ovoju vašo
brezplačno življenjsko analizo in
knjigo »Naš život i okultne tajne«.

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, živalni stroji,
prevozniki tricikli, pnevmatike. — Ceniki franco!

TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovška 4
MARIBOR — ALEKSANDROVA C. ST. 26

Najboljši vod. k po radijskem svetu je
„NAŠ VAL“

sporedi evropskih postaj na vseh valovih,
strokov. članki, roman, novela, novice
z radijskega in televizijskega sveta, filmski
pregled, nagradni natečaj, smešnice.

izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran!
OPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 6.

Žimo za modroce

od navadne do najfinejše
imamo vedno na zalogi po najnižjih cenah!
FRANC JAGER — tapetništvo
Ljubljana, Sv. Petra cesta 17, telefon 20-43

NAJLEPŠE ČTIVO

Ravljjen: **ZGODBE BREZ GROZE**

Klabund: **PJOTR · RASPUTIN**

Ravljjen: **ČRNA VOJNA**

Thompson: **SIVKO**

Maierieva: **RUDARSKA BALADA**

Broširana knjiga stane 10. — din. Vezana knjiga stane 15. — din.

ZALOŽBA »CESTA«
LJUBLJANA — KNAFLJEVA UL. 6

SREČKE

državne loterije
prodaja
MENJALNICA REICHER & TURK
Prešernova

Inseriraj
v
**Slov.
Narodu!**

Prva slovenska umetniška razstava pred 40 leti

je bila velik narodni praznik vseh zavednih in naprednih Slovencev ter mejnik v naši kulturni rasti

Ljubljana, 30. marca. Jutri bo svečano otvorjena v Jakopičevem paviljonu velika jubilejna umetniška razstava. Društvo slovenskih likovnih umetnikov proslavi 40letnico prve slovenske umetniške razstave, ki je bila v septembru l. 1900 v Mestnem domu.

Prva slovenska umetniška razstava v Mestnem domu pred 40 leti je bil velik narodni dogodek. Razstava je bila prva manifestacija slovenske ustvarjalne moči v likovni umetnosti.

Razstavo je pripravilo Slovensko umetniško društvo. Ki mu je bil predsednik prof. Franke, tajnik pa Engelbert Gangl.

sta zastopala kipar Valdec in pisatelj Plavšič. Prof. Franke je spregovoril uvočne besede, nato je govoril namestnik deželnega predsednika grof Schaffgotsch. za njim pa župan Ivan Hribar ter deželni glavar pl. Detela.

Župan je ob koncu svojega govora rekel: »Pred sabo vidim sodobne plodove slovenske upodabljajoče umetnosti in ako družega ne, zamoremo vsaj tolažilno reči: Eppur si muove! Srečnejši časi našli bodo rod. Takrat bo slovenska umetnost iz sedanjih skromnih, a pri vsem tem častnih početkov povzdignila se k večji

ševati odborniških opravil tu v Ljubljani, katera je poklicani in izvoljeni seje družstva, domači naši umetniki pa so se zbirali natveznega j'm strašila z novim umetniškim društvom, čes da bude »bealnoe«. »brezvršno«, »nemoralno«, dasi pristna umetnost nima druge naloge, nego poveličevati prirodno resnico v obliki božanstvene lepote! Uvidevši torej, da je v društvenem oserju premalo živilne krvi, napeljali so ustanovjalci umetniškega društva v prvotni njegov organizem: slikarstvo in kiparstvo, drugih, tema sorodnih življenj: stavbne in arhitekture ter pisatelj, pesnik, glasbenik, gledališka igralce, operne pevce, itd. Z uvedanjem teh med upodabljajoče umetništvo okrepčalo se je njegovo prvotno prešibko telesce ter je začelo rasti in se razvijati v krepkega človeka, kateri stopi jutri pred slovenski narod kakor čil. življenja vesel mladenci s palmovo vejico umetnosti v roki!

V soboto dne 15. septembra 1900 je »Slovenski Narod« objavil pesem Engelberta Gangla »Naš dan je tu!« To je bila himna na prebujajočo se slovensko umetnost.

Pozdravljeni bili nam, ti svetli praznik, ti veliki mejnik na beli cesti, ki nanjo je stopila nam umetnost iz tihih skrivališč kot boginja cvetočih lic, življenjske zdravile sile, da zmago pripori si v širem svetu...

V dneh po otvoritvi je Miljutin Zarnik moral slovenski javnosti v podlistkih v »Slovenskem Narodu« šele razložiti, kakšen velik pomen imajo umetniške razstave za narodno kulturo. Povedal je ob tej priliki, da je neki žeželni odbornik, ki je imel celo na oslovski koži dokumentirano, da je doktor, rekel nekemu slikarju, ki je prosil za podporo: »Veste, pri nas tega vsega ni prav nič potreba. To ni za nas!«

V številnih podlistkih je Zarnik obdelal umetnike Vesela, Azbeto Vavpotiča, Jakopiča, Strmna, Kobilčevca, Franketa, Jamo, Groharja, Gvaiza, A. Santlova, Rudolfa, H. Santlova, Wreda, Germa, Grlica, Zmitka, Koželja, Horvata, Trinkota, Jagerja in kiparja Ivana Cesarja, Josipa Grošlja, Ivana Zajca, Jakoba Žnidarja (ti so razstavili cerkovno plastiko), Alojza Repiča, Frana Bernekerja, B. Pogačnika in Alojza Progarja in J. Zalarja.

Na prvi slovenski umetniški razstavi pred 40 leti je razstavilo 15 slikarjev, 5 slikaric, 2 risarja, 1 arhitekt in 9 kiparjev. Razstavo je obiskalo več tisoč ljudi. Obiski razstave zavednih Slovencev iz Trsta, Gorice in štajerske ter iz drugih krajev so bili za Ljubljano pravcati narodni dogodek. Uresničile so se besede, da bo razstava mejnik v slovenski likovni umetnosti.

Prof. Franke v svojem ateljeju

že pomladi l. 1900 so začeli pripravljati razstavo. Likovniki, pisatelji in dramski ter operni umetniki so bili zbrani tedaj v Slovenskem umetniškem društvu. Prirejali so ob določenih dneh čajanke in sestanke. Ob takih prilikah so nastopali posamezni umetniki s petjem, godbo ali predavanji. V mesecih pred otvoritvijo prve razstave so vzbudila posebno zanimanje predavanja Petra Zmitka o ruskem slikarstvu.

V soboto dne 15. septembra 1900 točno ob 12 uri je bila prva slovenska umetniška razstava v Mestnem domu otvorjena. Povabljeni občilniki je sprejel in pozdravil predsednik društva prof. Franke. Navzoči so bili deželni glavar Detela, župan Ivan Hribar, predsednik trgovniške zbornice Kušar, predsednik Mestne hranilnice Fetič in zastopniki društva in časopisov. Hrvatsko umetniško društvo

veljavi in slavi, katere oznanjevalka je prva slovenska umetniška razstava, ki jo s tem proglašam za otvorjeno.

Izmed tedaj izhajajočih listov se je za razstavo najbolj zavzemal o njej največ pisal »Slovenski Narod«. Ze več mesecev pred otvoritvijo je objavljati poročila o pripravah, nekaj dni pred otvoritvijo pa je objavil podlistek »Prvi poskus — Pred otvoritvijo umetniške razstave«. Pisec pravi v začetku, da sta pomenljiva dan mora se zaznamovati kakor mejnik na našem kulturnem polju, ob katerem se pričena upodabljajočim umetnostim v Sloveniji nova, plodnejša doba.

V nadaljnjem opisuje pusec, s kakšnimi težavami se je moralo boriti Slovensko umetniško društvo.

Naši umetniki, čitamo dalje, so večinoma, in to najčistje, onstran domovinskih mej, v inozemstvu, torej ne morejo izvr-

Ne smemo odlašati niti za hip!

Vsa naša javnost mora prispevati po svojih najboljših močeh k morda najvažnejšemu delu, ki se je kdaj opravljalo za obrambo slovenskega naroda

Ljubljana, 30. marca. Jugoslovenska unija za zaščito otrok, sekacija za dravsko banovino, bo imela jutri dopoldne ob pol 10. uri v mestni posvetovalnici svojo letno skupščino. Unija je pod najvišjim predsedstvom Nj. Vel. kraljice Marije ter je glede na svoj delokrog in svoje smotre ena najvažnejših ustanov v državi, saj je osrednji forum skupne akcije države, samouprav občin, strokovnih organizacij in zasebne pobude za zaščito otrok. Unija ima svoje mirovne in svoje vojne naloge. Zaradi položaja v Evropi je razumljivo, da je Unija pričela z vso paro akcijo za zaščito otrok v primeru vojne. Ogrumna je ta naloga in prav gotovo problem, ki je trenutno najvažnejši med vsemi našimi socialnimi in narodnimi problemi. Na jutrišnjem običnem zboru bodo funkcionarji obrazložili svoje že izgotovljene načrte za zaščito otrok, našo javnost pa je potrebno opozoriti, da je skrajni čas, da prikoči Uniji na pomoč z vsaki sredstvi, sicer odgovorno delo Unije ne bo uspelo.

Osrednji problem društva je zdaj zaščita otrok za primer vojne. Glede tega problema si morajo biti prav vsi na jasnem in prav vsi se morajo zavedati, kakšnega pomena je akcija. Kakor je znano, nabira Unija sredstva za zaščito otrok v primeru vojne. Mnogi plemeniti darovalci so že izročili svoj prispevek, ki je v primeri z njih dohodki časten prispevek. Dogaja pa se tudi, da se Unija zman obrača na milijonska podjetja za primerno podporo. Zgodilo se je, da je na prosjo Unije noko podjetje, ki ima letno najmanj 15 milijonov prometa in gotovo tri ali štiri milijone čistega dobička, poslalo za slovenske otroke, ki bodo potrebni pomoči in zaščite v primeru vojne, piši in reci 15 din.

Mnogo važnega in pomembnega dela je bilo do sedaj že napravljenega pri nas glede zaščite otrok v primeru vojne, toda še vedno premalo. V tem pogledu čakajo se prav posebno Slovenijo ogromne naloge. Požrtvovalni delavci v Uniji so prepričani, da bo vsa naša javnost spremljala njih delo z razumnim in da bo njih delo deležno vedno in povsod podpore in pomoči.

Ne smemo pa odlašati niti za hip! Delati moramo tako, kakor da bi šlo za usodo naše najmlajše generacije za usodo vsega našega naroda.

Pri tem delu ne sme biti izjem. Vsa mora prispevati po svojih najboljših močeh k temu, morda najvažnejšemu delu, ki se je kdaj opravljalo za obrambo slovenskega naroda.

Z organizacijo zaščite otrok za primer vojne moramo izpričati, da se popolnoma zavedamo velike odgovornosti do otrok, da jih ohranimo vse, za vsako ceno, ne samo v miru, marveč tudi v vojni.

Priprave za uspešno zaščito otrok v vojnem času so ogromne in težavne. Skrb, da bi bile vse priprave zman, če ne o prišlo do vojne, je neutemeljena. Blazno bi bilo zaradi tega pomisleka čakati do izbruha vojne. Tedaj bi bilo mnogo prepozno in posledice bi bile katastrofalne. Vru tega bo koristilo in bo lahko uporabljeno v miru, kar bomo napravili in pripravili za zaščito otrok v vojnem času, če vojne ne bo. Vse, karkoli bomo pripravili, ne bo koristno samo za ustanove kot take, temveč bo tudi povečalo zanimanje za mladinsko zaščito v splošnem. In prav tega zanimanja je danes pri nas premalo.

Najbolj uspešna je zaščita otrok pred vojno s pravočasno izselitvijo v varne kraje. Tako izseljevanje je treba že vnaprej pripraviti. Za Slovenijo pride v poštev izselitev okoli 40.000 otrok iz nevarnih območij predelov. Za izvedbo tega načrta so potrebne velike vsote denarja.

Kraji za naseljevanje ne bodo daleč od kraja izselitve. Otroci se bodo naselili na deželo v varne kraje, ki niso ogroženi od sovražnikovih bomb. Samo po sebi se razume, da ti kraji ne bodo ob meji. Načrti te kraje v Sloveniji še ne moremo. Bilo bi pre zgodaj. Mater pa naj to ne vznemirja. Saj tudi v drugih državah, v katerih so iz mest in večjih zračnih napadom izpostavljeni kraji izseljevali otroke, starši do zadnjega niso vedeli, kam bodo otroci šli. Tudi naši starši naj bodo v tem pogledu brez skrbi, ker bodo ob pravem času obveščeni, kam bodo otroci šli.

Na kratko smo orisali glavno nalogo, ki jo mora Unija zdaj v celoti in pravilno rešiti in ponavljamo, da se to ne more zgoditi, ako vsa naša javnost ne sodeluje predvsem z denarno pomočjo. Predlogi in resolucije, ki bodo sprejeti na jutrišnjem običnem zboru, morajo postati kri in meso in ne smejo ostati na papirju kot večina resolucij, ki se sprejemajo soglasno na naših običnih zbiorih.

Iz Škofje Loke

— Poroka. Na Brezjah se je poročil znani škofjeloški zasebni uradnik pri škofjeloški predilnici d. d. g. Rudi Humer z gosposčin Erno Lechleitnerjevo, profesorico na gimnaziji v Nikšiću v zetski banovini. Novoporočencema naše iskrene čestitke!

— O Finski, deželi tisočerih jezer, je predaval v sredo zvečer v Sokolskem domu g. Viktor Pirnat, čigar izvajanja so privabila širok krog poslušalcev. Predavatelj je spregovoril sprva o velikosti Finske in o gostoti prebivalstva, potem pa se je pomudil na polju njenega zgodovinskega in jezikovnega razvoja, dokler ni prešel v današnje dni. Predavanje so izpol-

TUDI TO LETO V ITALIJO!

Najznamenitejši slikarji in pesniki vseh časov so v svojih delih proslavljali klasično lepoto

neapeljskega zaliva

čare njegove obali, njegovih čudovitih otočkov in njegovega večno sinjega morja.

Dne 9. maja bo otvorjena trienalna razstava italijanskih prekomorskih pokraj, ki bo nudila veličasten pregled nad kolonialnimi zmognostmi moderne Italije.

Vsak četrtek prenašajo sledeče italijanske radio-oddaje postaje:

Rim II	(Kc/s 1222)	od 19.00 ure
2 RO 9	(Kc/s 9670)	
2 RO 15	(Kc/s 11760)	od 21.00 do 21.15 ure

služne igre v srbohrvaščini o lepota Italije kot turistične dežele.

Brezplačna poštinska in turistične brošure: ENIT — DELEGATION — Terazije 16, Beograd — in vsi potniški uradi.

Železniški popusti 50—70%.

njevale skioptične slike. Predavanje se bo nadaljevalo v sredo, 10. aprila, ko nam bo spregovoril g. Pirnat o Leposki.

Škofjeloški planinci so zborovali Podružnica SPD v Škofji Loki ima nad 100.000 din premoženja

Škofja Loka, 29. marca. Škofjeloška mestna posvetovalnica je bila središče naših planincev, ki so se zbrali, da čujejo poročila društvenih funkcionarjev, pa tudi da določijo smernice za še uspešnejše delovanje podružnice SPD v novi poslovni dobi. Otvoril in vodil je lepo obiskano zborovanje podružnični podpredsednik, direktor mlekarne šole inž. prof. Srečko Sabec, za tajništvo je poročal g. Viktor Zagar, za blagajno in gospodarstvo g. Avgust Potočnik, za nadzorni odbor g. France Zebre, dečim je poročilo predsednika markacijskega oddelka g. Janka Sichelila izostalo.

Iniciativnost škofjeloške SPD kaže najlepše sadove. Njeno delo je usmerjeno na vse strani, ki pa so si skupne v smotru: pritegniti v naš planinski in gorski raj čim več resničnih prijateljev prirode. Dogodki v svetu so nemara omalodušili tega in onega, toda naš svet, to svetlobo miru in lepote, nas vabi in kliče. Predvsem bo treba razgibati iz mrtvila obe dolini. Škofjeloška podružnica SPD je prirejala lani planinska predavanja, pošiljala je vremenska in snežna poročila, trudila se je in se še trudi na izdaji posebnega vodiča. Sredstva so zbrana, toda so ovire izven njene moči. Na novo se je natisnilo 1000 zemljevidov, ker je prva izdaja razprodana. Dokaj markacij je bilo obnovljenih, nekaj na novo markiranih potov, toda dela je še za več let. Na Toču je predvidena postavitev razgledišča, v okviru SPD pa se snujejo alpski, mladinski in propagandni odsek. Naš okraj je izrazito izletniški in tudi to je merilo podružničnemu delovanju. Postavljeni sta bili dve razgledni tabli in razpotne ter razgledne tablice. Kakor doslej, se bodo tudi v bodoče gojili skupinski izleti, prirejale se bodo planinske zabave, da bo čim več razgibanosti v društvenem življenju.

Jedro podružnične skrbi je bila kočna na Ljubniku, ki je imela lani 1479 posetnikov. Ljubniška kočna z okolico iz leta v leto pridobiva. Letos bo okrog vrha Ljubnika urejena razgledna pot in se bo v to svrhu investiralo preko 10.000 din. Ob koči sami se je sijajno obnesla široka terasa s prekrasnim razgledom v loški in gorenjski svet. Denarnega prometa je bilo lani 32 tisoč 357,75 din, podružnično premoženje pa znaša vtevisi koč z inventarjem 105 tisoč 751 din. Pač pa bo treba letos posvetiti vso pozornost številu društvenega članstva, ki je padlo na 77. Državni interesi so podružnično delovanje v gotovem delu škofjeloškega okraja okrnili.

Novi odbor je bil izvoljen v dokaj izpremenjeni sestavi. Predsedstvo je prešlo na trgovca g. Mlakarja, v odbor pa so vstopili gg. Zagar, Sichelil, Gurež, Hrašovec, Potočnik, Savnik in Vrančič kot člani, namestnika sta gg. Matveber in Tavčar; preglednika gg. Burdych in Zebre, delegata pa Mlakar in Potočnik.

Skupščino je vzpodbudno pozdravil delegat glavnega odbora g. Pučnik, ki so mu škofjeloški planinci pojasnili svoje poglede in zamisli, zlasti v pogledu obveznosti podružnic do glavnega odbora.

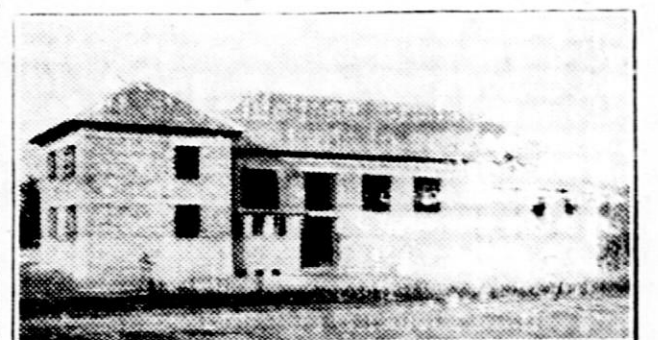

Ob 10 letnici Sokola Poljčane Ob zaključku Petrove petletke bo njegov dom dograjen

Z letošnjim letom pričanja tukajšnji Sokol 10letnico svojega obstoja. Pobuda za ustanovitev društva je izšla iz bivših čitalničarjev, katero društvo je takrat v prid ustanovitve sokolskega društva likvidiralo. Še danes so nekateri bivši čitalničarji glavni stebri društva in gibačja sila vsega društvenega delovanja.

Mado, pred 10 leti ustanovljeno društvo, je takoj začelo delovati z vso vmo in že prvo leto obstoja je priredilo krasno uspel tolovadni nastop, ki bo ostal vsem takrat nastopajočim in sodelujočim nepozaben in v najlepšem spominu. Tudi v ostalih letih je društvo pokazalo lepe uspehe. Napredovalo je od leta do leta in pokazalo tako številčno, kakor v tehničnem in vzgojnem pogledu svojih pripadnikov lepe uspehe. Društvo si je kljub raznim nasprotnim prizadevanjem zaradi svoje neomahljivosti in odkritosti pridobilo zaupanje prebivalstva, ugled in spoštovanje. Sokolske prireditve, bodisi vsele, poučnega ali vzgojnega značaja so bile vselej zaželeni in zato tudi vselej dobro obiskane.

Nedostatek je bil le v tem, da Sokol ni imel lastne strehe. Pomanjkanje dvorane se je pojavljalo in se še pojavlja pri vsaki priliki. In zato so delavni odborniki začeli misliti, kako bi prišel Sokol končno do svojega doma. Težko gre taka rešitev brez denarja. Toda z žilavo delavnostjo in vztrajnostjo se je to domala posrečilo. Sokolski dom v Poljčanah, kar je bilo še pred 10 leti nemogoča stvar in samo sen nekaterih dalekovidnežev, je danes gotova stvar. Dom, kakor ga predstavlja slika, je res še nedograjen, postavljen se je v surovem stanju, toda stoji že in mislimo, da lahko upamo in pričakujemo, da

bo dokončno dograjen in izročen v uporabo ob zaključku sokolske Petrove petletke, ko bo naš dragi starešina Nj. Vel. kralj Peter II. zasedel svoj kraljevski prestol in mu bo med drugimi tudi naš sokolski dom poklonjen za vzešlo.

Stavba zgrajena v sirovem stanju vsebuje lepo dvorano (11x17). V podaljšku je prostori odel z garderobama. Sprejda so predvideni še drugi stranski prostori, dovršena pa je že soba za knjižnico in čitalnico. Nad njo je stanovanje za hišnika s pritlikinami.

Sokolska mladina predvsem razumljivo nestrno čaka, da bo dom dograjen in uporaben za delo. Delavni bratje imajo to njihovo željo v mislih neč in dan. Čeprav se taki optimisti, pa potrebujejo zato denar. Če pomislimo, da so izdatki za stavbo in stavišče v dosegljivem stanju narasli nad 100.000 din, bomo znali ceniti veliko delo naših bratov, ki so ga že storili. Treba je poudariti, da doslej brez kakršnekolj tuje pomoči, katero pa bi društvo, ki si je toliko pripravilo samo s svojim delom, vsekarj zaslužilo. Društvu ključemo: »Le neustrašno brez miru naprej do končnega cilja!«

konstituiranje občnega zbora. 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Poročilo: a) upravnega odbora, b) nadzornega odbora. 4. Čitanje revizijskega poročila Zveze slovenskih zadrug. 5. Predlogi in pritožbe. 6. Volitve: a) članov upravnega odbora, b) članov nadzornega odbora. 7. Slučajnosti. Ako ne bi bil občni zbor ob določen uri sklicen, se vrši eno uro pozneje, nakar je sklicen po § 13. zadnjih pravil ob vsaki udeležbi članov. Načelnost »Rudarski dom«, Trbovlje. 175-n

Iz Višnje gore

— Polarni sij se je tudi v Višnji gori videl prav lepo. Sprva so bili ljudje presenečeni in so domnevali, da gre za velik požar. Ko so pa videli, da se pomika sij vedno bolj proti zahodu, so jeli govoriti, da je to prikazen na nebu in da obeta novo vojno, ali še kaj hujšega.

— Nova mesnica in zaloga laškega piva je bila na veliko noč odprta v Višnji gori v hiši Petra Groznika. Kar tri mesnice se nam zde preveč za tako majhno mesto, kakor je Višnja gora.

— Za veliko noč je bilo letovišče Polzevo zelo dobro obiskano. Iz vseh krajev so prišli ljudje uživati svež zrak in lep razgled. Mladina se je zabavala s pirli, odrasli so pa kramljali v domu pri dobrem prigrizku in cvetku pa tudi solčili se z nedeljo.

— Opozorilo sadorejcem. Po sadonosnih so letošnje hudo zimo zajci napravili ponekod občutno škodo. Zaradi visokega snega so posebno na nizkem drevju ogolodali vse krone dreves, pa tudi s slamo ovito drevje je postalo žrtev gladne divjadi. Zato se pozivajo vsi sadorejci, ki so jim zajci uničili sadno drevje, da nemudoma javijo povzročeno škodo občini Višnji gori.

Z Zidanega mesa

— Premeščen je vodnik orožniškega voda podporočnik g. Marjan Strniša. Premeščen je splošno priljubljen in simpatični podporočnik orožniškega voda g. M. Strniša iz Smarj pri Jelšah. V istem svrstu je premeščen v Radovljico. Zelimu mu, da bi se počutil tam kar najbolje! Podporočnik Strniša je Zidanmočan, kjer ima starše in sorodnike. Zato upravičeno pričakujemo, da se bo še večkrat povrnil med nas.

Letošnje narodno obrambno geslo: Kozjak

Poglobljajmo stike, ustanovljajmo knjižnice in organizirajmo mladinske delovne tabore

Maribor, 29. marca. Od zavednega narodnjaka ob meji, preiskusnega v podrobno narodnoobrambno delu v pred- in povojni dobi, smo prejeli sledeče vrstice s prošnjo za objavo: Prav za prav nas je delo drugih že poučilo, kako bi morali obmejno delo prilagoditi tempu, načinu in duhu sodobnosti. Danes ne moremo več zalezi delovne metode iz čitalniške dobe, ko se ni nikamor mudilo, ko je bila metoda buditeljskega dela obrnjena bolj navzven kakor pa k smotrnejši podrobni, tihemu delu. Vsaka doba terja svoje. Tudi naš čas ima svoje posebne zahteve. In naš čas pravi, da mora biti delo med obmejnimi ljudstvom vztrajno, sistematično in v neizprano ljubeznijo do ljudstva prepojeno, ako naj bi bilo uspešno. Baš zaradi tega pa bi morali vnesti v naše narodnoobrambno delo več smotrnosti, miselnosti razporejene delavnosti in vzpodbudne iniciativnosti, ki ne pozna glavne sezone in sezone počitka, ampak ki smiselno urejuje in uravnava požrtvovalno nacionalno delo skozi vse leto. Današnji časi nam ne dopuščajo, da bi tri mesece delali, devet pa mirovali. Zimsko delo je bilo kronano s krasnim uspehom v zvezi s širokopotezno zasnovano božično akcijo, pri kateri je bilo nabranih darov v denarju in blagu za skupno preko 100.000 din. Tempo naše dobe pa nam vele, da mislimo na koristne narodnoobrambne pobude tudi v nezmiskih mesecih.

Predno razvijem misli, ki so mi že dolgo pri srcu, naj poudarim osnovno misel, ki me vodi pri tem razmišljanju. Vsako leto bi morali posvečati smotno pažnjo določenim obmejnimi pokrajinam, ki so po prikladih in po svoji zemljepisni legi najbolj izpostavljene. Mar bi ne bilo n. pr. koristno in primerno, ako bi letošnje mesece posvetili svojo pažnjo našemu Kozjaku in vsem njegovim obrobni naselbinam? Naslednje leto bi pomislili na Haloze, potem na Prekmurje, Slovenske gorice, Dravsko

dolino, Pohorje itd. Kako naj izvedemo svoj delovni program v duhu letošnjega gesla?

Stvar je čisto enostavna. Treba je le mnogo dobre volje, zakaj brez nje ni mogoče izvesti niti najneznatnejšega načrta. V dveh, treh smereh bi lahko razvijali svojo narodnoobrambno delavnost.

Predvsem bi morali naš zeleni, pomorni Kozjak približati Mariboru, zlasti pa njegovemu središču Sv. Križu nad Mariborom. V tem pogledu bi morali izpolniti cestne zveze, predvsem pa pospešiti cestno zvezo Bresternica-Sv. Križ. Res je določenih za izgradnjo te preproste cestne zveze 340.000 din. Toda dela bi se ne smela prekinjati, odlagati in zavlačevati. Ako bi bila ta cesta dograjena, potem bi se lahko usmeril na naš Kozjak tudi naš avtobusni promet, ki so mu edino v tej smeri še zaprte vse možnosti nadaljnje razvijanja in izpolnitve. Zlasti ob nedeljah in praznikih bi naša nacionalna in pevška društva lahko organizirala posebne avtobusne izlete k Sv. Križu. S tem bi bila ustvarjena možnost stalnega, poglobljenega stika med Mariborom in našim kozjaškim središčem. Razdalja bi bila odpravljena. Sv. Križ in vse naselbine ob njem bi postale deli mariborskega predmestja. Le tisti, ki se zaveda pomena čim stalnejših in tesnejših stikov, bo lahko presodil praktično važnost izvedbe te zamisli, ki je lahko takoj uresničena, čim bi bila končana cestna zveza Bresternica-Sv. Križ. Pa tudi ostalo delo bi bilo s tem znatno olajšano.

Pomislimo le na aktualne potrebe narodno prosvetnega dela ob meji. V tem pogledu je naš Kozjak še precej zanemarjen. Kje je krivda? Danes ni časa za to, da bi o tem razpravljali. Naše ljudstvo na Kozjaku potrebuje več čitve, berila, ki bi mu ne prinašalo samo zabave, ampak tudi pouk in narodno zavednost. Lep vzgled so dali naši planinci s tem, da so ustanovili svojo knjižnico na Remšniku. Ta zgled

naj bi bil izhodišče za širšo, temeljito akcijo, pri kateri naj bi sodelovale vse naše nacionalne organizacije. Po Mariboru naj bi se zbirale v narodnem jeziku in duhu pisane knjige. Nedvomno je po naših kleh in podstresih še mnogo knjig, ki bi jih zavedni narodnjaki radi odstopili v domoljubne svrhe. Knjige naj bi se sortirale, iz njih naj bi se ustvarile ljudske knjižnice na vseh važnejših postojankah našega Kozjaka in obrobni naselbinah. Kozjaško ljudstvo bo iskreno hvaležno, ako bo ta načrt uresničen.

Tretja pobuda, ki naj bi poživljala geslo v znamenju našega Kozjaka, pa bi bili počitniški delovni tabori naše akademike in srednješolske mladine. Ptujski akademiki so že pripravili načrt za letošnje taborenje v Haloze, za namenom, da ustvarijo stike z našim haloškim delovnim ljudstvom. Mariborski akademiki in srednješolci pa naj bi stili svoj pogled k našemu Kozjaku. Kakor so lani požrtvovalni dajali prve državne realne gimnazije pod vodstvom prof. Grunfarja pohiteli na našo obmejno Gradišče in spoznavali življenje našega obmejnega kmečkega ljudstva, tako naj bi se ob letošnjih počitniških zbrali skupine srednješolcev vseh tukajšnjih zavodov in po smotrnem načrtu organizirale večtedenske delovne tabore na Gradišču, Kapli, pri Sv. Duhu na Ostrm vrhu, pri Sv. Križu, pri Sv. Urbanu, v Zgornji Kunčici, pri Sv. Juriju ob Pesnici itd. Z nesebičnim delom na poljih, travnikih in po gozdovih naj bi si pridobila naša mladina tisto zaupanje, kakor so si ga lani poleg srednješolcev na Gradišču pridobili tudi na si akademiki s svojimi sistematično pripravljenimi delovnimi tabori v Lesah, v Apaški kotlini, Prekmurju itd.

Na ta način zamišljena ter izvedena akcija bi primaknila bliže Kozjak in njegovo pokrajino našemu Mariboru, nove vzci spoznavanja in razumevanja bi prepletale in se srca nacionalnih Mariborčanov

službe. Edino podporo je prejelo društvo od kraljeve banske uprave, ki je podarilo društvu iz svojega ribogojnega zavoda 26.000 iker pototne postvi. Društvena knjižnica obsega 133 knjig v 494 vezikih. Revirna razdelitev za porečje Savinje je že izgotovljena. Razdelitev porečja Drave pa se še ni mogla izvršiti, ker je v zadevi lastitve raznih ribarskih pravic nastalo preveč pravnih vprašanj, ki pa se morajo rešiti pred dokončno razdelitvijo vod v revirje. Čim bo tudi to urejeno, bo organizacija naših ribičev tudi v porečju Drave premošila prehodno dobo, ki je nastala z uveljavljenjem zakona o sladkovodnem ribarstvu. Stanje revirjev, ki jih ima društvo v lasti ali v zakup, se je izpremenilo v toliko, da je društvo prodalo ribarske pravice v Puharskem potoku, kar je storilo iz gospodarskih vidikov ter iz razlogov boljše ribogojitve.

Pri volitvah je bil izvoljen po večini dosedanjih odbor, ki si bo prizadeval, da čim uspešne deluje v smislu društvenih namenov ter ribičkega gesla: 'Petrov blagor!' Občni zbor je v imenu ljubljanskih ribičev pozdravil in hkrati čestital društvu k 30letnici g. Kopač, ki je skupaj z g. Petričem zastopal ljubljanske ribiče, za njim pa g. Senekovič za mestno občino Maribor in g. Gili za Slovensko lovsko društvo.

Mariborsko gledališče

Sobota, 30. marca, ob 20. uri: »Cigan baron« Gostovanje Belizara Sancia. Nedelja, 31. marca, ob 15. uri: »Koravstvo in lubezen«. ob 20. uri: »Koravna na Jadranu«. Znižane cene. Zadnjič.

Belizar Sanci gostuje drevi kot Barinkay v »Ciganu baronu«. Odkar je pred več letoma zapustil Maribor, bo to prvič, ko zopet nastopi na mariborskem odru. Ker gostuje samo enkrat, se na to edino priliko opozarjajo njegovi številni prijatelji.

Iz Poljčan

Nov sneg. Ze smo se veselili prijetnih toplih dni, pa nas je presenetil nov sneg. Včeraj jutraj je potegnil gornji veter in okrog osmih je začelo v gostih kosmičih snežiti. Sneg je v kratkem času pokril ne le strehe, ampak na debelo tudi že zelene travnike in njive, kakor da se je zima šele začela. Nekateri soljarji, ki so prišli včeraj prvič hesti v šolo, se pač niso nadejali, da bodo morali domov po snegu. Po uradih in solah, kjer je zaradi hude in dolgotrajne zime pošlo kurivo, ponovno zmrzujejo.

Iz Ptujja

Tigovine se bodo od 1. aprila do 30. septembra odpirale že ob 7. uri jutraj. Nepravidnost. Dinar Ivan Ljubec iz Smolincev pri Sv. Andražu je čel svojo lovsko puško, za katero ni vedel, da je nabita. Puška pa se je nenadoma sprožila in krogla ga je zadela v levo roko in mu jo težko poškodovala, tako da je moral v bolnico.

Nezgoda pri Streljanju. Hlapec Ivan Derkovič je za veliko noč streljal z močnjakom, ki je predčasno eksplodiral. Odtrgalo mu je tri prste na levi roki. Prepeljal so ga v bolnico.

Napad. Ko se je 63 letni posestnik Franc Nerat iz Grajskega vrhca pončil domov, sta ga napadla dva fanti, ki sta ga tako zdelala, da so ga morali prepečiti v bolnico. Za napadalcema poizvedujeta orožniki.

Pretep. V Moskajncih je prišlo v neki gostilni med fanti do pretepa. Po stari navadi so fantje seveda segli po nožih, pri čemer sta dobila več ran. 17letni Kolarčev sin Ivan Mislovič in 19letni posestnik sin Franc Zagoršek. Oba sta bila prepeljana v bolnico.

Kitarški virtuozi. Stanko Prek bo koncertiral 2. aprila ob 20. v dvorani Glasbene matice. Naš mojster bo izvajal edinstveni spored: Mozarta, Beethovna, Paganinija, Thomasa, Schneidra in Mertza. Preskrbite si vstopnice že v predprodaji, ker je zanimanje za koncert ogromno.

Sokolsko prosvetno delo ob vznožju Pohorja

Lep uspeh framskega sokolskega odra

Maribor, 28. marca. Framčani so znani kot zelo gostoljubni in družabni, a tudi sokolsko delo v Framu je v vseh panogah prav povolno, kar je dokaz prave požrtvovalnosti članov tega podoželskega društva. Tako so na velikonočni ponedeljek popoldan vrzili vrli francoski diletanti v režiji sestre Volmutove opereto Sv. Anton vseh zaljubljenecv patron, ki je privabila v lični Sokolski dom poleg številnih domačinov še mnogo bratov in sester sosednih društev in celo iz Maribora, saj večjezo razna društva s Framčani pravi sokolski odnosi in je že na njih odru gostovalo marsikatero sokolsko društvo. Zlasti gredo radi v Fram Te-

ženčani ne samo gostovat, temveč tudi obiskovat tamonje sokolske prireditve. Tudi topot je bila dvorana polnoštevilno zasedena in se je že ob pričetku capizalo, da bo uspeh operete prodoren. Občinstvo, ki se je doobra zabavalo, ni štedilo s pohvalo, ki jo je zaslužila režiserka S. Volmutova in drugi diletanti. Po igri se je razvila do odhoda vlaka v bratskem razpoloženju prava sokolska družabnost. Framčani so dosegli poleg moralnega še dober smotni uspeh, katerega se poleg njih veselimo tudi mi, ki dobro vemo, koliko volje je treba za dosego uspehov v sokolskih društvih, zlasti na kmetih. Zdravo!

Zadnji krajec obeta lepo vreme

Presenečenja zelo verjetna — Kje je ostal jug?

Maribor, 29. marca. Snoči se je zvedrilo, vendar je ostalo še toliko oblačno, da hudega mraza danes jutraj ni bilo. Pač pa je ostal sneg še v nadaljnjem opomin na zimo v pomladi. Danes veje od spodaj suh severovzhodnik, ki sproti pije vlago v višjih plasteh še vedno nadvaldujočega jugovzhodnika. Tendence je, da pri tem ostane tudi še jutri, ko imamo zadnji krajec, ki obeta lepo vreme. Ne kaže pa se preveč zanašati na stalno lepo vreme. Preveč blizu smo aprilu, ki obeta letos zlasti od 7. dalje posebno svoje muhavost. Računati moramo tudi z iz-

rednim delovanjem ognjenikov na celi črti trikotnika: Balkan—Italija—Japon, vstevši jugozapadne podmorske ognjenike. In tukaj so vremenska presenečenja za naše kraje zelo, zelo verjetna. Splošno zanimanje pa se obrača na jugovzhod, odkoder že vse leto neprestano veje veter, če ne v spodnjih, pa gotovo v zgornjih plasteh. Za nas je to nova prikazen. Ves ta čas nismo še imeli pravega toplega juga; nadošča ga jugozapadnik, ki pa se mora umikati močnejšemu jugovzhodniku. Nekaj posebnega se v tej smeri pripravlja.

F. P.

Mariborske in okoliške novice

— Poroke. V zadnjem času so se v Mariboru poročili: Jakob Zoršak, trgovski pomočnik, in Marija Kozler, posestnica od Sv. Ilje pod Turjakom; Jožef Jakopin, policijski stražnik, in Frančiška Dominiko, napeljavka, Meljska cesta 57; Bruno Fanning, tekstilni inženjer, in Nada Jereb, abiturientka, Aleksandrova cesta 6; Ludovik Gajst, posestnik, in Katarina Peršuh, posestnica hič, iz Cirkove; Alojzij Peric, odvetniški koncipient, in Marija Komut, zasebnica, Kneza Koclja ulica 15; Ivan Duh, čevljar, in Terezija Kolar, šivilja, Počehova 18; Karel Ferenčak, trgovski zastopnik, in Ana Zupančič, zasebna uradnica, Kneza Koclja 16; Karel Kotnik, trgovec, in Marija Geč, zasebnica iz Ptujja; Borut Maister, gradbeni inženjer, in Sonja Zalokar, zasebnica, Košaki 71; Heribert Pihler, učitelj mešarske šole, in Marija Ogorelec; Anton Ozvaldič, trgovski pomočnik, Jerovškova ulica 19, in Rozalija Pravič, tovarniška delavka, Pobrežje; Mirko Hohnik, trgovec, in Helena Mejač; Vladimir Polencič, mizarski pomočnik, in Ivanka Kodela, navijalka, Pobrežje; Rudolf Verzel, strojni tehnik državnih železnic, Frankopanova 25, in Branka Mikulič, blagajničarka, Ljubljanska 42; Avgust Kaizer, pekar in Marija Rogina; Ernest Tišler, mizarski pomočnik, in Ana Cvilak, predica, Pobrežje; Alojz Kristl, delavec in Marija Donko, služkinja, Pobrežje; Janez Zeza tovarniški delavec, in Marija Babic; Franc Paher, miner, in Helena Nedelko, tkalka, Zgornje Radvanje; Leopold Lorbek, ključničarski pomočnik Nova vas, in Matilda Peršon, predica, Pregljeva 14; Jožef Majcen, grobar, in Terezija Arzenak, služkinja, Pobrežje; Maks Tomažič, tovarniški delavec, in Katarina Nežmah, predica, Pobrežje; Jožef Vršč, paznik moške kaznilnice, Kratka ulica 3, in Antonija Roškar, tovarniška delavka, Dalmatinska 24; Janez Račko, tovarniški barvar, Ob Jarku 3, in Marija Verlak, služkinja, Pobrežje; Edvard Grgič, akademik, in Ružena Barton, hič talskega mojstra, Studenci; Franc Šafaric, ključničar državnih železnic, in Bogomila Čeh, hič kotlarja drž. žel. v pok., Pobrežje; Anton Domitar, krojaški pomočnik, Marksova 4, in Katarina Ekart, navijalka; Janez Pevec, mehanik, Resljeva 10, in Friderika Felser skladiščna delavka, Zgornje Radvanje. Obilo sreče!

— Ljudska univerza v Mariboru. »O barvni fotografije« je predaval v ponedeljek 1. aprila pod okriljem Ljudske univerze znani strokovnjak dr. Mate Mudrovič iz Zagreba. Ravno barvna fotografija je dosegla zaradi nekaterih izumov najnovejšega časa visoke stopnje tehnične dovršenosti in se ji obetajo še pred nedavnim neslutene možnosti vsestranske uporabe. Predavatelj bo s pomočjo diazotipov prikazal bistvo barvne fotografije in način razvijanja filmov Agfacolor in Kodachrome. Okoli 100 krašnih posnetkov v naravnih barvah bo prav nazorno prikazalo napredek barvne fotografije.

— Sejske novice. Na svinjski Sejem dne 29. marca v Mariboru so okoliški kmetje pripeljali 63 svinj, prodali pa le 25. Povprečne cene so bile naslednje: Mladji prašiči 3 do 4 tednov stari po 125 do 140 din, 7 do 4 mesece 200 do 230 din, 5 do 7 mesecev 230 do 360 din, 8 do 10 mesecev 460 do 530 din, leto dni stari ap po 790 do 850 din. Kg žive teže so prodajali po 6.50 do 8.50, kilogram mrtve teže pa po 10 do 14.50 din.

Nočno lerniško službo imata od danes naprej Albaneževa lekarna pri sv. Antonu na Frankopanovi 18, tel. 27—01. Terenjska lekarna pri Mariji pomagaj na Aleksandrovi cesti 1, tel. 21—79.

— Goljufje brez konca. K posestnici Tereziji Hintergerger pri Sv. Barburi v Slovenskih gorah je prišel neki neznanec, ki je kupil 640 kg krompirja po ceni din 2.25 za kg. Dogovorila sta se, da bo posestnica krompir pripeljala v Maribor in sicer k mestni klavnici, kjer bodo krompir tehtali. Hintergergerja je krompir za res pripeljala k mestni klavnici ob določenem uri, kjer je že čakal neznanec. Po tehtanju je neznanec takoj plačal 700 din, dočim bi ostalo kupnino 700 din plačal v neki gostilni na Aleksandrovi cesti. Neznanec je Hintergergerjevi dejal, naj pelje krompir k raznim trgovcem, ki so krompir takoj plačali neznanecu. Toda ko je Hintergergerja prišla v omenjeno gostilno, je nanj zamačevala. Po večernem čakanju je naposled spoznala, da je nasledja goljufu ter je zadevo prijavila policiji, ki poizveduje za zlikovcem.

— Prelozena je bila razprava v zvezi s poskusnim ponarejanjem bankovcev, o kateri smo včeraj poročali.

— Svojeke gospodinja je okradel. Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je obsodil 30letnega Ernesta Hohnika iz Maribora na 4 mesece strogega zaporu ter na izgubo častnega državljan-

skih pravic za dobo 3 let, ker je lani v decembru ukradel svojemu delodajalcu Gustavu Bernhardu jedilni pribor v vrednosti okoli 2000 din.

— Razne novice. V Spodnji Dobravi je neznan moški napadel 18letnega delavca Vilka Rehbaerja ter ga z nožem zabodel v hrbet. Rehbaer se je zatekel v splošno bolnico, za napadalcem poizvedujejo orožniki.

— V Zupetincih pri Sv. Antonu v Slovenskih gorah je neki mladenič s samokresom obstrelil 14letnega Ignacija Pirša, ki mu je krogla obšla v desni nogi. Pri Mariji Devici v Brezju se je ponesečil 7letni tkačev sin Slavko Ostere, ki je streljal s karbidom. Pri tem mu je pločevinasta posoda hudo ranila čelo. Na Koroski cesti se je splašil konj, ki se je zatekel v 42letnega delavca Ivana Beranica, ki se je peljal na kolesu. Pri padcu si je Beranic poškodoval noge in roke. Vsi ponesrečenci se zdravijo v mariborski splošni bolnici. Kakor smo že poročali, so se doslej še neznanzi dtni vilonici vtihovali pri parfumeriji Mihaela Lenčaja na Slomškovem trgu 14. Sedaj so ugotovili, da so zlikovci odnesli 1100 din gotovine ter razno zlatino v skupni vrednosti okoli 6000 din. — Iz neke kavarnе je izginila železničarju Ferdinandu Habjanicu zimska suknja, vredna 750 din.

VELIKA

TOMBOLA

gradbenega odseka

Sokolskega društva Maribor-matica

16. ali 23. junija 1940

— Obsojena. V včerajšnji številki smo poročali o kazenski razpravi, ki se je vršila pred malim kazenskim senatom proti 34letni viničarki Mariji Gorinskovi, ki je lani dne 2. decembra odločila svojega 6 mesecev starega otroka, Senat je upošteval veliko revščino, v kateri je Gorinskova živela, ter dejstvo, da je mož ne bi sprejel nazaj. Obsojena je bila na 4 mesece strogega zaporu. Ker pa se ni bila kaznovana, pogojno za dobo 3 let.

— Zamotana zadeva. Neki znani tiho-tapec je prijavil oblastem, da je pred 8 dnevi izročil nekemu železničarju znesek 14.400 din za naročilom, naj prinese iz Pihberka za ta denar 35 kg saharina. Toda možakar do danes naročenega blaga ni dobil. Zahteve, naj mu vrne denar, pa ni hotel železničar niti slišati. Zadeva se je naposled obravnavala pred oblastmi, pred katerimi je železničar odločno tajil, da bi bil sprejel od tiho-tapeca kakšen denar.

— Ni se mu izplačalo. Dne 21. oktobra 1939 so zalotili orožniki 19letnega Francisa S. iz Nove vasi pri lovljenju rib v Dravi. Zazel je že 3 belice, ki so mu jih odvzeli, razen tega so mu zaplenili tudi ribarsko orodje. Franc S. se je moral zaradi omenjene zadeve zagovarjati pred mariborskim okrožnim sodiščem in je bil obsojen na 25 dni zaporu.

— Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičenim svojem v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravniika ima jutri v nedeljo 31. t. m. dr. Hugo Velker, Pobreška cesta 2, tel. 25—75.

— Kuhna vskoka. O tej temi predava jutri v nedeljo pri blaginiku Čebelarске podružnice za Maribor in okolico g. A. Živku na Pobrežju, Miklošičeva ulica 1.

— Teženske novice. Naši sokolski diletanti nas bodo prihodnje nedelje zopet presenetili z uprizoritvijo veseligr »Charleyeva tetac«. Večer za večerom hodijo po težkem dnevnem delu k vaju. Upajmo, da bo tudi tokrat obisk prilepil njih delu in trudu. Zdravo. — Odbor RK je sklenil na svoji zadnji seji, da priredi v juniju na sokolskem teledišču svojo prvo veliko dobrodelno prireditev, katere čisti dobiček bi se stekal v sklad za nabavo reslinega avtomobila, kar je res prva in največja potreba za naš industrijski kraj. To nedeljo pa bo v Felčevi dvorani družabna prireditve, ki tudi obeta lep obisk, saj večina domačinov pojmuje plemenito nalogo RK in ga po svojih močeh tudi podpira.

— Kino Pobrežje soboto in nedeljo večna karavana. 21—M.

— Veliko radjo je napravila policija danes ponoči. Prijela je 42 sumljivcev, ki se niso mogli izkazati s čim se preživljajo. Osem oseb je bilo izročeni sodišču.

— Mariborsko vreme. Včeraj je znasala najvišja temperatura 4,5, davi —4,6. Vreme nas napoved pravi, da bo pretežno jasno, malo vetrovno in stanovito vreme.

— Krznar Peter Senko se je preselil iz Tyrševe 7 v moderno preurejeno prostoro na Aleksandrovo cesto 13. Priporočila krasne, najnovejše srebrne lisice.

Živa zgodovina mariborskega vodovoda

Po zgledu ljubljanskega vodovoda — Zanimanje vseh občanov — Pregled zgodovine vodovoda

Maribor, 29. marca. Izmed javnih naprav, ki služijo kot neizogibna potreba vsakdanjemu življenju zavzema prav gotovo vodovod prvo mesto. Zgodovina vodovoda ni nikdar mrtva, z vodo vred se venomer sveže in živo preta v svojem krogotoku. Nobena naprava ni venomer tako odvisna od vsega svojega početka, nastanka in razvoja kakor naš vodovod vsakega mesta. To velja prav danes še prav posebno za mesta kakor sta Ljubljana in Maribor. Da nam ta najvažnejša življenjska potreba kar nagloma, čisto nepričakovano odpove, za to ni treba nobene sovražne vnanje sile, niti ne sabotaže domačega zlonamerneža; zadostuje slučajna nesreča ali posledice elementarne poškodbe. Zato mora biti oko vodovodne uprave posebno oko omenjenih dveh mest in zlasti v tem času nepretrgoma obrnjeno z največjo pazljivostjo celemu ustroju vodovoda. In za to bi morali vsi prebivalci mesta z večjim razumevanjem upoštevati razglase mestne občine za večjo štednjo uporabe vode. Vsi taki razglasi so namreč tembolj važni za splošni blagor, ker se njih pravi razlog ne omejuje samo na trenutno skrb, marveč ker navadno sega nazaj na prve temelje, na katerih je bil nekoč zgrajen vodovod.

V tem slednje omenjenem položaju se zdaj nahaja mestna občina mariborska. Nad sedanjimi gospodariji šele se prav očitno in — kakor smo naš pred kratkim doživeli — tudi za celo mesto prav občutno maščujejo vsi greehi, ki so bili storjeni že pri napravi tega vodovoda.

Vse te grehe pa nam odkriva zgodovina preskrbe Maribora z vodo iz tezenske vod-

ne naprave. (Tu najdemo precej sorodnosti ljubljanskega vodovoda v Klečah). Kot že zgoraj omenjeno, ta zgodovina preko 50 let nazaj nikakor ni mrtva, marveč nasprotno, na novo oživila je naš sedaj, ko je prišlo na dnevni red nujno vprašanje izboljšanja ali sploh nadomestila sedanjega vodovoda.

Ker je to vprašanje vprašanje prav vseh v Mariboru živčih in je obnem vprašanje tudi bodočnosti Maribora, naj se to pot ne ponovi eden prvih grehov pred 50 leti. In ta je bil, da se je celo vprašanje poverilo le eni osebi, kateri se je izprva brezpogojno zaupalo, pozneje celo njeno delo pobijalo kot nestrokovnjaško. Šele potem, ko je prišlo tekom desetih let do javnih sporov med tehniko in učenjaki, ki so se s svojimi tehničnimi in geološkimi teorijami pobijali drug drugega in je mestna občina vtrpela težke žrtve samo za brezplodne poskuse, je vmes poseglo laično občinstvo, ampak s tako krepkimi kritikami, da so celo stvar poglone na popolnoma drugi tir. Zal, da je bil tudi to tisti tir, na katerem se vodovod še danes nahaja.

Takrat so bili še srečni časi, ko so občinarji tudi take javne grehe enostavno nalagali v breme odgovornosti občinskih gospodarjev. Današnji čas pa zahteva posebno v takem vprašanju vsaj pasivno sodelovanje vseh občanov. V ta namen pa je potreben kratek pregled iz cele dosedanje zgodovine tega vodovoda. Posrečilo se nam je, da smo si za našo potrebo nabavili tak zanesljiv pregled.

Mariborski ribiči so zborovali

Proti onečiščevanju voda in divjim lovcem — Vidra dela veliko škodo

Maribor, 30. marca. Mariborski ribiči so organizirani v svojem Ribarskem društvu, ki obstoja že 30 let. Je to eno najstarejših društev v Mariboru. Stevilne so zasluge Ribarskega društva za koristi ribarstva in obmejnih ribičev. Tudi snočnji 30. redni občni zbor je pokazal tesno povezanost društvenih funkcionarjev in članstva v skupnih prizadevanjih za razvoj in napredek ribarstva.

Klena poročila predsednika dr. Senekoviča, tajnika B. Gajša in blaginika F. Greinerja so bila sprojeta po številno navzočem članstvu s priznanjem in odobranjem. Društvo šteje 5 častnih, 129 rednih in 126 podpornih članov, skupno 335. Glavno delo odbora je bilo usmerjeno tudi v pretekli poslovni dobi k boju proti onečiščevanju ribjih vod in pobujanju krivolovstva. V zadevi onečiščevanja voda zaradi industrije, gradnje raznih vodnih naprav brez upoštevanja vodopravnega zakona, spuščanja žagovine v potrivne potoke itd. je poslal odbor številne vloge merodajnim čimteljem. Oblastva so pokazale v vseh primerih razumevanje za težnje naših ribičev. V številnih primerih je bilo ugotovljeno tudi samolastno odvajanje vode iz glavnih strug potrvijh potočkov.

Druge pereče vprašanje je pobiranje krivolovstva. Navzile energičnemu nastopu oblasti napram krivolovcem ter kljub iniciativnemu delovanju posameznih ribarskih paznikov se še vedno vršijo tatvine rib v velikem obsegu, zlasti v Dravi. Ne manjka pa ribijh tatov tudi v potrvijh potočih. Pobiranje krivolovstva olajšuje normativna razsodba Stola sedmorce v Zagrebu, po kateri se moralo obravnavati vse ribje tatvine po členu 322 kazenskega zakona. Na ta način se kaznujejo sedaj ribji tatovi po okrožnih sodiščih, razen tega pa jim naprtijo kaznen zaradi nedovoljenega ribolova tudi razpisna oblasta. Z

zdrženimi močmi in ob sodelovanju oblasti, paznikov in ribičev samih bo mogoče zmanjšati to zlo na minimum.

Skodo v ribarskih revirjih dela v zadnjih letih tudi vidra. V to svrhu je bilo nabavljenih nekaj pasti in so bile lovčeni na vidro določene primerne nagrade. Primerno pažnjo pa bo treba posvečati tudi pižmovkam, četudi se niso bili ugotovili niti konkretni primeri škode z njihove strani.

Za povzdigo ribjeza stanja v potrvijh vodah je nabavilo društvo v preteklem letu iz banovinskega ribogojnega zavoda 75.000 komadov iker pototne postvi, katere je izvalilo v mariborskem društvenem vališču. 51.000 komadov je dalo potem proti primerni odškodnini na razpolago raznim interesentom. Ostanek pa je društvo vložilo v društvene postvire revirje. Razen tega pa je vložilo društvo v Dravo tudi mlad suliči zard. Vseh nabavljenih 7000 komadov tega zaroda je bilo vloženo v Dravo v takozvane tujske revirje. Na dobavo iker v Dravi je društvo sicer mislilo, vendar pa niso vedne razmere za časa drsti sulca dovoljevale niti opazovanja drstenja, kaj šele vlovljenje ikeric ter mlečnikov. Razen tega je bilo v ribniku ob Bistrici pri Muti vzrejenih več tisoč postvi — enoletnic, ki so bile vložene v potrivne potoke.

V preteklem letu je izdalo društvo 217 ribolovnih dovoljenj in sicer 20 dovoljenj za lov sulca, 71 dovoljenj za ribolov v potrvijh potočih, 126 dovoljenj za lov belice. Izdanih je bilo še 33 dnevnih kart za Dravo in potrivne potoke. Da se ribiči lahko koristijo pri delovanju za zaščito ribarstva in povzdigo umnega ribogojstva z novimi določbami zakona o sladkovodnem ribarstvu, je društveno vodstvo omožorilo s posebno okrožnico orožniške čete na vse določe, na katere naj posebno pazijo njihovi organi pri vršenju nadzorne

